

MEGJEGYZHETŐ KANDZSIK

ELSŐ KÖTET

*Kézikönyv a japán írásjegyek jelentésének és
írasmódjának megjegyzéséhez*

James W. Heisig

Rácz Zoltán

白熊

SHIROKUMA

Tartalom

Előszó a magyar kiadáshoz	7
Bevezető	9
ELSŐ RÉSZ: <i>Történetek</i> (Leckék 1–12)	21
MÁSODIK RÉSZ: <i>Vázlatok</i> (Leckék 13–19)	131
HARMADIK RÉSZ: <i>Elemek</i> (Leckék 20–56)	201
Tárgymutató	
I. Kandzsik	449
II. Alapelemek	468
III. Kandzsik vonásszám szerint	471
IV. Kulcsszavak és alapelemek megnevezései	483

Előszó a magyar kiadáshoz

„Egy kép többet ér ezer szónál”

AZ OLVASÓNAK, aki ezt a könyvet azzal a szándékkal veszi a kezébe, hogy alapos és rendszerezett tudást szerezzen a japán írásjegyekről, a fenti idézet iránytűként szolgál. Ez az ősi kínainak hangzó mondás valójában az amerikai reklámpiar terméke. Ez azonban mit sem csökkent érvényességén és mondanivalójának fontosságán. Túl azon a tényen, hogy ez a könyv a japán képelek jelentéseinek és írásmódjának elsajátításához ad segítséget, az a rendszer, ami ezt a támogatást nyújtja, szintén *képekre*, pontosabban képzetekre épül. Semmi különösre nem kell gondolni, hiszen pontosan azt a módszert használja fel, amit szinte minden japánul tanuló alkalmaz, de már csak akkor, amikor felismeri az egyes jelelemek ismétlődését, vagy miután komoly nyelvészeti kutatásokat végzett. A kandzsikat felépítő, *alapelemeknek* nevezett, ismétlődő jelrészletek szolgáltatják az alapját ennek a módszernek. Ezeket az alapelemeket pedig a *kulcsszó-ból* kiinduló történetek képzeteivel alkothatja a tanuló egy kandzsivá. Egyetlen kulcsszó kiragadása abból a jelentéshalmazból, ami egy kandzsihoz kapcsolódik, segíteni fogja a tanulót, hogy könnyebben jegyezze meg egy jel írásmódját, és megragadja annak alapvető jelentését. A többi jelentés, jelentésárnyalat, vagy olvasatok már természetes módon illeszkednek majd ehhez, hiszen lesz egy olyan biztos és szilárd alap, amire a folyamatos és fokozatos ismeretszerzés során, a japán nyelvet tanuló mindvégig támaszkodhat.

Az egyes kandzsikhoz tartozó történetek azt a célt szolgálják, hogy a kulcsszó és az alapelemek összekapcsolását elősegítő élénk képzetalkotás megvalósuljon. A BEVEZETŐBEN erről még részletesebben is lehet olvasni, de azt már az elején fontos megemlíteni, hogy nem a történetek szavait kell megjegyezni, azok csak a képzetalkotás kellékei, hanem a kulcsszót és a hozzá tartozó kandzsit. Ezt a folyamatot támogatja a könyvben leírt módszer. A folyamatosság és fokozatosság elve – amik a hatékony tanulás alapkövei – olyan rendszerezettséggel egészül ki, ami biztos eredményességhez vezet. Az sem elhanyagolható tény, hogy sokszor szórakoztatóvá válik a tanulás. Ez természetesen a tanuló fantáziáján és humorérzékén is múlik.

Ezt a könyvet nem fordításnak, hanem átdolgozásnak kell tekinteni, hiszen a magyar nyelvű kiadásnak nem az angol nyelvű eredeti műhöz kellett igazod-

nia, hanem a japán nyelvhez és a japán fogalmak magyar megfelelőjéhez. Ezért a könyv megírását több hónapos kutatómunka előzte meg, amit egy ösztöndíj elnyerése folytán, a Hirosaki Egyetemen végezhettem, Japánban. Így a kulcsszavak sokszor eltérnek az angol jelentésektől, de reményeim szerint sokkal közelebb kerültek a japán szavak magyar jelentéséhez. Természetesen egyetlen kulcsszóval visszaadni egy kandzsi minden jelentését lehetetlen vállalkozás lenne, ahogyan egy magyar szóhoz is jelentések garmadája tartozik. Ennek ellenére a kulcsszavak kiválasztásánál feltett szándékom volt, hogy a kandzsi egy találó magyar alapjelentést kapjon. A kandzsikhoz tartozó történetekre ugyanez igaz. Egy magyar olvasó számára egy angol nyelvű altatódal vajmi kevés segítséget jelent egy jel megjegyzéséhez, ezért a történetek nagy részét is érthetővé kellett tenni a magyar fülek számára. Mindeközben az eredeti szöveg stílusát, játékoságát és belső szerkezetét is igyekeztem megőrizni.

Amikor az eredeti mű a kezembe került, már túl voltam több száz óra kandzsitanuláson, mégis elhatároztam, hogy belekezek és kipróbálom, mit tud nyújtani. Azt biztosan állíthatom, hogy miután befejeztem a könyvet, olyan jártasságra és magabiztosságra tettem szert, amit a kandzsikkal kapcsolatban korábban elképzelhetetlennek tartottam. Ha valaki helyesen alkalmazza ezt a módszert, szinte képtelenség lesz egy-egy kandzsit elfelejtenie. Ez az én tapasztalatom. Neked, az olvasónak is azt kívánom, hogy tapasztald meg azt a szabadságot, és az élmények olyan gyors gazdagodását, amit a kandzsik ismerete hozhat. Nélkülözhetetlen, hogy egy idegen nyelv tanulása közben képesek legyünk az önálló ismeretszerzésre, legyen szó akár egy könyv vagy folyóirat olvasásáról, akár egy feliratos film megnézéséről és megértéséről, vagy az internet böngészéséről, és a japán nyelvet illetően ezt csak a kandzsik széles ismeretével érhetjük el. Ezért tartottam fontosnak a könyv itthoni megjelenését.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani Jimnek a kitartó és sok áldozatot vállaló együttműködéséért, feleségemnek a támogatásáért és a sok segítségéért, és kisfiamnak a türelméért.

Bevezető

E KÖNYV CÉLJA, hogy a japánul tanulók kezébe egy olyan módszert adjon, amellyel a japán írásjegyek jelentése és írásmódja egyszerűen összekapcsolható és ezáltal mindkettő egyszerre és könnyen megjegyezhető. Ez a könyv nemcsak a kezdőknek készült, hanem a haladó tanulóknak is, akik szabadulni szeretnének attól a kudarcélménytől, amit a kandzsik írásmódjának elfelejtése miatt élnek át újra és újra. Ezen túlmenően a könyv segítséget nyújt az írásjegyek rendszerezéséhez is. Ez a módszer új távlatokat nyit a japán írásjegyek megértésében azáltal, hogy bemutatja, hogyan lehet a bonyolult japán írásrendszert alapelemeire bontani és az egyes írásjegyek jelentéseit azokból felépíteni.

Nem vállalkozik azonban arra, hogy megismertesse az olvasót a kandzsi-összetételekkel, sem azok kiejtésének módjaival, sem a nyelvtani összefüggések bemutatásával. Ezek a témák mind külön említést érdemelnek az ezekre szakosodott irodalmakban. Ugyanakkor a japán írásjegyek jelentésének és írásmódjának összekapcsolása és emlékezetben tartása – ami talán a japán nyelv tanulásának legnehezebb feladata – leegyszerűsíthető, ha e kettőt együtt tanuljuk, minden más nyelvi jelenség figyelembevétel nélkül.

A KANDZSIK ELFELEJTÉSE VAGY MEGJEGYZÉSE

Azért felejtjük el a kandzsikat olyan könnyen, mert képi elemeik nem illeszkednek természetes módon a vizuális memória mintázatába. A mi agyunk hegyekhez, utakhoz, emberi arcokhoz, városi képekhez, virágokhoz, állatokhoz és természeti jelenségekhez szokott. Miközben csak egy részletét tudjuk pontosan visszaidézni annak, amit láttunk, meg vagyunk győződve róla, hogy ha elég figyelmet és időt szentelnénk bármire, amit meg akarunk jegyezni, minden részletére tisztán emlékeznénk. Amint a kandzsik világába lépünk, ez a magabiztosságunk rögtön semmivé válik. A kandzsikat előhívó emlékezési folyamat talán az általunk használt különféle számrendszerek és ábécék ismeretéhez hasonlíthatjuk, azzal a különbséggel, hogy ezeknek a jeleknek a száma kevés és gyakran egy adott hanghoz kötött, a kandzsik száma viszont a tízezret is meghaladja és hangértékeik nem következetesek. Ennek ellenére a kandzsitanulás hagyományos módja ugyanaz, mint az ábécéké: az egyes karaktereket újra és újra leírva, hosszú éveken keresztül gyakorolva bevésni az emlékezetünkbe. Bármilyen aszketikus értéke is van az ilyen gyakorlatoknak, megtanulásuk hatékonyabb módja az lenne, ha elsősorban nem a hangértékeikhez kapcsolnánk a kandzsikat, így szakítva azzal a módszerrel, hogy a vizuális memóriára hagyatkozzunk, mint a saját ábécénk megtanulásakor.

A japán írásrendszer eredete az ősi Kínába vezethető vissza, több évszázaddal időszámításunk előttre. Kialakulásuk után pár ezer évvel már egy rendszerbe foglalt formáját találjuk ezeknek a kínai írásjegyeknek, ami részletesen kidolgozott képjelekből állt. Az évszázadok múltával ezek az írásjegyek tovább alakultak és stilizálódtak. Így amikor a japánok megismerkedtek a kandzsikkal – a Koreából érkező buddhista szerzetesek közvetítésével (időszámításunk szerint körülbelül a negyedik és a hetedik század között) – és elkezdődhetett a kísérletezés, hogy a japán nyelvre alkalmazzák a kínai írásrendszert, már sokkal elvontabb formákkal, képi fogalomjelölő írással volt dolguk. Amint ez várható volt, a japánok is tettek kiegészítéseket, és módosítottak rajtuk. Mint minden modern keleti kultúrában, a mai napig is vannak változások, bár többnyire a jelek használatában, és nem az írásképből.

Sokan annyira lebilincselőnek találják a kandzsik eredetének történetét, hogy a könnyebb elsajátítás érdekében etimológiai tanulmányokat szorgalmaznak. Sajnos, ennek a módszernek több hátránya van, mint előnye. Bármilyen elbűvölő is látni egy nőalak ősi rajzát a megfelelő kandzsi mögött, vagy felfedezni egy kéz, egy fa, vagy egy ház kezdetleges vonalait, amint az írásjelet elvesszük, az ismert tárgy tisztán vizuális emléke vajmi keveset ér, ha fel kell idézni egy jel írásmódját. A helyes etimológiai tanulmányok akkor lesznek hasznosak, miután az általános használatú kandzsikat már megtanultuk, mert előtte csak túlterheljük vele a memóriánkat. Ez azt jelenti, hogy egy kicsit távolabbra kell merészkednünk a kandzsik megjelenési formájára támaszkodó vizuális memóriától.

Hadd fesselem le a patthelyzetet egy másik, talán érzékletesebb módon. Képzeld el, amint a kezdedben tartasz egy kaleidoszkópot a fény felé, olyan stabilan, ahogy csak tudod és megpróbálsz az emlékezetedbe vésni azt a formát, amit a fény játéka, a tükrök és a színes kövek alkottak. Fennáll az a lehetőség, hogy az emlékezőtehetséged képzetlen az ehhez hasonló dolgokhoz, de tételezzük fel, hogy tíz, tizenöt perc után mégis sikerül. Becsukod a szemed és végigköveted a mintát a fejedben, majd ellenőrzöd, hogy megegyezik-e az eredetivel, egészen addig, amíg meg nem bizonyosodtál róla, hogy megjegyezted. Egyszer csak valaki elsétál melletted és meglöki a karodat. A minta elveszett és egy új zagyvalék jelenik meg. Abban a pillanatban az emlék kezd zavarossá válni. Leteszed a kaleidoszkópot, leülsz és megpróbálsz lerajzolni, amit épp az előbb memorizáltál, de hasztalan. Egyszerűen nem maradt semmi az emlékezetedben, ami fogódzót biztosítana. A kandzsik ilyenek. Ülhetsz az asztalodnál és gyakorolhatsz fél tucat írásjelet órákig, de reggelre ébredve felfedezed, hogy amint valami hasonlót látsz, az új információ a régebbi képet kitörli, vagy reménytelenül összezavarja.

A furcsa a dologban az, hogy ahelyett, hogy beismernénk bizalmatlansá-

gunkat a tisztán vizuális memóriával kapcsolatban, magunkat hibáztatjuk a rossz memóriánkért, az önfegyelem hiányáért, és tovább folytatjuk ugyanazt az elhibázott módszert. Miközben gyenge vizuális memóriánkat hibáztatjuk, átsiklunk egy másik lehetséges módszer felett, amely képes lenne ezt a feladatot könnyedén megoldani. Ez a kreatív memória.

Kreatív memória alatt azt a képességet értem, hogy emlékezetünkbe tudunk idézni olyan jelenségeket, amelyeket pusztán az agyunk hozott létre, és amelyeket nem előz meg semmilyen valós vizuális inger. Akkor is a kreatív memóriát használjuk, amikor az álmainkra emlékszünk vissza. Az a tény, hogy néha az ébrenlét eseményei összevegyülnek olyan élményekkel, amelyek csak álmunkban történtek meg, bizonyítja, milyen erőteljesen hatnak ránk ezek a kreatív ingerek. Miközben az álomban fel lehet fedezni olyan részelemeket, amelyek hétköznapiak, a részek összessége mégis szokatlanná és meseszerűvé válik, és képes ugyanolyan erővel hatni az emlékezetre, mint az érzékszervi észlelés. Lehetséges hasznosítani ezt a képzelőerőt ébrenléti állapotban is, és használni az erejét arra, hogy kiegészítse a vizuális memóriát, amely önmagában alkalmatlan, hogy segítségünkre legyen a kandzsik megjegyzésében.

Más szóval, ha a japán írásjegyekben felfedeznénk korlátozott számú alapelemet és készítenénk belőle egyfajta ábécét, ahol minden alapelemhez hozzárendelnénk egy képet vagy képzetet, ezek egyesítésével pedig újabb képeket alkotnánk, azaz ilyen módon hoznánk létre egy összetett képcsoportot, feloldható lenne a vizuális memória által felállított pathhelyzet is. Egy ilyen kreatív ábécé ugyanolyan kérlelhetetlenül kapcsolna minden egyes elemet egyetlen értékhez, mint ahogyan ezt egy fonetikus ábécé teszi, de rendszeréből hiányozna a nyelvek szigorú szabályozottsága és logikája. Olyan lenne ez, mint egy álmvilág, ahol bármi megtörténhet, és természetesen különbözőképpen minden elmében. A vizuális memóriát, ami kizárólag a konkrét ábrákra hagyatkozik, csak arra használnánk, hogy felépítsük az ábécét. Azután mindenkinek szabadon szárnyalhat a képzelete, és kedve szerint barangolhat a kreatív mintázatokkal teli vetítővászon varázslatos világában.

Valójában minden tanuló, aki a japán írásrendszerrel foglalkozik, időről időre hasonlót tesz; kialakítja a saját emlékeztetőit, de elmulasztja egységbe rendezni azokat a további hasznosításhoz. Sokakat zavar is ezeknek a titkos kis módszereknek a tudománytalansága, és úgy érzik, nincs rá mód, hogy kifinomultabbá tegyék azt a nevetségesnek tűnő technikát, amivel az agyuk dolgozik. Ennek ellenére, ha tényleg működik, a hagyományt és a tudományosságot ért tiszteletlenséget elfogadhatónak tekinthetjük. Ha a figyelmünket ahelyett, hogy miért is felejtünk el bizonyos kandzsikat, afelé irányítjuk, hogy miért emlékszünk másokra, elég motivációt gyűjthetünk ahhoz, hogy megpróbáljuk alaposan rendszerbe szervezni kreatív emlékezőképességünket.

A KÖNYV FELÉPÍTÉSE

Követve a szaknyelvi hagyományokat, a képzeletvilág kandzsikba rejtett ábécéjét hívhatjuk *alapelemeknek*. Ezeket nem szabad összetéveszteni a „gyökökkel”, amelyek a hangalak és jelentés etimológiai kutatásának alapjául szolgálnak, és amelyeket most az írásjelek lexikai rendezésére használnak. Tulajdonképpen a legtöbb gyök maga is alapelem, de az alapelemek száma nem korlátozódik a hagyományos gyökök listájára.

Az alapelemek tehát alapvonások és vonások kombinációi, amelyekből az összes jel felépül. A kalligráfia művészetét tekintve, elméletileg csak kilencféle vonás lehetséges, a gyakorlatban azonban tizenhét. Néhánynak ezek közül lesz *alappjelentése*, azaz alapvető képként fognak szerepelni. Egyszerű összetételeik pedig új alapelem-jelentést nyernek, és így épülnek majd fel a bonyolultabb jelek. Ha ezeket az alapelemeket sikerül precízen bevezetni, a legösszetettebb jelek rendszere is leegyszerűsödik, és szükségtelenné válik erőfeszítéseket tenni az alapelemek ábécéjének megtanulására, mert tényleges használatukkal elsajátíthatók.

Az alapelemek száma, ahogyan mi értelmezzük a szakkifejezést, vitás kérdés. Az etimológia hagyományosan 224-et tart számon belőlük. Mi is szabadon hasznosítjuk majd ezeket, és az alapelemek jelentéseit is hagyományos etimológiai forrásokból vesszük anélkül, hogy erről külön említést tennénk, ahogy haladunk előre. Esetenként el is fogunk térni az etimológiai meghatározásoktól, hogy elkerüljük a zavart, amit a nagyszámú hasonló jelentésű, de különböző alakú alapelem okozna. Ahol csak lehetséges, az alapelemek eredeti jelentését megtartjuk, azonban néhol ezt a jelentést egy kicsit másképpen fogjuk értelmezni, vagy teljesen figyelmen kívül hagyjuk azért, hogy kreatív memóriánkat a hozzánk közelebb álló vizuális memóriánk talajába ágyazzuk. Ha a tanuló esetleg etimológiával kezdene foglalkozni, az a módszer, amit mi követtünk, még átláthatóbbá válik, és semmi akadályt nem jelent az ilyen irányú tanulmányokban. Az elemek listája, amit mi tényleges alapelemeknek tekintünk (TÁRGYMUTATÓ II), kizárólag a következő négy osztályba sorolható: alapelemek, amelyek nem kandzsik; olyan kandzsik, amelyek nagy gyakorisággal jelennek meg más kandzsik elemeiként; olyan kandzsik, amelyek jelentése megváltozik, amikor más kandzsi elemeiként jelennek meg; olyan kandzsik, amelyek formája megváltozik, amikor más kandzsik elemeiként szerepelnek. Bármely kandzsi, amely megtartja mind a formáját, mind a jelentését és egy másik kandzsi elemeiként jelenik meg, alapelemként működik, akár elég gyakorisággal jelenik meg, akár nem.

A tanulásra kiválasztott 2200 jel (a bemutatásuk sorrendjébe szedve: TÁRGYMUTATÓ I és vonásszám szerint rendezve: TÁRGYMUTATÓ III) tartalmazza azt az alapvető 1945 általános használatú kandzsit, amelyek rendjét a Japán Oktatási

Minisztérium határozta meg 1981-ben, hozzáadva ehhez nagyjából 60 általában személynevekben használt kandzsit, és még néhány alapelemként is jól használható jelet. 2010-ben még 196 kandzsi került felvételre a listába, amik közül 39-et már a könyv korábbi kiadásai is tartalmaztak.

Minden egyes kandzsihoz tartozik egy *kulcsszó*, ami a kandzsi alapjelentését, vagy egyik alapvető jelentését jelöli. A kulcsszavak aszerint kerültek kiválasztásra, hogy az adott kandzsi hogyan használatos egy összetételben, és milyen jelentést hordoz önmagában. (A könyvben megjelenő kandzsik közül 190-et rendszerint családnevekben és tulajdonnevekben használnak, és néhányuknak nincs is más szerepe a mai japán köznyelvben. Ennek ellenére mindegyiket önálló kulcsszóval láttuk el.) A kulcsszavak nem ismétlődnek ugyan, de sok a rokon értelmű. Ezekben az esetekben érdemes ízlelgetni egy kicsit ezeket a szavakat és így előcsalogatni azok többletjelentését, esetleg átvitt értelmét, és végiggondolni azt a környezetet, amelyben előfordulhatnak. Biztosak lehetünk benne, hogy sok jelnek van olyan mellékjelentése, amelyet az angol szóból nem tudunk kikövetkeztetni, de ez visszafelé is igaz. Sok jel hordoz olyan mellék gondolatot, amelyeket egyetlen angol szóval lehetetlen visszaadni. Ennek ellenére a jelentésüket egyetlen kulcsszóvá egyszerűsítve könnyebben megismerkedhetünk a kandzsival és legalább egy fontos jelentésével. Más jelentéseket már könnyebben kapcsolhatunk hozzá később, ugyanúgy, ahogyan az anyanyelvünk gazdagodik a számunkra, miközben egyre jobban megértjük azt azáltal, hogy a szavakhoz hozzátanuljuk az érzések és többletjelentések színes palettáját, amelyeket az egyes szavak képviselnek.

Ha már megvan az alapelemek jelentése és a kulcsszó egy adott kandzsihoz (TÁRGYMUTATÓ IV), a feladat az, hogy a fogalmakból egy összetett képjelet alkossunk. Itt kap teret a képzelőerő és az emlékezet. A cél az, hogy meghökkenünk az elménket, hogy undort keltsünk, hogy elbűvöljük, hogy ingereljük, vagy hogy szórakoztassuk bármilyen lehetséges módon úgy, hogy közben a képzet a kulcsszóval együtt ragadjon meg az elménkben. Az a kép aztán, ahogyan az alapelemek jelentéseiből felépül, pontosan irányítja majd a tollunkat vonásról vonásra. Sok jelet, talán a jelek többségét, így megjegyezhetjük az első találkozás alkalmával, ha elég időt szentelünk arra, hogy a képzetünk jól kialakuljon és megragadjon. Másokat majd visszatérve szükség lesz ismételni, különös figyelmet fordítva a kulcsszó- és az alapelemek jelentésének kapcsolatára. Ezzel a módszerrel a vizuális memóriára hagyatkozó súlykolás majdnem teljesen kiküszöbölhető.

Mivel a cél nem egyszerűen az, hogy egy bizonyos számú kandzsit megjegyezzünk, hanem az is, hogy megtanuljuk, *hogyan* jegyezzük meg őket (akár a könyvben foglaltakon kívüli jeleket is), ezt a könyvet három részre osztottuk. Az ELSŐ RÉSZ tartalmazza az egyes jelekhez tartozó, teljes képzettársításos tör-

téneteket. A rövid magyarázat és annak összekapcsolása a kandzsi megjelenési formájával igyekszik úgy irányítani a tanuló figyelmét, hogy számára a munka nagy része ezzel már megoldott legyen. E folyamat közben ráérezhetünk a módszer lényegére is. A MÁSODIK RÉSZBEN a történeteknek csak a vázlatai találhatóak meg, és mindenkinek magának kell az emlékeit és a képzelőerejét segítségül hívnia a történet részleteinek kidolgozásához. A HARMADIK RÉSZ, amely a könyv legnagyobb részét teszi ki, csak a kulcsszavakat és az alapelemek elnevezéseit adja meg, de a folyamat fennmaradó részét a tanulóra bízta.

Hamar nyilvánvalóvá válik, hogy a legkritikusabb tényező a kandzsi tanulásának sorrendje. A módszer lényege az egyszerűség. Amint egyre több alapelet tanulunk meg, használatuk más kandzsi alapelemeként sok időt és fáradságot takarít meg, és folyamatosan áttekinthetjük a már megtanult kandzsikat is, miközben újakat tanulunk. Ebből következik, hogy ezt a könyvet nem lehet taláalomra, ide-oda kapkodva olvasni, előre ugrani leckéket, mielőtt az előzőket már elsajátítottuk volna. Ha így teszünk, hatékonyságunk komoly csorbát szenved. Ha az a célunk, hogy megtanuljuk az összes általános használatú kandzsi írását, akkor a legjobb út az, ha egy olyan sorrendet követünk, ami segíti a megjegyzésüket, és nem a jelek előfordulásának gyakoriságát vesszük alapul, vagy azt, hogy a japán gyerekeknek milyen sorrendben tanítják a kandzsikat az iskolában. Ha valaki mégis úgy döntene, hogy más irányt vesz, a tárgymutatókban segítséget kaphat a megfelelő keretek megtalálásához és a keretekben említett alapelemekre vonatkozó információk felkutatásához.

Az olvasót, aki csak felületesen átlapozza ezt a könyvet, meglepheti az a tény, hogy egyetlen rajzot vagy képet sem talál ezeken az oldalakon. Ez így következetes és teljesen megegyezik azzal a célkitűzéssel, hogy a hangsúlyt a kreatív memóriára helyezzük. Egyrésztől a képi megjelenítés megbízhatatlan módon, és ráadásul nagyon kevés kandzsi megjegyzését teszi lehetővé. Még ezekben az esetekben is, a képi formát inkább a tanulónak kell felfedeznie játékosan, tollal próbálgatva a formákat ahelyett, hogy egy adott történelmi ábrára fordítaná a figyelmét. Másrésztől egy kép bemutatása gátolja a képzelőerőt, és egy adott művész látásmódjára szűkíti le a lehetőségeket. Ez ugyanúgy igaz a gyermekmesék illusztrációira, mint arra a sokféle jelenségre, amellyel ebben a könyvben találkozhatunk. Minél eredetibb képzetet alkotunk a tanulás során, annál könnyebb lesz megjegyezni a kandzsit.

FIGYELMEZTETÉS

Mielőtt hozzákezdénénk a tanuláshoz, van még néhány gondolat, amelyekre érdemes figyelni. Először is, nem szabad túl gyorsan haladni. Nem szabad azt feltételezni, hogy csak mert az első jelek olyan alapvetően egyszerűek, gyorsan át lehet rajtuk futni. Az itt leírt módszert lassan, lépésről lépésre haladva lehet

elsajátítani, elkerülendő, hogy később vissza kelljen kanyarodni és előlről kezdeni. Annak sem lehet megerőltető 20-25 jel elsajátítása, akinek csak napi pár szabad órája van a tanulásra. Aki egész napját rá tudja szánni, akár 4-6 hét alatt sikeresen elvégezheti a feladatot. Az ELSŐ RÉSZ áttekintése után már lehetőségünk nyílik felmérni a rendelkezésre álló időnek megfelelő haladási sebességet.

Másodsorban komolyan kell venni azt a tanácsot, hogy a jeleket gyakorlás közben papírra kell vetni. Bár a jelek megtanulása nem igényli az írást, de a szép íráskép kialakulását nagyban elősegíti, ráadásul az írással ráérezhetünk a kandzsik írásmódjának egyfajta természetes folyamatára. A könyvben leírt módszer ugyan megóv attól a fáradságos munkától, hogy többször le kelljen írni ugyanazt a jelet annak érdekében, hogy az emlékezetünkbe vessük, de ahhoz, hogy írásunk könnyed és gördülékeny legyen, folyamatos gyakorlásra van szükség. Ha számunkra nem megfelelő a toll és a papír, használhatjuk a mutatóujjunkat és a tenyerünket csakúgy, mint a japánok. Buszon ülve vagy az utcán sétálva is kényelmesen alkalmazható ez a módszer.

Harmadsorban, a kandzsik ismétlésének és ellenőrzésének módja mindig a következő sorrendet kell, hogy kövesse: a kulcsszótól kezdve a történeten keresztül haladunk a jel leírásáig. Amikor képesek vagyunk zökkenőmentesen végigmenni ezeken a lépéseken, a folyamat megfordítása már természetesen jön. Erről később még bővebben szólnak a könyvben.

Fontos megemlíteni, hogy a kandzsik tanulásának helyes sorrendje nem lehet a megjegyzésük sorrendje is, hiszen felismerni őket akkor kell, amikor találkozunk velük, és nem csak abban a sorrendben, ahogyan itt rendezve vannak. E célból – a szűrőpróbaszerű ismétléshez – szókartyák készítésére vonatkozóan javaslatok találhatóak az ÖTÖDIK LECKÉben.

Végül, egy pár szót szeretnék szólni azokról az ambíciókról, amelyek a japán írásrendszert mesteri fokon művelni akaró tanulóban felmerülhetnek. Az az elgondolás, hogy a nyelv készségek egy csoportja, amely ésszerűen felosztható, szisztematikusan tanulható és végül tesztekkel tanúsítható, a tanuláshoz kapcsolódó előítéleteink és a „túliskolázottság” következménye lehet. A kandzsik, a japán nyelv egészével együtt – vagy ha már itt tartunk, bármilyen nyelv – határozottan ellenállnak egy ilyen megközelítésnek. Az a logikus rendszer, amellyel a kandzsikat bemutatjuk ebben a könyvben, csak arra szolgál, hogy közelebb vigyen ezekhez a jelekhez és megbarátkozhass velük. Hagyd, hogy meglepjenek, inspiráljanak, megvilágítsák az elmédet, ellenálljanak neked, és hogy meghódítsanak. Tökéletes elsajátításuk viszont nem mehet végbe hosszú és összetett történetük megértése nélkül, vagy anélkül, hogy betekintenénk változékony és életteli világukba. Mindezt azonban egyetlen elmének összefogni és lejegyezni egyetlen könyvbe túl sok lenne.

Ezeket túl a könyv célja még mindig az, hogy a japán írásjelek írását és

alakjaiknak jelentésükkel való összekapcsolását egy japán anyanyelvű szintjén elsajátíthatóvá tegye. Ha a könyvben bemutatott logikus rendszerezettség és játékos tiszteletlenség keveseket ment csak meg attól, hogy a japán nyelv tanulása során ne egy ilyen magas szintű megértésre törekedjenek, akkor úgy gondolom, hogy az elkészítése megérte a sok fáradozást.

ÖNÁLLÓ TANULÁS ÉS TANTERMI TANULÁS

Mivel a könyvnek újabb és újabb kiadásai jelentek meg, gyakran kísértésbe estem, hogy újragondoljam számos alapelem jelentését néhány kulcsszóval együtt, és a változtatásokhoz igazítva átdolgozzam a történeteket. Hosszas fontolgatás, a világ minden tájáról érkező tanulói levelek áttekintése után, és azokat a változtatásokat is figyelembe véve, amelyek a más nyelvű kiadásokban jelentek meg, mégis úgy döntöttem, hogy néhány apró kivételtől eltekintve mindent úgy hagyok, ahogy van. Van azonban két olyan kérdés, amelyek elég gyakorisággal jelennek meg ahhoz, hogy megemlítssem őket. Az egyik ennek a könyvnek a használata és a japán nyelvi kurzusok kapcsolata. A másik, a kandzsik kiejtése vagy „olvasata”.

Az olvasónak csak néhány leckét kell elvégeznie ahhoz, hogy felfedezze: ez a könyv önálló tanuláshoz készült. Ami nem ennyire szembetűnő, az az a tény, hogy *iskolai kandzsitanulást kiegészítő forrásként, vagy vizsgafelkészítőként való alkalmazása rossz hatással van a tanulási folyamatra*. Minél inkább próbálok összekapcsolni az írott jelek tanulásának itt leírt módszerét hagyományos tanulási módokkal, annál kevesebb hasznod fog származni ebből a könyvből.

Szinte minden japántanár, akár anyanyelvi, akár nem, egyetértene velem abban, hogy a kandzsik írásának anyanyelvi szintű elsajátítása jelenti a legnagyobb akadályt a japánul tanulóknak, ami valójában olyan hatalmas, hogy sokan leküzdhetetlennek vélik. Hiszen, ha még a legiskolázottabb japánok is kilencéves iskolai oktatás és mindennapos használat ellenére is gyakran nehezen emlékeznek a helyes írásmódra, nem lehetetlen dolog elvárni, hogy akár a legjobb tanulási módszerekkel is képes legyen egy ilyen mutatóványra az, aki nem gyermekkor óta a kandzsikkal körülvéve nőtt fel? Egy tanár ezt sosem mondja ki nyíltan, de amíg így gondolja, ez a hozzáállás egy önmagát beteljesítő jóslattá válik. Ez a viszonyulás aztán átragad a diákra is azáltal, hogy a tanteremben nagyobb hangsúlyt fektetnek az egyszerűbbnek és ésszerűbbnek tekintett készségekre, mint például a beszéd és az olvasás megtanulására. Amint ez a könyv is igyekszik bemutatni, semmi sem áll távolabb az igazságtól.

Először is, a kandzsik írása a legtökéletesebben ésszerű része a nyelvnek. Az évszázadok folyamán a kandzsik írásmódját sokszor egyszerűsítették, de mindig racionális elvek alapján. A koreai hangultól eltekintve nincs a világon még egy ilyen logikusan felépített írásrendszer, mint a sino-japán írásjelek. A prob-

léma csak az, hogy ez a belső logika még nem találta meg az útját a kandzsitanulási módszerekbe. Éppen ellenkezőleg, következetesen mellőzték. Azok, akik a japán oktatási rendszerből kerülnek ki, a saját tapasztalataikból merítenek, amikor másokat írásra tanítanak. Akik kisgyermekként kezdték, amikor az elvonatkoztatás képessége még nem elég fejlett, és amikor az egyetlen járható út a folyamatos ismétlés, nem valószínű, hogy valaha is fontolgatták volna tanítási módszerük átértékelését annak érdekében, hogy hasznosítsák az idősebb tanulók általánosításra és elvonatkoztatásra való jobb képességét.

Oly nagy mértékű ez a hanyagság, hogy ki kell mondanom, én még soha nem találkoztam egyetlen japán tanárral sem, aki állította, hogy valaha is megtanította volna egy külföldi diákjának az alapvetőnek számító, általános használatú kandzsik írását, amit pedig minden középiskolát végzett diák ismer Japánban. Soha. Olyan tanulót sem ismerek, aki állítaná, hogy a kandzsik használatának erre a szintjére egy anyanyelvi japántanár segítségével jutott. Nem látok semmilyen okot rá, hogy azt feltételezzem, a japánok alkalmasabbak az írás tanítására csak azért, mert ez végül is az ő nyelvük. A kandzsik ésszerű természetét figyelembe véve pont az ellenkezője igaz: a japán tanár csak hátráltató tényező, ha a kandzsik jelentésének és írott formájának összetett tanulásáról van szó. A nyilvánvaló áldozata ennek a hagyománytisztelő módszernek a tanuló, de egy bizonyos szinten a kétségbe nem vont előítéletek a japán tanárt is megtévesztik, akik közül a legtökéletesebbek is megtagadják maguktól azt az álmukat, hogy a japán nyelvet nemzetközivé tegyék.

Más problémák is felmerülnek, ha ezt a könyvet iskolarendszerű oktatással összekapcsolva használjuk. Először is, amint a BEVEZETŐBEN már említettem, a kandzsik elsajátításának hatékonysága közvetlenül összefügg azzal a sorrenddel, amelyben tanuljuk őket. Az előírással működő tanfolyamok különböző olyan elvek alapján vezetik be a kandzsitanulást, aminek magához az íráshoz semmi köze. A sorrendet gyakran az határozza meg, hogy a Japán Oktatási Minisztérium által meghatározott, a japán általános és középiskolákban követendő felosztáshoz igazodjon. Nyilvánvaló azonban, hogy megtanulni írni sokkal fontosabb, mint tanúsítványt kapni arról, hogy egyik vagy másik tanfolyamot elvégeztük. Éppen ilyen egyértelmű az is, hogy minden általános használatú kandzsit tudni kell egy tanult embernek ahhoz, hogy bármiféle haszna származzon belőlük. Amikor alapvető dolgok olvasására kerül a sor, mint például egy újság, kevéssé megnyugtató az a tény, hogy az ember a felét, esetleg a háromnegyedét ismeri a jeleknek. Ezért a pedagógia sorsdöntő kérdése nem az, hogy mi a legjobb módszer arra, hogy a tanuló teljesíteni tudjon valamiféle középfokú szintet, hanem az, hogy hogyan lehet a leghatékonyabban és legmegbízhatóbban az összes kandzsit megtanulni. A kandzsik hagyományos, szint szerinti felosztása ezért teljesen lényegtelenné válik. Meg

vagyok győződve róla, hogy a válasz az önálló tanulásban rejlik és abban, hogy egy olyan sorrendet követünk, amelynek alapja az összes kandzsi megtanulásának szándéka.

Személy szerint egyetlen japántanárt sem ismerek, aki iskolai körülmények között próbálta volna meg használni ezt a könyvet. Azt feltételezem, hogy hamar felhagynának ezzel az ötlettel. Ez a könyv arra a gondolatra épül, hogy a kandzsik írásmódja más nyelvi szempontoktól függetlenül tanulható, a tanulás üteme pedig egyénektől függ, és egyénenként is hétről hétre változik. A tanulási folyamat csoportos oktatással szervezése ezzel az elképzeléssel viszont szembehelezkedik.

Ezzel érkezünk el a következő kérdéshez. Az ok, amiért különválasztjuk a kandzsi írását annak kiejtésétől, egyenesen következik az előbb leírtakból. A kandzsik írása és olvasata egyidejű tanításának az a gondolat a háttere, hogy az egyik haszontalan a másik nélkül. Ez rögtön felveti azt a kérdést, hogy miért ne lehetne jobban és gyorsabban megtanítani az egyiket a másik *után*; először arra koncentrálni, ami egy külföldi számára egyszerűbb, az írásra, és azután fordulni a bonyolultabb felé, ami az olvasás.

Hogy meglássuk ennek a megközelítésnek a logikáját, csak azoknak a tanulóknak a gyors fejlődésére kell figyelnünk, akik nem japánként kandzsik között nőttek fel. Amikor felnőtt kínai tanulók a japán nyelv tanulásába fognak, már tudják mit jelentenek a kandzsik és hogyan kell leírni azokat. Már csak azt kell megtanulniuk, hogy hogyan kell olvasni őket. Nyugati társaikhoz képest gyorsabb fejlődésüket annak szokták tulajdonítani, hogy ők „keletiek”. Valójában azonban a kínai nyelvtannak és kiejtésnek annyi köze van a japán nyelvhez, mint az angolnak. A kínaiak döntő előnye az, hogy ők már ismerik a kandzsik jelentését és írásmódját. Az én ötletem egyszerűen az volt, hogy tanulva ebből a tapasztalati tényből, a kandzsiknak angol olvasatokat adtam. Ha ezzel a módszerrel megtanuljuk a kandzsik írását, ami – ismételten mondom – a leglogikusabb és legegyszerűbb része a japán nyelv tanulásának, egy előnyösebb helyzetbe kerülünk ahhoz, hogy a sokszor minden alapot és logikát nélkülöző kiejtést is megtanuljuk.

Egyszóval nehezen lehet elképzelni egy kevésbé hatékony módját a kandzsi-tanulásnak, mint azt, ha az írást és az olvasatot egyszerre akarjuk elsajátítani. Mégis ezt a módszert követi minden japán nyelvkönyv és tanfolyam. Az előítéletek olyan mélyen beivódtak, hogy semmi más nem tudja eltörölni őket, csak ha tapasztalatot szerzünk az ellenkezőjéről.

Hadd mondjam el, hogy az itt leírt gondolatok és benyomások csak azután fogalmazódtak meg bennem, hogy én már megtanultam a kandzsikat, és megjelentettem ennek a könyvnek az első kiadását. Akkoriban meg voltam győződve róla, hogy négy-hat hét alatt jártasságot lehet szerezni a kandzsik írá-

sában, ha valaki minden idejét erre szenteli. Természetesen, ez az állításom több, jóval gyakorlottabb tanártársamban inkább kétségeket ébresztett, mint reményt. Az én kandzsitanulási tapasztalatom és az a néhány ember, akiket végigvezettem ezen a módszeren, mégis alátámasztják ezt a becslést, és ezért nem is habozok megismételni ezt ezeken a lapokon.

A KÖNYV KELETKEZÉSÉNEK TÖRTÉNETE

Egy pár szó arról, hogyan indult a könyv megírása. Japánba érkezésem után egy hónappal kezdtem hozzá a kandzsitanuláshoz úgy, hogy korábban semmilyen ismeretem nem volt a japán nyelvről. Utazásaim Ázsián keresztül néhány héttel késleltették megérkezésemet, ezért egy kamakurui nyelviskolában kezdtem el tanulni önszorgalomból ahelyett, hogy a már folyamatban lévő nyelvtanfolyamra beiratkoztam volna. Tudatlanságom miatt érzett türelmetlenségem és az a szabadságérzés, hogy minden időmet kizárólag a nyelvtanulásnak szentelhetem, segített, hogy az első négy hét alatt átrágjam magam egy japán nyelvtani bevezetőn. Így kaptam egy általános képet arról, hogyan épül fel a nyelv, de ez persze kevés támpontot adott a használatához.

Tanárokkal és diákokkal beszélgetve hamar rájöttem, jól teszem, ha amint lehetséges, elkezdem tanulni a kandzsikat, mert biztos, hogy ez lesz a munka legnehezebb része. Ugyan semmilyen elképzelésem nem volt a kandzsi „működéséről” a nyelvben, de rátalálva a magam ütemére, a tanácsok ellenére tovább folytattam az önálló tanulást ahelyett, hogy beiratkoztam volna az egyik kezdőosztályba.

Az első napokat azzal töltöttem, hogy belevetettem magam a japán írásjelek történetéről és etimológiájáról szóló olvasmányokba, és át tanulmányoztam sok kandzsitanulási módszert. Azokban a napokban jutott eszembe az alapötlete annak a módszernek, amelyet leírtam ebben a könyvben. Az elkövetkező heteket pedig éjjel-nappal ezzel az ötlettel kísérletezve töltöttem, ami számomra elég jól működött ahhoz, hogy tovább folytassam. Még vége sem lett a hónapnak, amikor már körülbelül 1900 kandzsi jelentését és írásmódját megtanultam, és megelégedéssel nyugtázhattam, hogy amit memorizáltam, meg is maradt az emlékezetemben. Nem is tartott sokáig, hogy rájöjjenek: valami rendkívüli dolog történt.

A módszer, amit követtem, számomra olyan egyszerűnek, majdnem gyerekesnek tűnt, hogy szinte szégyelltem róla beszélni is. Annyira természetesen és könnyedén alakult ki, hogy felkészületlenül ért az a reakció, amit kiváltott. Egyrésztől néhányan azzal vádoltak meg az iskolában, hogy biztos rövid távú fotografikus memóriám van, ami idővel megkopik. Másrésztől pedig voltak olyanok, akik azt sürgették, írjam össze a „módszeremet”, hogy ők is élvezhessék az előnyeit. Nekem azonban úgy tűnt, túl sok mindent kell még megtanulnom

erről a nyelvről ahhoz, hogy bármelyik oldal is elvonja a figyelmemet. Azonban egy hét sem telt bele és meggyőztek, hogy legalább a jegyzeteimet adjam kézre. Mivel majdnem minden csak a fejemben volt, vagy olvashatatlanul lejegyezve füzetekbe és szókártyákra, elhatároztam, hogy napi egy-egy órát rászánok, és rendszerezett formában összeírom. Egy órából hamarosan kettő lett, majd három, végül már mindent félretéve csak azon dolgoztam, hogy elkészüljek a feladattal. A harmadik hónap végére elkészültem egy nyomdakész példánnyal, amit elhoztam a nagoyai Nanzan Egyetemre. Az alatt a két hónap alatt, amíg a nyomtatási előkészületeket végezték, csatoltam hozzá a BEVEZETŐT. A Tuttle Publishing Company és Iwamoto Keiko asszony segítségével az első 500 példány nagy részét sikerült eljuttatni Tokió könyvesboltjaiba, és pár hónap alatt mind el is kelt. Az után a hónap után, amit a kandzsik írásának tanulásával töltöttem, soha nem tértem vissza formálisan az ismétlésükhöz. (Éppen egy másik módszer kidolgozásával voltam elfoglalva, ami a jelek olvasatának egyszerűsített megtanulását tenné lehetővé, amely később az első könyv társüköteként jelent meg.) Amikor egy új jellel találkozom, ugyanúgy tanulom meg, ahogyan a többit, és soha nem éreztem úgy, hogy vissza kellene térnem egy korábbi lépésre, vagy meg kellene ismételnem az egész munkát. Beismerem, az a tény, hogy ma már mindennap használom a kandzsikat a tanításban, kutatásban és írásban, nagy előnyt jelent, de meg vagyok győződve arról, hogy bármilyen képességnek is vagyok a birtokában, azt az ebben a könyvben lefektetett módszernek köszönhetően szereztem.

Talán csak az tudja igazán értékelni, hogy ez a módszer milyen egyszerű és kézenfekvő, aki teljes egészében végigcsinálta; és felfedezni, milyen könnyen hozzáférhető egy átlagos tanuló számára is, aki hajlandó időt és energiát szánni rá. Bár a módszer egyszerű és sok elpazarolt energiától óv meg, a feladat még így sem könnyű. Annyi kitartást, fokozott figyelmet és képzelőerőt kíván meg tőlünk, amennyit csak képesek vagyunk ráfordítani.

ELSŐ RÉSZ

Történetek

Első lecke

KEZDJÜK A SORT 15 olyan kandzsival, amiket talán már azelőtt is ismertél, hogy felnyitottad e könyv lapjait. Minden egyes kandzsihoz hozzárendeltünk egy *kulcsszót*, ami az alapjelentést jelöli. A későbbiekben ezek közül a jelek közül néhány *alapelemként* is megjelenik, amelyek segítenek más kandzsi leírásában. Ezekben az esetekben más jelentést vesznek fel, mint amikor önálló kandzsiént szerepelnek. Bár ezen a ponton még nem szükséges memorizálni az alapelemek sajátos megnevezését, a jelentésváltozásra felhívó figyelemfelkeltő jelként egy csillag (*) található a külön megjegyzések előtt.

Az egyes jelekre vonatkozó *vonásszámok* a magyarázatok utáni szögletes zárójelekben találhatóak, amelyeket egy vonásról vonásra követhető *vonássorrend* kísér. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, milyen fontos, hogy a kandzsi írását a helyes vonássorrendben tanuljuk meg. Bármilyen egyszerűnek is tűnnek ezek az első jelek, már a kezdetektől érdemes jegyzetfüzettel és ceruzával a kezünkben tanulni őket, így szokásunkká tenni ezt.

Végül vedd figyelembe, hogy a kulcsszavak körültekintő választás eredményei, ezért a későbbi zavar elkerülése érdekében nem szabad azokat megváltoztatni.

1

egy

— A kínai írásjegyek között az **egy** szám az oldalán fekszik, nem úgy, mint a római **egy**, amelyik függőleges. Amint az várható: balról jobbra írják. [1]

—

* Alapelemként nem a kulcsszó jelentésében használjuk, mert az túlságosan elvont ahhoz, hogy hasznunkra legyen. Ehelyett a magában álló vízszintes vonás *padló* vagy *plafon* jelentést kap, helyzetétől függően: ha egy másik alapelem fölött áll, akkor *plafon*; ha alatta, akkor *padló*.

<p>2</p> <p>二</p>	<p style="text-align: right;">kettő</p> <p>Csakúgy, mint a római II-es szám, amelyik megduplázza az I-est, a kandzsi kettes is a megduplázása annak a vízszintes vonalnak, aminek jelentése <i>egy</i>. Az írás sorrendje fentről lefelé halad, és az első vonás valamivel rövidebb. [2]</p> <p style="text-align: center;">— 二</p>
<p>3</p> <p>三</p>	<p style="text-align: right;">három</p> <p>A római III-as számhoz hasonlóan, amelyik megháromszorozza az I-est, a kandzsi hármás egyszerűen megháromszorozza az egyetlen vízszintes vonást. Írása közben érdemes arra gondolni „1 + 2 = 3” (一 + 二 = 三), hogy a középső vonást rövidebben tartsuk. [3]</p> <p style="text-align: center;">— = 三</p>
<p>4</p> <p>𠄎</p>	<p style="text-align: right;">négy</p> <p>Ez a kandzsi két alapelemből áll: <i>száj</i> 凵 és <i>emberi lábak</i> 厶. A későbbi leckékben mindkettővel találkozunk majd. Feltételezve, hogy már ismerted ennek a kandzsinak az írását, az ehhez kapcsolódó „történetet” hagyjuk későbbre.</p> <p>Figyeld meg, hogy a második vonást balról jobbra és fentről lefelé írják. Ez megegyezik azzal, amit már az első három számnál láthattunk, és elvezet minket ahhoz az általános alapelvhez, ami hasznunkra lesz későbbi, bonyolultabb kandzsi írásánál: ÍRJÁL ÉSZAKRÓL DÉL FELÉ, NYUGATRÓL KELETRE, ÉSZAKNYUGATRÓL DÉLKELETRE. [5]</p> <p style="text-align: center;">1 凵 𠄎 𠄎 𠄎</p>
<p>5</p> <p>五</p>	<p style="text-align: right;">öt</p> <p>Mint a <i>négyes</i> jelnél, itt is későbbre halasztjuk azoknak az alapelemeknek a megtanulását, amelyekből ez a jel felépül. Figyeld meg, hogyan alkalmazható az előbb megtanult általános alapelv az ötös jel írásánál. [4]</p>

一 丁 五 五

<p>6 六</p>	<p style="text-align: right;">hat</p> <p>Az alapelemek itt: <i>cilinder kalap</i> és <i>állatlábak</i>. Megintcsak későbbre tartogatjuk az alapelemek megtanulását. [4]</p> <p style="text-align: center;">' 一 六 六</p>
<p>7 七</p>	<p style="text-align: right;">hét</p> <p>Figyeld meg, ahogy az első vonás „átvág” a másodikon. Ez különbözteti meg a hetes számot a <i>kanáltól</i> 匕 (KERET 476), ahol a vízszintes vonal hirtelen megszakad. [2]</p> <p style="text-align: center;">一 七</p> <p>* Alapelemként a jelentése <i>feldarabol</i>. Ez az elnevezés jól tükrözi azt, ahogyan ezt a jelet írjuk, és a <i>vág</i> 切 jelentésű kandzsival való kapcsolatát is jelzi, amelyet egy későbbi leckében tanulunk meg (KERET 89).</p>
<p>8 八</p>	<p style="text-align: right;">nyolc</p> <p>Éppen ahogy az arab 8-as szám is egy kisebb és egy azt követő nagyobb körből áll, a nyolcas szám kandzsija is egy rövidebb és egy azt követő hosszabb vonalból áll. A hosszabb vonal a rövidebb felé dől, de nem érinti azt. Ahogyan a fekvő 8-as a végtelen szimbóluma a matematikában, úgy ez a két vonallal megnyitott terület is a végtelen kiterjedés vagy a „mindent felölelés” szimbóluma a japánok számára. [2]</p> <p style="text-align: center;">ノ 八</p>
<p>9 九</p>	<p style="text-align: right;">kilenc</p> <p>Ha kellő figyelmet fordítunk a kandzsi vonássorrendjének megjegyzésére, később nem lesz probléma világosan megkülönböztetni az <i>erő</i> 力 (KERET 922) kandzsjától. [2]</p>

) 九

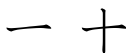
* Alapelemként ezt a kandzsit *baseballcsapat*, vagy egyszerűen *baseball* jelentéssel használjuk. Ez a megnevezés természetesen a kilenc játékos számából ered, akik egy csapatot alkotnak.

10

tíz

Ha ezt a jelet 45 fokkal bármely irányba elforgatjuk, a római x-es számot kapjuk. [2]

* Alapelemként ez a jel néha megtartja *tíz* jelentését, de sokszor *tű* jelentéssel is fogjuk használni, amely a *tű* 針 (KERET 292) kandzsijából származik. Mivel ezt az alapelemet használja a kandzsi is, nem kell aggódnni azon, hogy esetleg összekeverjük a kettőt. Valójában, ezt az eljárást gyakran fogjuk követni.

11

száj

Sok jelhez hasonlóan, amiket az elején tanulunk, ez a jel is a *száj* kandzsijának tisztán kivehető képjele. Mivel a kandzsikban nincsenek körkörös jelek, ezért egy négyzetet kell használni a kör megjelenítéséhez. [3]

* Ez a jel alapelemként is *szájat* jelent. Bármely ehhez kapcsolódó képzet jól használható az alapelem azonosításához: egy nyílás, bejárat egy barlangba, egy folyó torkolata, egy üveg *szája*, vagy éppen a legnagyobb nyílás az ember fején.

12

nap

Ez a kandzsi a *nap* képjele. Visszaemlékezve arra, amit az előző keretben állítottunk a körkörös formákról, könnyen felfedezhetjük a kört és a széles mosolyt, ami a *napról* készített legegyszerűbb rajzainkat jellemzi. [4]

丨 𠃉 𠃊 日

* Alapelemként ez a kandzsi három jelentéssel bír: *nap* – mindkét jelentésében: időegység, illetve égitest – és *szájban mozgó nyelv*. Az utóbbi jelentés, mellékesen megjegyezve, egy régi jelből származik, ami nagyjából *ő mondá* jelentéssel bír. Majdnem ugyanígy is írják, azzal a különbséggel, hogy a középső vonás nem éri el a jobb oldalt. (日, KERET 620).

13

hónap

月

Ez a jel valójában a *hold* képe. A két vízszintes vonal jelzi a gyermekmesék rajzain látható *hold* bal szemét és száját. (A japánok egy nyúl rajzát vélik felfedezni a *holdon*, de talán túlzás lenne ebbe a két vonalba azt belemagyarázni.) Továbbá egy *hónap* természetesen egy holdciklus. [4]

) 月 月 月

* Ez a jel alapelemként lehet: *hold*, *hús* vagy *testrészt*. Az utóbbi két jelentés kiválasztását egy későbbi fejezetben magyarázzuk el.

14

rizsföld

田

Megint egy képjel. Ez a kandzsi úgy néz ki, mint egy négy részre osztott *rizsföld* madártávlati képe. Legyél körültekintő ennek a kandzsinak az írásával, hogy megtartsd a helyes vonássorrendet. Meglátod, hogy ez a jel is pontosan követi a KERET 4 alapelveit. [5]

丨 𠃉 𠃊 𠃋 田

* Alapelemként használva leggyakoribb jelentése *rizsföld*, *szántóterület*, de időnként *agy* jelentéssel is használni fogjuk, abból a tényből kifolyólag, hogy egy kicsit úgy néz ki, mint a koponyánkban fészkelő szürkeállomány masszája.

15

szem

Megintcsak, ha lekerekítjük a kandzsi széleit és a középső vonalakat ívesre húzzuk először lefelé, majd felfelé, egy szemhez hasonló formát kapunk. [5]

* Alapelemként a kandzsi megtartja *szem* jelentését, de néha pontosabb meghatározással *szemgolyónak* fogjuk nevezni. Amikor egy összetettebb kandzsi elemeként jelenik meg, néha az oldalára fordul, így: ^{III}.

Habár a 15 itt tárgyalt kandzsiból csak 9 szerepel az alapelemek listáján, amelyek összekapcsolódva más kandzsikat alkotnak, időről időre néhány a maradék közül is alapelemként szerepelhet. Mivel ezek nem jelennek meg elég gyakorisággal, nem kapcsolunk hozzájuk külön jelentést, és nem is kell külön alapelemként megtanulni őket. Más szóval bármikor, ha egy már megtanult kandzsit használunk egy másik felépítéséhez, a kandzsi megtartja a kulcsszavát, hacsak nem rendeltünk hozzá külön alapelem-jelentést.

Második lecke

EBBEN A LECKÉBEN megtanuljuk, hogyan lehet használni az alapelemeket új kandzsik felépítéséhez. Az előző 15 kandzsi segítségével, darabonként összeillesztve az elemeket, 19 új kandzsit fogunk megformálni. Amikor az alapelemek jelentése eltér a kulcsszavaktól, az emlékezet felfrissítése érdekében vissza lehet térni az eredeti keretekhez. Mostantól kezdve azonban érdemes megtanulni mind a kulcsszót, mind az alapelem-jelentést rögtön, amikor az új kandzsival kapcsolatban felmerülnek. Az ALAPELEMEK című tárgymutató megtalálható a könyv végén.

16

古

régi

Az alapelemek, amelyekből ez a kandzsi felépül: *tíz és száz*, de talán könnyebben megjegyezhető, ha egy sírkő képére gondolkunk keresztel a tetején. Csak gondoldj vissza egy temetőre, ami-ben már jártál, vagy még jobb, ha egy olyanra gondolsz, ahol gyermekkorodban játszottál, emlékezve a sok **régi** felírra a sírköveken.

Ilyen eltérések az alapelemtől időről időre elő fognak még fordulni az elején, de később szinte soha, ezért nem kell aggód-nod, hogy túl sok jelnek a rajzolatával kell majd teleszűfolni az emlékezetet. [5]

一 十 十 古 古

* Alapelemként ez a kandzsi megtartja a kulcsszó *régi* jelentését, de arra oda kell figyelni, hogy ezt az elvont fogalmat annyira szemléletes, képi formában raktározzuk el, amennyire csak lehetséges. Alapelemként felveheti még az *öreg* megnevezést, de csak olyan értelemben, hogy „*előregedett* deszka”, vagy „*öreg* épület”.

17

吾

én

Számos kandzsi létezik az **én** kifejezésére, de a többi szűkebb jelentéstartalommal rendelkezik. A kulcsszó itt egy általános pszichológiai értelemben jelenti az „észlelőt”. Nos, egy terü-let a testünkön, ahol mind az öt érzékelésünk összpontosul: a fejünk, melynek nem kevesebb, mint *öt nyílása* van: 2 orrlyuk, 2 fül és 1 száj. Így tehát *öt nyílás = én*. [7]

一 丁 五 五 吾 吾 吾

18

冒

kockázat

Emlékszel még rá, amikor gyermekkorodban édesanyád figyel-meztetett rá, hogy ne nézz közvetlenül a *napba*, nehogy meg-égeds a *szemedet*? Lehet, hogy dacos voltál és **megkockáztattál** egy gyors pillantást egyszer-kétszer, de ugyanilyen valószínű, hogy áthagyományoztad ezt a népi bölcsességet valaki másra, amint öregebb lettél. Itt, ez a kandzsi is, amiben felül a *nap*

található és közvetlenül alatta egy *szem*, amelyik felnéz rá, azt a jelentést hordozza, hogy **kockázat** (lásd KERET 12). [9]

一 冂 冂 冂 冂 冂

19

társ

朋

Az első **társ**, akit Isten teremtett, a bibliai történet szerint Éva volt. Amint Ádám megpillantotta, felkiáltott: „*Hús az én húsbomból!*” És pontosan ez az, amit ez a kandzsi mond vonásról vonásra. [8]

丩 月 月 月 月 朋

20

világos

明

A természet **világos** fényei közül a Biblia szerint Isten e kettőt helyezte az égre: a *napot*, hogy uralkodjon a nappalok felett és a *holdat*, hogy uralkodjon az éjszaka felett. Mindkettő megtestésíti a kulcsszó mellékjelentéseit is: a *nap* a **világosan** gondolkodók éleslátását, a *hold* pedig a költők és látnokok meg**világosodott** ráérzési képességeit (lásd KERET 13). [8]

日 明

21

kántál

唱

Ez könnyű! Van egy *száj*, amelyik nem ad hangot (a kórusvezető) és két *szájban mozgó nyelv* (a minimum egy kórushoz). Szóval gondolj a **kántál** kulcsszóra mint kolostori zsolozsma-énekre, és a kandzsi örökre a tiéd marad (lásd KERET 11). [11]

口 唱 唱

22

kristály

晶

Mi mást sugallhatna a **kristály** szó, mint csillogást? És ha valaha is tartottál már **kristályt** a fény felé, láthattad, hogy minden csiszolt oldalán egy kicsi *nap* csillog. Ez a kandzsi egy három helyen (vagyis „mindenhol”) tündöklő apró *nap* képe, ami egy minden oldalán csillogó **kristály** képzetét adja. Pont,

mint egy csiszolt hegyikristály. Miközben háromszor leírod az alapelemet, újra megfigyelheted, hogy az írásra vonatkozó szabály, amit a KERET 4-ben fogalmaztunk meg, nemcsak az egyes elemek írására igaz, hanem a jel egészére. [12]

23

termék

Ugyanúgy, mint a *kristály* jelben, egyetlen elem megháromszorozása ebben a jelben is azt az értelmet kapja, hogy „mindenhol”, vagy „egy halom”. Amikor a modern ipari társadalmak **termékeire** gondolunk, eszünkbe jut róluk a tömegtermelés – azaz nyitott *szájak* „tömegének” előállított **termékek**, amik, mint kismadarak a fészekben, várják, hogy elfogyaszthassanak bármit, ami eléjük kerül. [9]

24

gerinc

Ez a jel úgy néz ki, mint két **gerinccsigolya** egyetlen vonással összekötve. [7]

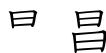

25

kedvező

Amit az előző két keretben említettünk a 3-as számról, hogy azt jelenti, „mindenhol”, vagy „egy halom”, nem lehet félvállról venni. Ebben a kandzsiban *két napot* láthatunk, egyiket a másik tetején, amit, ha nem vagyunk elég óvatosak, könnyen összekeverhetünk a *kristály három napjával*. Összpontosíts a kettes számra így: mivel **kedvező** időnek szoktuk mondani a *napos* időt, mi lehetne **kedvezőbb**, mint két *nap* az égen? Csak legyél biztos benne, hogy **LÁTOD** is őket. [8]

26

korai

早

Ez a kandzsi valójában a *nap* első virágának a képe, amit mi, fittyet hányva a botanika tudományára, *napraforgónak* fogunk hívni, mivel ez a *nap* alapelemével kezdődik, amit egy leveles szár tart (az utolsó két vonás képi megjelenítéseként). Ez alkalommal azonban figyelmen kívül hagyjuk ezt a képi megjelenítést, és olyan *napraforgókat* képzelünk el, amelyeknek *tű* szára van. Ezeket a *tűket* akár zoknistoppolásra is használhatod (lásd KERET 10).

A **korai** jelentés könnyen megjegyezhető, ha úgy gondolunk a *napraforgóra*, mint a kert **korán**kelőjére, amit a *nap*, névrokonságukra való tekintettel, minden máshoz képest előnyben részesít és **korábban** süt rá. [6]

日 旦 早

* Alapelemként ez a kandzsi *napraforgó* jelentéssel bír, amely megnevezést arra használtuk, hogy képileg jobban megformálhatóvá tegyük az elvont *korai* jelentést.

27

kelő nap

旭

Ez a jel a japán zászló becenevének is tekinthető, amin megtalálható a **kelő nap** közismert jelképe. Ha oda tudsz képzelni egy hátra fordított *baseballsapkát* arra a nagy vörös *napra*, és hozzáképzeled, hogy egy *baseballütőn* támaszkodik, ami zászlórúdként szolgál, már lehet is egy kissé tiszteletlen, de nem teljesen pontatlan képed arról, hogy miért vált népszerűvé ez a sport a **felkelő nap** országában. [6]

丿 九 九 旭 旭 旭

28

generáció

世

Általában egy harmincéves (vagyis *tíz meg tíz meg tíz éves*) periódust tekintünk egy **generációnak**. Ha a kandzsi kész formáját – és nem a vonássorrendet – nézed, te is megláthatod a három *tízest*. Írás közben gondolj úgy azokra az alsó vonalakra, mint összeadásjelekre, amiket a számok alá írunk, hogy összeadjuk őket. Így: *tíz meg tíz meg tíz* = harminc. Valójában sokkal könnyebb ceruzával leírni, mint könyvben olvasni. [5]

一 十 廿 卅 世

29

gyomor

胃

A két alapelem külön jelentéséhez – *hús* (testrész) és *agy* – vissza kell majd tekintened a KERET 13-ra és 14-re. Ha jobban megnézed, ez a kandzsi azt mondja el: az *agyat* üzemben tartó *testrész* a **gyomor**. Ahhoz, hogy az alapelemeket megfelelő sorrendben tartsd, írás közben arra gondolj, hogy az *agyat* a *test* „tartja fent”. [9]

胃

30

hajnalhasadás

旦

Míg mi gyakran úgy gondolunk a *nap* kezdetére, mint **hajnalhasadásra**, a japán nyelv úgy fejezi ki, hogy az „éjszaka megnyílása” nappalá. Az egyetlen vonás alul jelöli a *padlót* (vess egy pillantást a KERET 1-re) vagy a látóhatárt, ami fölé a *nap* éppen kidugja a fejét. [5]

旦

31

epehólyag

胆

Ennek a jelnek a darabjai könnyen felismerhetők: bal oldalon a *testrész* alapeleme, jobb oldalon a *hajnalhasadás*, amivel éppen az előbb találkoztunk. Hogy mi köze van ezeknek az **epehólyaghoz**, az nem rögtön világos. Csak annyit kell tennünk, hogy némileg átformálva a bibliai tanácsot, miszerint a *nap* le ne menjen a ti haragotokon (amit az ókori orvoslás tudománya a lobbanékonysággal, vagyis az **epével** kapcsolt össze, amelyet az **epehólyagnak** kell kiszűrnie), felcseréljük azzal, hogy ne hagyjuk, hogy a haragunk (vagy az **epés** gondolatok) megérjék a *hajnalhasadást*, és ennek a kandzsinak az emlékezetbe vésése meg is történt. Ez a javított változat önmagában sem egy rossz tanács, hiszen a düh, mint oly sok más dolog is lecsillapodik, ha hagyjuk a napot lenyugodni és alszunk rá egyet. [9]

胆

32

kiterjed

„Hajnal, alkony, hajnal, alkony...” éneklik a Hegedűs a háztetőn című darabban. Már szinte látod az utat, amit a *nap* bejár az égen a láthatártól (*padló*) a legmagasabb delelési pontig (*plafon*) és ismét eltűnik a láthatáron, nap nap után. Ez felöleli egész életünk időtartamát, és hatása mindenre **kiterjed** a legkisebb élőlénytől az emberig. [6]

Végül két olyan jellel zárjuk ezt a leckét, amelyeket képi formájuknak köszönhetően a legkönnyebb felismerni, de talán a legnehezebb leírni. Azért itt mutatjuk be őket, hogy leellenőrizzük, valóban figyelmesen követted-e az eddig tanult kandzsi vonásrendjét.

33

honorú

Nem is kérhettél volna jobb kulcsszót ennek a kandzsinak! Csak nézz rá, és máris láthatod egy **honorú** lencse alakját (arra azért emlékezned kell, hogy a kandzsi minden körkörösét szögletesítenek). Már csak annyit kell tenned, hogy megtanulod, hogyan kell leírni. [5]

34

domború

Talán ez segít abban, hogy megértsd, a japánok miért nem keverik össze sosem a **domborút** a *honorúval*. Figyelj a harmadik vonás furcsaságára. Ha most még nem is hat olyan különösnek, mire végzel ezzel a könyvvel, az lesz. Nagyon kevés alkalommal kell majd ezt a vonást használnod. [5]

Harmadik lecke

A MÁSODIK LECKE UTÁN már biztos van elképzelésed arról, hogy hogyan lehet egy bonyolult kandzsit egyszerű alapelemeire bontani, ami az emlékezést sokkal könnyebbé teszi. Ennek a leckének a befejezése után pedig sokkal tisztább képed lesz arról, hogyan épül fel ez a könyv. Csak néhány új alapelemet adunk hozzá azokhoz a kandzsikhoz, amiket már tudunk, és megnézzük, hány új kandzsit tudunk képezni: jelen esetben összesen 18-at. Amikor kifogyunk, csak új alapelemeket adunk hozzá, egészen addig, amíg már egy kandzsi sem marad.

A HARMADIK LECKÉBEN olyan alapelemeket is bemutatunk, amelyek önmagukban nem kandzsik, csak segítenek más kandzsik felépítésében. Ezeket számok helyett egy csillaggal [*] jelöljük. Semmi szükség külön energiát fordítani ezek megjegyzésére. Egyszerűen előfordulásuk gyakorisága automatikussá teszi megjegyzésüket.

*	sétabot
	Az alapelem pontosan annak a képe, aminek látszik: egy sétapálca, vagy sétabot . Ez a jel egy pálcához köthető jelenség – az elesettség, a nehéz járás, vagy bármi más – mellékjelentéseit hordozza. Nagyon ritkán majd az oldalára fektetve is találkozhatunk vele. Amikor ez történik, MINDIG egy másik alapelemen keresztüldőfve látjuk. Ezáltal nem kell aggódni, hogy esetleg összekevernénk az <i>egy</i> alapelem jelentéseivel. [1]
*	egy csepp
/	Az alapelem jelentése egyértelmű attól a pillanattól, hogy ránézel, azzal a különbséggel, hogy ennek az egy cseppnek a jelentése esetről esetre változni fog. A fontos az, hogy ne valami lényegtelenre gondoljunk, mint például „ egy csepp a tengerben”, hanem valami jelentőségteljesre, ami az egész képet meg tudja változtatni, mint például „az utolsó csepp a pohárban”, vagy egy csepp arzén az anyós kávéjában. [1]
/	

* Általában jobbról balra írjuk, de előfordulhat, hogy balról jobbra dől. Megint máskor egy kicsit megnyújtható. (Azokban az esetekben, amikor nehézségeid adódnak emlékezni erre, segíthet, ha úgy gondolsz rá, mint egy szemcseppentőre, amiből hol ez, hol az csöppen ki.) Ebben a leckében példák is következnek.

35

régmúlt idők

旧

Egy *sétabot* kell a **régmúlt idők napjainak**, hiszen a *napok* is öregszenek, ha csak annyira is, amennyire mi megöregedve „régí szép *napok*”-nak hívjuk őket. A fontos az, hogy ezekre a „régí szép *napok*”-ra gondoljunk a **régmúlt idők** kulcsszó kapcsán. A többi magától megoldódik. [5]

| 旧

36

én magam

自

Úgy is gondolhatsz erre a kandzsira, mint az orr stilizált képére, amit az anyatermészet *cseppentett* oda a *szemeid* közé. A japánok, amikor magukra tesznek utalást, az ujjukat az orrukhoz emelik, ezzel is leegyszerűsítve ennek a kandzsinak a megjegyzését, amelyik azt jelenti: **én magam**. [6]

' | 自 自 自 自

* Amikor alapelemként használjuk ezt a kandzsit, megtarthatjuk az „én magam” jelentést, de talán jobbnak találsz majd az *orr* vagy *orrlyuk* elnevezést, egyrésztől azért, mert ez összhangban áll az előbb elhangzott történettel, másrésztől ez az *orr* kandzsijának első része is (KERET 733).

37

fehér

白

A **fehér** szín az alapszínek keveréke a fény esetében, amelyeket akkor láthatunk, ha egy prizma megtöri a *nap* sugarát. Ezért tehát *egy csepp napsugár* jelentése **fehér**. [5]

' | 白 白 白

* Alapelemként ez a jel megtarthatja *fehér* jelentését, vagy felvehet egy jobb képi megjelenést: *fehér madár* vagy *galamb*. Ez utóbbi a *madár* kandzsijának felső részéből ered, amelyre később rátérünk (KERET 2091).

38

száz

百

A japánok a 99. születésnapot „*fehér évnek*” hívják, mert ha *százból* elveszel *egy*et, a *fehér* kandzsiját kapod. [6]

一 一 一 百 百 百

39

be

中

Az alapelemek itt: *sétabot* és *száj*. Emlékszel még, milyen gondban volt édesanyád, amikor gyógyszer akart adni a *szádba*? Feltehetőleg egyszer-kétszer átfutott az agyán az a gondolat, hogy valami praktikusat a kezébe kapva, mint például a nagy-papa *sétabotját*, felfeszítse az állkapcsodat, miközben a műveletet végezte. Tartsd jól az emlékezetedben azt a képet, hogy „valamit kívülről *bejuttatni*”, és a különben elvont kulcsszót sokkal könnyebb lesz megjegyezni, mint megpróbálni ricinus-olajat *bekanalazni* egy gyerek *szájába*. [4]

丨 丨 丨 中

40

ezer

千

Ez a kandzsi majdnem túl egyszerű ahhoz, hogy darabjaira szedjük, de a gyakorlás kedvéért tekintsük meg az *egy cseppet* felül és a *tízest* alatta. Most pedig tedd össze az alapelemeket, miközben arra gondolsz, hogy még két nullát facsarsz ki a *szemcseppentőből* a *tíz*es mellé, hogy *ezer* legyen. [3]

一 二 千

41

nyelv

舌

A *száj* alapelem és az *ezer* jele természetesen formázza a *nyelv* ideáját, ha arra gondolunk, hogy *ezer száj* képes egy *nyelvet* beszélni, vagyis mindannyian „*osztoznak egy közös nyelven*”.

Könnyű megelni a kifejezés és a kandzsi közötti kapcsolatot, ha szó szerint vesszük és látjuk, amint egyetlen **nyelvet szájról szájra** adnak. [6]

一 二 千 千 舌 舌

42

mérődoboz

升

Ez a jele annak a kis fadoboznak, amit a japánok használnak, többek között rizs és szake mérésére. Egyszerűen képzeld el, hogy a külseje ezer hegyes *tűvel* tűzdelt, és az ártatlan kicsi **mérődobozból** az italozó rémálma lesz.

Óvatos legyél, nehogy összetéveszd ennek a jelnek az írását az *ezerével*. E különbség okán tisztázhatunk még egy általános alapelvet, aminek írása hatálytalanítja a KERET 4-ben foglaltakat: AMIKOR EGY ÖNÁLLÓ FÜGGŐLEGES VONÁS FUT VÉGIG EGY JELBEN, AZT UTOLJÁRA ÍRJUK. [4]

一 丿 千 升

43

felemelkedik

昇

Ez a kép két alapelemből épül fel: *nap* és *mérődoboz*. Éppen ahogyan a *napot* láthatjuk reggel **felemelkedni**, honnan más-honnan, mint a felkelő nap országából, ebben a kandzsiban a *nap felemelkedik* a japán *mérődobozból*. [8]

日 昇

44

kerek

丸

Kerek számról, vagy számkerekítésről beszélünk akkor, amikor egy jelentéktelen összeget adunk egy számhoz, hogy a legközelebbi tízes értékre hozzuk. Például: ha csak egy icipicit, egy *csöppnyi* számocskát hozzáadsz a *kilenchez*, a végeredményed egy **kerek szám** lesz. [3]

丿 九 丸

* Alapelemként ennek a jelnek a megnevezése: *kövé ember*. Gondolj egy groteszkül *kövé emberre*, akinek a pocakja

annyira befedi a „hazai bázist”, hogy mindig eltalálja a dobás. Így, egy kikerekedett *baseballjátékosból* lesz a *kövér ember*.

45

méret

寸

Ez a kandzsi valójában egy, a metrikus rendszer előtt használt mértékegység, ami valamivel több, mint egy hüvelyk értéket képviselt, és ebből a jelentéséből származik a **méret** elnevezés. A régi rendszerben ez jelentette egy *tizedét* a *sakunak* (aminek a kandzsijával a KERET 1151-ben találkozunk). A kép ennek megfelelően jelenít meg *egy csepp tizedet* (egy kampóval!). [3]

一寸

* Alapelemként a jelentése: *ragasztó* vagy *odaragasztva*. Szükségtelen egy történetet kieszelni ehhez, mert ez az alapelem olyan gyakran fog előfordulni, hogy szinte azzal kell majd küzdenünk, hogy NE emlékezzünk rá.

46

könyök

肘

Biztosan ismerünk olyanokat, akik erőszakosan mindent **kikönyökölnek** maguknak, és legtöbbször azt gondoljuk ilyenkor, hogy „kend a hajadra” vagy a **könyöködre**, vagy bármelyik *testrészre*, de lehetőleg *ragasztóval!* [7]

月 肘

47

szakterület

專

Tíz ... rizsföld ... ragasztó. Így olvassuk az alapelemeket felülről lefelé. Ha egy egyszerű mondatot alkotunk ezekből az elemekből, ezt kapjuk: „*Tíz rizsföld összeragasztva.*”

Ha elfogadjuk, hogy a *rizsföld* is egy „szakosodott” földterület, akkor mondhatjuk, hogy egy **szakterület**, természetesen arra a *területre* utal, amelyben egy ember erőfeszítéseket tesz a saját hozzáértési körén belül. Tulajdonképpen, kevés ember elégszik meg egyetlen **szakterülettel**, és általában igyekeznek több *területen* is jártasságra szert tenni. Így kapjuk meg a *tíz terület összeragasztott* képét, ami ezeket a **szakterületeket** ábrázolja. [9]

| 卜

* Ez az alapelem ugyan kívül esik az általános használatú kandzsik listáján, de önmagában ez is egy kandzsi, amelyik hasonló értelemmel bír, mint a következő keretben bemutatott jel.

49

jövendőmondás

占

Ez egy azok közül a kandzsik közül, amik az egyszerűség gyönyörét hordozzák magukban: egy *varázsvessző* és egy *száj*, amit közvetlenül **jövendőmondásként** értelmezhetünk.

Figyeld meg, hogy a fentről lefelé irányuló lendület (az a vonásvezetés, ahogyan a kandzsit írjuk) megegyezik a történetet alkotó alapelemek sorrendjével és a kulcsszóval is: először a *varázsvessző*, utána a *száj*. Ez nem lesz mindig lehetséges, de ahol igen, ott az emlékezőtehetségnek szinte semmi dolga nincs. [5]

| 卜 卜 占 占

50

felette

上

Ezt a két irányt – **felette** és **alatta** – gyakran az ujjunkkal mutatjuk. A jelek viszont nem követik ezt a hagyományt, ezért valami más, könnyen megjegyezhető dolgot kell választanunk. Az alapelemek egy *varázsvesszőt* mutatnak a *padló felett* állni, mondhatnánk varázslatos módon. Akárhogy is, menjünk rögtön tovább a következő keretre, hiszen ez a kettő összetartozik, és akkor tesszük a legjobban, ha együtt tanuljuk meg őket, mert a szavak jelentései is egymásra utalnak: ha van valami **felett**, biztos, hogy van **alatta** is. [3]

| 卜 上

51

alatta

下

Bizonyára már ki is találtad, hogy mi fog történni: itt láthatjuk a *varázspálcát*, amint magában lóg lefelé a *plafon alatt*. Ezzel nem csak két új kandzsit kaptunk, hanem ez a keret és az előző segí-

tett rögzíteni a *plafon* és a *padló* alapelemek használatát azáltal, hogy a figyelmünket arra a kapcsolódó vonalra irányította, ami az alapelemek *felett* és *alatt* található. [3]

一 下 下

52

kimagasló

卓

A **kimagasló** szó itt egy híres, jól ismert, **kimagasló** (képességű) emberre utal. Tehát adva vannak az alapelemek: egy *varázsvessző* és egy *napraforgó*, és csak annyit kell tenned, hogy elképzeled a világ **legkimagaslóbb** (képességű) varázslóját, aki *varázspálcaként* egy *napraforgót* használ (akárcsak egy virágmintás nadrágba öltözött hippi, aki köröskörül, mindenfelé a világot békévé és szeretetté változtatja). [8]

丨 丨 丨 丨 丨 丨 卓

*

harmat

卓

Itt található egy másik példa egy olyan alapelemre, amelyik más alapelemekből épül fel, de önmagában nem kandzsi. Alul látható az az alapelem (egyszerre kandzsi is), amely jelentése: *korai* vagy *napraforgó*. A tetején pedig egy *tű*. Elég kényelmes módon, a **harmat** *korán* reggel csapódik ki és a *tű*levelekről aláhullva biztosítja a *napraforgó korai* virágzását, ahogyan azt az előzőekben már megtanultuk. [8]

一 十 十 丨 丨 丨 卓

53

reggel

朝

A jobb oldalon láthatjuk, amint a *hold* elhalványul a **reggel** első sugarára, és a bal oldalon a hulló *harmatot*, ami bepermetezi a természetet, felkészítve azt a közelgő hőségre. Ha el tudod képzelni, ahogyan a *hold* előredől, hogy *harmatot* szórjon a kertedbe, nem lesz nehéz emlékezni rá, hogy mely alapelemek építik fel ezt a jelet. [12]

卓 朝

54

kaján

嘲

A gúnyos rosszindulattal kiejtett szavak után „rossz szájjal” távolodnak el egymástól a felek. Azt csak remélhetjük, hogy annak, aki **kaján** megjegyzéseket tett, vagy **kaján** vigyorral csúfolta meg a másikat, marad rossz a **szájíze**, ami legalább olyan rossz kell, hogy legyen, mint a „*reggeli száj íze*”. De ez már csak a mi **kajánságunk**. [15]

口 嘲

Negyedik lecke

MEGKOCKÁZTATVA azt is, hogy esetleg túl gyorsan haladunk, öt új alapelemet vezetünk be, amikre vagy azért lesz könnyű emlékezni, mert gyakran előfordulnak, vagy a formájuk miatt. Szükséges itt megjegyezni, hogy az alapelemeket önmagukban nem kell megtanulni, mert olyan rendszerben mutatjuk be őket, ami a megjegyzésüket automatikussá teszi.

*

állatlábak

ノ、

Mint ahogy a következő négy, ez az alapelem sem egy kandzsi önmagában, bár úgy tartják, hogy a 八 jelből származik, amit korábban *nyolcasnak* tanultunk. MINDIG annak az alapelemnek az alján jelenik meg, amivel kapcsolatban áll. Ez jelentheti bármilyen **állatnak a lábát**: egy grizzlymedve mancsától kezdve egy polip karjain keresztül a pók pipaszár lábáig. (Az egyetlen állat, ami nem megengedett itt, az a mi homo sapiens barátunk, akinek lábai a következő keret szereplői.) Még ahol a „lábak” átvitt értelemben bútorkarokra fognak is utalni majd, jobb ha **állatlábakkal** hozzuk azokat kapcsolatba. (Itt átismételheted a KERET 6-ot.) [2]

ノ ノ、

*

emberi lábak

几

Figyeld meg, hogy ezek az **emberi lábak** mennyivel kidolgozottabbak és fejlettebbek, mint az úgynevezett „alacsonyabbrendű állatoké”. A bal oldali, amit először húzunk, egyenes, míg a második, a jobb oldalon, kecsesen meghajlik, és egy kampóban végződik. Habár nem valószínű, hogy ez a jel az emlékezetedbe idézné bárki ismerősödet, mégis úgy néznek ki, mintha valaki egy délutáni sétára indulna, főleg, ha összehasonlítod az *állatlábakkal*.

Ha bármi nehézséged is adódott volna a *négyes* számmal, most itt a lehetőség, hogy visszatérj rá (KERET 4). [2]

) 几

*

szél

几

Ez az alapelem a **szél** teljes kandzsijától kölcsönözte a nevét (KERET 563). Bekerítő jelnek is nevezzük, mert más elemeket sokszor ennek a belsejébe írunk, bár össze is lehet nyomni úgy, hogy végül semminek nincs hely benne. A legfontosabb dolog, amire emlékeznünk kell, az az, hogy a második vonás KIFELE csapódik, mint egy szellőkés, ami felülről érkezik. A **szél** alapjelentéshez kapcsolva – esetenként **szélkakas** képében is – használni fogjuk. A származtatás egyértelmű. [2]

) 几

*

összekötözve

𠃉

Úgy, mint a *szél*, az **összekötözve** jelentésű alapelem is lehet egy bekerítő jel, ami beburkolhat más alapelemeket, vagy összenyomódhat, ha nincs semmi, amit elkerítsen. Amikor ez utóbbi történik – többnyire azért, mert nincs elég hely – és a jel valaminek a tetején áll, a kis kampós végződést elhagyjuk, ilyen módon: ʹ.

Az **összekötözve** jelentést a teljesen elfojtottan lekötözve vagy *letaglózva* értelemben használjuk. Ha nehézséged adódna megjegyezni, hogy mikor áll bekerítő elemként (kampóval a végén), és mikor nem (kampó nélkül), gondold azt, hogy az előbbi egy **lánc**, az utóbbi pedig egy **kötél**. [2]

ノ ㄣ

*

szarvak

ノ

Ez az alapelem MINDIG a vele együtt járó elem tetején jelenik meg, és mindig hozzákapcsolódik – vagy majdnem kapcsolódik – az alatta következő vízszintes vonalhoz. A **szarvakat** soha nem lehet hagyni csak szabadon függeni a levegőben. Ahol nincs más hozzáférhető vonal, egy plusz vízszintes vonás (mint az *egyed*) adódik hozzá. A lecke utolsó kandzsija erre is ad egy példát.

Az alapelem jelentése elég tág ahhoz, hogy magába foglalja a bikák szarvát, kosokat, kecskebakot, vagy a jávorszarvas agancsát. Mint más ilyen nyitott jelentésű alapelemnél, itt is a legjobb az, ha rátalálsz egy olyan képzetre, ami elég élénk és eleven ahhoz, hogy megjegyezhető és következetesen használható legyen. [2]

ノ ノ

55

csak

只

Amikor olyan elvont kulcsszavakkal kerülünk szembe, mint ez, a legjobb az, ha felidézünk egy közismert és jellemző kifejezést, amiben ez a szó megjelenik. Például: „**Csak** itt, **csak** most, **csak** önöknek...” Aztán elképzelünk egy kikiáltót egy mutatványos bódé előtt, amint látványosságként egy Pac-Man kinézetű lényt hirdet, ami **csak** az ő sátrában meglekinthető: egyetlen hatalmas *száj* és két kis cingár *állatláb*. [5]

ノ ㄣ ㄣ 只 只

56

kagyló

貝

Az alapelemek (*szem* és *állatlábak*) megjegyzése érdekében abba a kísértésbe eshetsz, hogy egy **kagyló** barázdált héjának és aprócska *ál-lábainak* képmásaként tekints erre a jelre. Lehet azonban, hogy ez később nem lesz segítségére abban, hogy hány barázdát kell rajzolni a **kagylóra**. Jobb, ha egy furcsa szerzetként képzeled el, ami egyetlen óriási *szemével* és piszka

állatlábaival kószál a tengerparton, halálra rémítve a napozókat. [7]

丨 冂 冂 月 目 貝 貝

* Alapelemként használva, a *kagyló* jelentés mellett, még gyakran hasznunkra lesznek olyan elnevezések is, mint *osztriga* vagy *csipesz* (a *kagyló* természetéből adódóan). Ezeken kívül, néhány alkalommal *pénz* jelentéssel is felruházzuk, amit arra alapozunk, hogy egyes társadalmakban értékmérő eszközként is elterjedt volt.

57

regösének

唄

A **regöséneket**, a regöshangszerekkel előadott énekes-verses jókívánságot, amivel a háznépnek bőséget kívánnak, a regös *szájából* kiáradó *kagylók* (azaz *pénz*) jelenítik meg ebben a jelben. [10]

口 唄

58

szűziesség

貞

Ha fel tudod idézni Botticelli Vénusz születése című festményét, nem jelenthet nehézséget a habokból egy *kagylón* kiemelkedő Vénusz képét a **szűziesség** képzetével összekapcsolni. A *varázspálcát* úgy tudjuk hozzátársítani, hogy elképzeljük, amint az előző keretben említett *kagyló* a szeméretlenekre rásuhint a *varázspálcájával*, és a **szűziesség** mintaképeivé teszi őket. Így jön létre a *varázspálcából* és a *kagylóból* a **szűziesség** ábrája. [9]

𠃉 貞

59

alkalmazott

員

Hogyan érjük el, hogy egy *száj* egy *kagyló* felett azt jelentse: **alkalmazott**? Egyszerűen. Csak emlékezz arra a jó tanácsra, amit az új **alkalmazottak** kapnak, hogy fogják be a *szájukat*, és a munkájukkal törődjenek, aztán, hogy még szemléletesebb legyen, képzelj el egy irodaházat tele fehér galléros irodai alkalmazottal, amint *csipeszbe* szorított *szájjal* rohangálnak fel-alá. [10]

口 員

60 felragaszt
 貼 Gondoljunk egy hirdetés vagy értesítés **felragasztására**. A köztereken elhelyezett falragaszok egyike úgy csalogatja a kuncsaftokat, hogy sok-sok *pénz* (a *kagyló* elem) *jövendölésének* ígéretével kecsegtet. [12]

貝 貼

61 lát
 見 Az alapelemek, amik felépítik a lát jelét, egy *szemből* és a hozzáerősített *emberi lábakból* állnak. Biztos, hogy találsz az élményeid között egy olyan élénk képet, ami csak arra vár, hogy előszedjed és segítsen megjegyezni ezt a jelet... [7]

丨 冂 月 月 目 貝 見

62 csecsemő
 見 A felső része ennek a kandzsinak – biztos emlékszel rá – a *régmúlt idők* jele, azoké a *napoké*, amik olyan öregek, *sétabottra* van szükségük, hogy bármeddig is eljussanak. Ez a nyugati mítoszok világában létező Idő Apó, aki kaszájára támaszkodva, egy kúszó-mászó **csecsemővel** a *lábainál*, testesíti meg az élet és halál körforgásának folytonosságát.
 Ez az első a három alkalom közül, amikor a *régmúlt idők* kandzsija ebben a könyvben alapelemként megjelenik, ezért próbáld meg a legtöbbet kihozni belőle. [7]

丨 旧 月 見

63 kezdet
 元 „**Kezdetben** teremté Isten...” kezdődik az a csodálatos könyvgyűjtemény, amit mi Bibliának hívunk. Arról szól, hogyan jöttek létre a dolgok, és elbeszéli, amikor a Teremtő az emberhez ért, *kettőt* alkotott: férfit és nőt. Sejthetjük azt is, hogy minden

állatból *kettőt* készített, de ennyi mindenről nincs tudomásunk. Így a **kezd**et kandzsijáról szólva csak a *kettőre* van szükségünk, és egy pár *emberi lábra*. [4]

一 二 元

64

頁

könyvoldal

Itt azt kell tennünk, hogy átváltoztatjuk a *kagylót* egy **könyvoldal**allá. A tetején fekvő *egyes* azt sugallja, hogy ez egy elég rövidke könyv, valójában olyan **könyv**, aminek csak egyetlen *egy oldala* van. Képzeld el, hogy az osztriga *kagylójára* egy címet nyomtatnak, mondjuk „A bölcsesség igazgyöngye” címet. Aztán nyisd fel ezt a különös kis könyvet azon az egyetlen *egy oldalon*, ahol találsz egy ragyogó, *cseppnyi* bölcsességet, ami egy természet alkotta költészeti mestermű. [9]

一 一 一 百 百 百 百 頁 頁

* Alapelemként ez a kandzsi a kulcsszótól független *fej* jelentést kapja (lehetőség szerint egy testétől elkülönítetre essen a választásunk). Ez az elnevezés a *fej* kandzsijából ered (KERET 1550).

65

頑

önfejű

Ez a jel a makacs, állhatatosan **önfejű** emberre utal, aki abban a formában ragaszkodik egy ötlethez vagy tervhez, ahogyan azt *kezd*etben elgondolta, anélkül, hogy hagyná bárminek is, hogy eltérítse eredeti szándékától. Habár a magyarázat megállja a helyét, mégis nehéz emlékezetben tartani, mert a *kezd*et túlságosan elvont. Térj vissza a két kerettel ezelőtt használt képre – Ádám és Éva a Paradicsomban – és próbáld meg újra: Minden **önfejűség** gyökere a *kezd*etekre vezethető vissza, amikor két testvér oly makacsul védte saját életmódját és kérte arra Isten áldását. Ábel a földműveléshez ragaszkodott, míg Káin az állattartáshoz. Képzeld el ezt a *kettőt*, hatalmas, megduzzadt *fej*jel, az ég kegyeiért viaskodva, a rátarti **önfejűség** grimaszával az arcukon. Nem is csoda, hogy szerencsétlenség történt! [13]

元 頑

<p>66 凡</p>	<p style="text-align: right;">középszerű</p> <p>Míg mi a jelentéktelen dolgokra azt mondjuk: „egy <i>csepp</i> a tengerben”, a középszerű kandzsijának képe az „egy <i>csepp</i> a szélben” jelenséget sugallja. [3]</p> <p style="text-align: center;">丿 几 凡</p>
<p>67 負</p>	<p style="text-align: right;">vereség</p> <p>Felül található az <i>összekötözve</i> tömörített alakja, alatta pedig az ismerős <i>kagyló</i>. Most pedig képzelj el két osztrigát, akik „pusztakagylós” közelharcot vívnak. A vereséget szenvedett fél végül hínárba gabalyodva, <i>összekötözve és letaglózva</i> elterül, míg a győztes diadalittasan tornyosul fölé. Az <i>összekötözött kagyló</i> így válik a vereség szimbólumává. [9]</p> <p style="text-align: center;">ㄣ 負</p>
<p>68 万</p>	<p style="text-align: right;">tízezer</p> <p>A japán nyelvben a nagy számokat tízezres egységekben számolják, ellentétben a nyugattal, amelyik ezres egységekben halad felfelé. (Ezért például a 40 ezret a japánok „négy tízezer”-nek olvasnák.) Azt feltételezve, hogy nagyobb számokban a pontot <i>egy</i> ezres egység <i>összekötözésére</i> használjuk, az <i>egy és összekötözve</i> alapelemek természetes módon alkotják a tízezret.</p> <p>Különös figyelmet kell itt szentelni a vonások sorrendjére, egyrészt, mert kívül esnek az eddig megtanult alapelveken, másrészt az <i>összekötözve</i> alapelemet a megtanultakhoz képest fordított sorrendben kell leírni. Ha ez megnyugtató, mindig ez történik, amikor ez a három vonás összekerül. [3]</p> <p style="text-align: center;">一 丿 万</p>
<p>69 句</p>	<p style="text-align: right;">kifejezés</p> <p>E két alapelem – <i>összekötözve és száz</i> – összekapcsolásával könnyen felfedezhető, hogyan jön létre az a jel, aminek jelentése: kifejezés. Hiszen egy kifejezés nem más, mint egy pár</p>

szorosan és elegánsan összekötött szó, ami megfelelően illik a szájba. [5]

勺 勺 勺 勺 勺

70

bőr

肌

Észrevetted már valaha hogyan hat a szél a kezed bőrére, vagy az arcbőrödre? Egy egész napos sielés vagy vitorlázás durvává és szárazzá teszi, és szükség lehet valamilyen finom krémre, ami enyhíti a kellemetlen érzést. Ezért bármikor, ha egy testrész a szél hatásának van kitéve, a bőr az elsődlegesen érintett. [6]

月 肌

71

dekameron

旬

Egyszerűen nincs jó magyar kifejezés arra a tíznapos időtartamra, amit ez a jel képvisel, ezért feltámasztjuk ezt a klasszikus szót: **dekameron**, amelynek jelentését Boccaccio történetei nagy mértékben gazdagították. Ha emlékszünk rá, ez egy kis embercsoport tíz napig tartó „közös életét” írja le – azaz a **dekameron napjaira** a sorsukat összekötött emberek csoportjáról szól. [6]

勺 旬

72

merőkanál

勺

Ha valaminek a cseppeit akarod összekötözni, mint például víz, leves, limonádé, egy olyan eszközt kell használnod, ami egybe-meríti ezeket a cseppeket. Ezt hívjuk **merőkanálnak**. Az utolsó csepp még ott maradt a **merőkanálban**, látod? [3]

勺 勺

73

cél tábla

的

Az alapelemek, *fehér madár* és *merőkanál*, könnyen összehozhatók **cél táblává**, ha elképzelsz egy rozsdás, öreg *merőkanalat*, amiben a **cél tábla** közepét egy odafestett *fehér madár* jelöli, ami kis csipogó hangot ad, valahányszor eltalálsz a **célt**. [8]

白 的

74

nyak

首

Felülről lefelé olvasva ez a kandzsi két elemből áll: *szarvak... orr*. Ez a kettő a dolgozószoba falán lógó rénszarvastrófea képét juttatja eszünkbe, hatalmas *szarvaival* és hosszú *orrával*. Míg mi a szarvas fejének levágásáról beszélünk, hogy kiakasszuk a falra, a japánok a **nyakát** vágják. Ez csak nézőpont kérdése. Különben is, ha a **nyak** szónak sikerül megidézni benned egy kandalló felett lógó nagyon h-o-s-s-z-ú **nyakú** rénszarvas képét, aminek a *szarvait* kabátfogasnak lehet használni, és az *orrlyukaiban* csapok vannak a whiskynek és víznek, semmi gondod nem adódhat ezzel a jellel.

Itt jól megfigyelhetjük azt, amit a *szarvak* első bemutatásánál említettünk: soha nem lehet hagyni szabadon lebegni őket, és ennek elkerüléséhez szükség van plusz egy vízszintes vonásra, ami itt is látható. [9]

、 丶 丿 丿 丿 首 首 首 首

Ötödik lecke

EZ MINDEN, AMIT EGYELŐRE tenni tudunk az eddig felhalmozott alapelemekkel, de amint egy-egy új elemet adunk a már megtanultakhoz, a megformálható kandzsik száma ugrásszerűen megnő.

Ha kilépnénk a szabványos lista kereteiből, láthatnánk, hogy számos más kandzsit is meg tudnánk tanulni ezen a ponton, a rendelkezésünkre álló elemek segítségével, bár egyikük sem lenne sok hasznunkra.

50

ALATTA

VLLVTV

vɔɪpɔszɔɪwɔ ʊoɟɔɪɔ

A legtöbb történet, amit idáig tanultál, tulajdonképpen sokkal összetettebb, mint a későbbi leckékben következők nagy része, de mivel ezek az *első* történetek, amiket elsajátítottál, ezért nem okozhatnak nehézséget. Mostanra azonban felmerülhetett benned az a kérdés, hogyan tudnád átismételni az eddig tanultakat. Egyértelműen nem elegendő, ha csak átlapozod még egyszer azokat az oldalakat, amiket már átvettél, hiszen a sorrend árulkodó lesz. A legjobb módszer az, ha készítesz magadnak egy adag szókártyát, amihez mindig hozzátéhetsz, ahogy haladsz a könyvben.

Ha még nem kezdted el magadtól, próbáld ki ezt: vegyél kemény papírt (vastagsága körülbelül az iratrendezők vastagságának duplája), vonalazatlan és matt felülettel. Vágd fel 9 cm hosszú és 6 cm széles kártyákká. Az egyik oldalán készíts egy golyóstollas rajzot egy kandzsiról a kártya felső kétharmadán. (A töltőtollal és filctollal készített rajzolatok hajlamosak az elmaszatólódásra, ha sokat vannak kézben tartva.) A jobb alsó sarokba írd annak a keretnek a számát, amelyik a kandzsihoz tartozik. A hátoldalára, a bal felső sarokba, írd a jelhez tartozó kulcsszót. Azután húzzál egy vonalat keresztben a kártya közepén, majd egy másikat körülbelül 2 cm-rel lejjebb. A két vonal közötti helyet használhatod rövid jegyzetek írására, amik segítenek emlékezni az alapelemekre vagy a történetekre, amiket a kandzsi megjegyzéséhez használtál. *Csak akkor töltsd ki ezt a részt, ha szükséges, de feltétlenül készíts egy kártyát minden kandzsinak, amint megtanultad azt.*

A kártyákon fennmaradó helyre egyelőre nem lesz szükséged, de később, amikor az olvasatokat tanulod, a kettős vonal fölötti részt használhatod. A kártyák alsó részét mindkét oldalon szabadon lehet hagyni, a kandzsi-összetételeknek (elülső oldal) és az olvasataiknak (hátsó oldal).

Végül az utolsó megjegyzés az ismétléshez. Bizonyára korábban már rászoktattad magad, hogy tanulás közben sokszor leírod ugyanazt a jelet, akár szükség van rá, akár nincs; és MÉG TÖBB alkalommal írod le azt a jelet, amelyeknek a megjegyzésével gondjaid vannak. Igazán szükségtelen több mint egyszer leírni egy kandzsit, ha csak nincs gondod a vonássorrenddel, vagy szeretnél jobban ráérezni az írásmódra. Ha egy kandzsi gondot okoz, a hozzá tartozó történet képvilágának tisztázására fordítsál több időt. Ha csak újra meg újra leírod ugyanazt a jelet, az megerősíti benned azt a rejtett feltételezést, hogy a tanulás egyetlen kipróbált és megbízható módja az ismétlés, holott éppen ezt az előítéletet próbáljuk meg gyökerestül megszüntetni. Másrészről, amikor az áttekintést végzed, ISMÉTELJ A KULCSSZÓ FELŐL A KANDZSI FELÉ HALADVA, ÉS SOHA NEM A MÁSIK IRÁNYBA. Az erre vonatkozó okok és további megjegyzések az ismétléshez később következnek.

Most már készen állunk, hogy visszatérjünk a munkához. Adjunk egyenként újabb alapelemeket a meglévőkhöz és lássuk, milyen új jelek alkotását teszik lehetővé. Ez a lecke 24 új kandzsit ölel fel.

75

halbél

乙

Az itt bemutatott kandzsi tulajdonképpen a kínai zodiákus második helyét foglalja el, amelyet a japánok még mindig használnak a felsorolás alternatív módjaként, mint ahogy esetenként mi is alkalmazunk római számokat. Sok más jelentése között megtalálható még: *tiszta, izléses, furcsa* és – ezt kapd ki! – *halbél*. Mivel úgy néz ki, mint egy halhorog, nem lehet nehéz összekapcsolni a kulcsszóval. [1]

乙

* A *horog* megnevezést megtartjuk mint alapelem jelentést, alakja azonban ritkán lesz ugyanaz, mint a kandzsié. Amikor egy másik alapelem alatt jelenik meg, kiegyenesedik, mintha a felette lévő elem súlya kihajlította volna eredeti formájából: ㄣ. Amikor egy másik alapelem jobbján jelenik meg, a rövid vízszintes vonás, ami elindítja a jelet, kimarad, az egész megnyúlik és elkeskenyedik, amit a helyszűke és az esztétikus megjelenés indokol: ㄣ. Következzenek a példák.

76

lázadás

乱

Lázadáskor megfélekednek a jó modorról és a mértékletességről, még egy olyan udvarias országban is, mint Japán. Ez a kandzsi megmutatja, mi történik egy *lázadó nyelvvel*: tüskéssé válik, mint egy *halhorog*, és összecsap az ellenséggel, hogy „beakasszon” nekik. [7]

舌 乱

77

közvetlenül

直

Kezdj a két felső alapelemmel: *tű* és *szem*. Ketten együtt jelentik a *tű fokát*, amihez elég éles *szem* kell, ha **közvetlenül** bele akarsz fűzni valamit. Alattuk található a *halhorog*, ami kiegyenesedett és a hegyes „szakállá” is eltűnt, így **közvetlenül** átjuthat a *tű fokán*, ha jól odafigyelsz. [8]

一 十 十 市 育 育 直

<p>* 六</p>	<p style="text-align: right;">szerszám</p> <p>Bár ez az alapelem nem túl gyakori, mégis hasznos tudni, ahogy azt a következő példák is mutatják. Kényelmes módon, mindig a hozzá tartozó kandzsinak a legalján jelenik meg. Az első vízszintes vonás mindig a felette lévőktől elkülönülve jelenik meg, de ugyanakkor fontos megkülönböztetni a szerszámot az <i>állatlábaktól</i>. Ennek az alapelemnek a jelentése egy asztalos-szerszám, ami a képi megjelenéséből származik: egy kis asztal lábakkal (amiket <i>állatlábaknak</i> is gondolhatsz a jobb elképzelhetőség kedvéért). Így bármilyen elem kerül is a tetejébe, úgy tekintünk majd rá, mint egy asztalos szerszámára. [3]</p> <p style="text-align: center;">一 丌 六</p>
<p>78 具</p>	<p style="text-align: right;">szerszám</p> <p>Itt a teljes kandzsi, amire az előző keretet alapoztuk. Ha el tudsz képzelni egy asztalt tele asztalosmunkához való szerszámokkal, mindegyik felszerelve egy saját <i>szemmel</i>, hogy „szemmel tarthassa”, miféle munkát végzel vele, később nem lesz nehézség elkülöníteni az alapelemet a kandzsitól. [8]</p> <p style="text-align: center;">目 具 具 具</p>
<p>79 真</p>	<p style="text-align: right;">igaz</p> <p>Itt megint találkozunk a <i>tű foka</i> összetett elemmel, ami a <i>szerszámmal</i> összekapcsolva ad nekünk egy eszközt, amivel felmérhetjük, hogy mi igaz, és mi nem. [10]</p> <p style="text-align: center;">一 十 首 真</p>
<p>* 𠂇</p>	<p style="text-align: right;">magad mellé</p> <p>Ez az alapelem úgy néz ki, mint a <i>tíz</i>, azzal a különbséggel, hogy a második vonás balra hajlik. Ez megmutatja, hogy hova kerül a kezed (a <i>tíz</i> ujjad), ha leengeded: magad mellé. Ennek a jelnek a vonássorrendje felcserélhető, de bármelyik</p>

vonást is írjuk másodiknak, annak kell az elsónél hosszabbnak lennie. A különbség csekély és nyomtatott formában szinte észreveghetetlen, de mindenesetre meg kell tanulni. [2]

一 ナ ・ ノ ナ

80

mesterség

工

Az I gerenda képjele – amiket például épületek és hidak kivitelezési munkálatainál használnak – adja a **mesterség** általános jelét. [3]

一 丁 工

* Alapelemként megtartja a *mesterség* jelentést, és ehhez felvesz még kapcsolódó jelentéseket: *I gerenda*, *mesterséges*, „*mesterkedés*”.

81

bal

左

Összekapcsolva az előző két keretben megjelenő alapelemet és kandzsit, ezt az eredményt olvashatjuk: *magad mellé ... mesterkedés*. Kényelmes módon, a **bal** oldalt hagyományosan mindig is a baljóslatúval és ördögivel azonosították, ahol sötét, titkos fortélyokkal azon *mesterkednek*, hogy a gonoszt *maguk mellé* állítsák. Figyeld meg, hogy a második vonás elhajlik **balra**, és hosszabb, mint az első. [5]

一 ナ 𠄎 𠄎 左

82

jobb

右

Amikor a **jobb** kulcsszóra gondolsz – hogy össze ne tévedsz az előző kerettel –, itt is élhetsz a kétértelműség lehetőségével. Képzeld el egy kicsi *száját magad mellett* – mint a lelkiismeret szavát –, ami mindig megmondja, hogy a választhatók közül melyik cselekedet a **jobb**. Itt a második vonásnak **jobbra** kell nyúlnia, és egy kicsit hosszabbra kell húzni, mint az első. [5]

ノ ナ 𠄎 右 右

83 有	<p style="text-align: right;">birtokol</p> <p>Ennek a képnek a kifejtése: valaki egy <i>maga mellett</i> lógó <i>húscafattal</i>, amit talán egy övvel vagy zsineggel erősített a derekához. Gondolj rá úgy, mint egy gonosz szellemre, ami egy lelket birtokol, és csak úgy lehet kiűzni, ha az ember <i>maga mellett</i> addig lógat egy friss <i>húsdarabot</i>, amíg az oszlásnak nem indul, és olyan bűdös lesz, hogy a démon végül eltávozik. [6]</p> <p style="text-align: center;">ノ ナ 有 有 有</p>
84 賄	<p style="text-align: right;">megveszteget</p> <p>Bal oldalon megtaláljuk a <i>kagyló</i> alapelemet, jobb oldalon pedig az előbb tanult <i>birtokolt</i>. Megtartva az előző keret „hangulatát” a <i>birtokol</i> szóra, terjesszük ki a <i>kagyló</i> jelentéstartományát, hogy magába foglalja az ősi értékmérőként elfogadott <i>pénz</i> jelentését. Nos, ha valaki a <i>pénz</i> megszállottja, vagyis a <i>kagylók birtokolják</i> a lelkét, valószínűleg könnyen felad minden magasrendű elvet, csak azért, hogy még több vagyonra tegyen szert. Őket a legkönnyebb megvesztegetni egy pár extra <i>kagylóval</i>. [13]</p> <p style="text-align: center;">貝 賄</p>
85 貢	<p style="text-align: right;">hozzájárulás</p> <p>Mára a magyar nyelvben a hozzájárulás szó legalább két jelentést hordoz: megbecsülésünk vagy támogatásunk jeléül, önkéntesen átadott összeg, és egy hatóság által kikényszerített <i>pénzfizetési kötelezettség</i>. Csak azért, mert ügyesen <i>mesterkedve</i> megszépítették a <i>pénzfizetési kötelezettséget</i> jelentő szót, ez csekély vigasz azok számára, akik jól végzett <i>mesterségük</i> után <i>pénzben</i> kifejezhető, kemény hozzájárulást fizetnek az államnak adó formájában. [10]</p> <p style="text-align: center;">工 貢</p>
86 頂	<p style="text-align: right;">bekezdés</p> <p>A jobb oldalon láthatjuk a <i>fejet</i> és bal oldalon a <i>mesterség</i> alapelemet. Amikor egy bekezdésre gondolunk, rögtön eszünkbe</p>

jut a *fejszöveg*, ami megfejeleli és tagolja a szöveget. (Gondolj azokra az alaposan kidolgozott *fejekre*, amiket középkori kéziratok elején lehet látni, és a feladat sokkal egyszerűbb lesz.) Hogy éppen hova és hogyan készül, az már az író *mesterségébe* tartozik. Ebből következően úgy határozzuk meg a **bekezdés** készítését mint „*fejelési mesterség*”, hogy emlékezzünk erre a jelre. [12]

亅 項

87

kard

刀

Habár ez a kandzsi már nem igazán úgy néz ki, mint egy **kard**, mégis valamennyire hasonlít egy **kard** markolatához. Így lehetőségünk lesz különbséget tenni két alapelem között, amiket erre a kandzsira alapozunk. [2]

丁 刀

* A kandzsival azonos formájában az alapelem jelentése *tört* lesz. Amikor egy másik elemtől jobbra szerepel, gyakran megnyúlik – így 亅 –, és felveszi a villogó *szablya* jelentést, amelyet egy későbbi kandzsitól kölcsönöz (KERET 1801).

88

penge

刃

Ha arra gondolsz, hogy egy *tört* használsz borotvának, nem is nehéz elképzelni, hogy megvágod magad. Látod a **pengéhez** tapadt *vércseppet*? [3]

丁 刀 刃

89

vág

切

Jobbra találjuk a *tört* és mellette a *hetes* számot, aminek az alapelem jelentését *feldarabol* (KERET 7) elnevezésben határoztuk meg. Amikor a **vágás** szóra gondolunk, szinte rögtön egy gyakorlott japán szakács jut az eszünkbe. Vegyük úgy, túl sokat ivott egy partin és felkapva egy kandallópárkányon heverő *tört*, mindent, ami a szeme elé kerül, elkezd *feldarabolni*, kezdve az előétellel, folytatva a bútorokkal, a szőnyegekkel... [4]

- 七 切 切

90

csábít

召

A *kardot* vagy *tört* egy *száj* fölé helyezve írjuk a *magához hív* kandzsiját is. Az ezzel rokon, de nem olyan ártatlan **csábít** kulcsszót azért választottuk, mert jobban illeszkedik a kandzsi – hogy is mondjuk – freudi gondolatvilágához. (Alapos megfigyelést igényelhet, hogy vajon a hosszú, karcsú tárgy **csábítja** el a gömbölydedet, vagy éppen fordítva.) [5]

刀 召

* Az alapelem jelentés ugyanaz marad: **csábít**. Csak biztos legyen benne, hogy elég konkrét képzetel társítod.

91

fényes

昭

A kulcsszó utaljon mondjuk egy **fényes** cipőre, aminek a **fényességét** úgy értük el, hogy a *napot lecsábítottuk* rá. [9]

日 昭

92

szabály

則

Ez a jel egy *kagylót* ábrázol egy nagy, villogó *szablya* mellett. Gondolj arra, hogy éppen *kagylót* ásol egy olyan területen, ahol **szabályok** rendelkeznek a fogás méretéről. Tehát mielőtt megtartanád, előkapod megbízható *szablyádat*, amit pontos bemetszésekkel láttál el, mint egy mérőrudat, felpattintod a kagylót és megméri vele szegény kis állatkát, hogy megtudd, megfelel-e a **szabályoknak**. [9]

貝 則

*

vagyon

畐

Felkészülve a következő keretre, itt bemutatunk egy elég ritka alapelemet, aminek a jelentése: **vagyon**. A jelentését abból az általános megfigyelésből veszi, hogy a túlságosan **vagyonosak**

gyakran túltápláltak is. Konkrétabban, ez a kandzsi azt mutatja be, ahogy egyetlen *egy száj* felfalja a *rizsföldek* összes termését, míg feltehetően azok, akik munkálkodtak rajta, éhen maradnak. Amikor a jelet írod, pontosan úgy gondoldj a mondatra, ahogy ide le van írva, és az elemek elhelyezése is egyszerű lesz. [9]

一 口 畱

93

al-

畱

Az **al-** kulcsszó olyan személyre utal, aki a hatalmi láncolatban a második helyet foglalja el. A hatalmas villogó *szablya* a jobb oldalon (a *szablya* szokásos helye, ezért ezentúl nem kell aggódnod, hogy hova is tegyed) és a *vagyron* a bal oldalon összekapcsolódva megalkotják azt a képet, amint valaki felszabdalva tulajdonát, megosztja azt az *alvagyonosával*. [11]

畱 畱 畱

94

különvállik

別

A régi Keleten, a szamuráj és a kardja (itt a *szablyája*) soha nem váltak **külön**. Állandó társai voltak egymásnak, mint a vadnyugati cowboy és a hatlövetűje. Ez a kandzsi megjeleníti, hogy mi lehetett egy szamuráj számára a **különválástól** való szorongás csúcsa: egy kötéllel *összekötözve* képtelennek lenni elérni a *szablyát*, ami csak pár méterre hever tőle. Nézd csak a szégyentől és bánattól ordító *száját*!

Jegyezd meg az *összekötözve* elem írásának sorrendjét, ami ugyanaz, mint a *tízezer* jelénél. [7]

口 弓 另 別

95

utca

丁

A kép itt egy vidéki utcatábla egy hosszú rúdon: Petőfi **utca**, ha tetszik, de bármilyen más **utca** is jó, ami rögtön egy utcatábla képét idézi fel benned. [2]

一 丁

* Alapelemként használva a megnevezést megváltoztatjuk, és a formát alapul véve *szög* vagy *cövek* jelentéssel ruházzuk fel. Ha esetleg előfordulna, hogy összekuszálódna a képek az ismétlés alkalmával, gondolj arra, hogy kirántasz a földből egy utcatáblát, és szöggként használod a garázstető megjavításához.

96

falu

町

A *rizsföldek* sarkain álló *utcatáblák* a **falu** felé vezetnek. (Emlékezz arra, amit korábban mondtunk: amikor alapelemként használjuk, a kandzsi felveheti az alapelem elnevezést, de visszatérhet az eredeti kulcsszó jelentéséhez is.) [7]

丨 冂 𠂇 𠂈 田 𠂉 町

97

lehet

可

Amikor ezt a kulcsszót hallod, emlékezz vissza Pom Pom meséiből Mágneskőrmű Szögkihúzó történetére, és a többi már magától jön. Itt Pom Pom éppen nem papucs orrán pamutbojt, hanem csak egy nagy szőrös *száj*, aki hadarva meséli, hogy Mágneskőrmű Szögkihúzónak (miután nagy felfordulást csinált, de Gombóc Artúr ajánlott neki munkát), mit **lehet**, és mit nem **lehet** csinálnia. Ha szeretnéd hallani PomPom *szájából*, hogy mit **lehet** és mit nem **lehet** Mágneskőrmű Szögkihúzónak, csak nézd meg a mesét. [5]

一 冂 冂 冂 可

98

fejére tesz

頂

A kulcsszó tulajdonképpen egy szertartásos cselekedet, ami azt jelenti: „alázatosan elfogadom”. Az írás sorrendjében leolvastva az alapelemeket, a következőket kapjuk: *szög ... fej*. És „szöget üthet a *fejünkben*”, hogy ezzel vajon „*fején* találtuk a *szöget*”? Feltételezzük, hogy a legtöbb ember fel tudja fogni a szavak átvitt értelmét, de mi lenne, ha összefutnál egy vasboltnban dolgozó agyalágyulttal, aki csak a dolgok szó szerinti értelmét ismeri, és megkérné, legjobb japán tudásoddal, hogy legyen

szíves egy *szöget tenni a fejedre*. Lehet, hogy elvétené a kérés valódi értelmét, és borzasztó kínszenvedést okozna neked. [11]

丁 頂

Hatodik lecke

AZ ALAPELEMEEK utóbbi csoportja elég messzire vitt minket, és talán arra kényszerített, hogy szentelj több figyelmet a képzelőerő munkájára. Ebben a leckében olyan alapelemekre összpontosítunk, amik emberekhez kapcsolódnak.

Mint már a KERET 96-ban is emlékeztettünk rá, azok a kandzsik is, amiknek alapelemként külön elnevezést adtunk, megtarthatják kulcsszó jelentésüket, amikor alapelemként használjuk őket. Lehet, hogy ez zavarónak hangzik, de valójában ez csak kényelmessé teszi a történetalkotást, és még segít is megerősíteni egy kandzsi alapjelentését.

99

gyerek

子

Ez a kandzsi egy olyan **gyerek** képe, akit becsavartak egy helyes kis gubóba, amit a japán édesanyák szoktak a hátukra erősíteni, hogy cipeljék a **gyerekeket**, akik még maguktól nem tudnak járni. Az első vonás olyan, mint egy csöpp fejecske, amint éppen levegőért kap, a második mutatja az összegöngyölt testet és lábakat, az utolsó vonás pedig a karokat jelöli, amik azért állnak ki, hogy az anya nyakába kapaszkodjanak. [3]

㇇ 了 子

* Alapelemként megtartjuk a *gyerek* jelentést, de valamivel idősebb gyereket is elképzelhetsz, aki már tud futkározni, és gyereksínyeken törí a fejét.

100

lukas

孔

Talán az egyetlen dolog, amitől egy *gyerek* jobban fél, mint bármi mástól, az a fogorvosi szék. Ha egy *gyerek* már látott fogorvost röntgenfelvételt tartani a kezében, és hallotta a rosszat sejtető **lukas** szót, nem tart sokáig, míg az a két szótagocska jelentésében összeolvad a fúróval és azzal a sor fényes *horoggal* és kampóval, amit a fogorvos használ arra, hogy kínozza azokat, akik még túl kicsik, hogy visszavágjanak. [4]

ㄋ 了 孑 孔

101

befejezett

了

Tanuld meg ezt a jelet úgy, hogy visszatérsz a KERET 99-hez és az ott leírt elképzeléshez. Az egyetlen különbség csak az, hogy lemaradtak a kezek (valójában csak be vannak gyömöszölve a gubóba). Így a *gyerek*, akinek a kezei teljesen be vannak bugyolálva a háti hordozóba, a sikeresen és maradéktalanul **befejezett** munka képét adja. [2]

ㄋ 了

102

nő

女

Valahol talán már láttad egy guggoló **nő** alakját a jel mögé rajzolva: két láb alul, két kar (a vízszintes vonal) és a fej kukucs-kál ki felül. Egy kicsit erőltetettnek tűnik, míg el nem kezded rajzolni ezt a jelet és érezni az eleganciáját és könnyedségét ennek a három egyszerű vonásnak. Emlékezni könnyű erre a kandzsira, de megtanulni szépen leírni, az már más kérdés. [3]

ㄥ 女 女

* Az alapelem jelentése ugyanaz marad: *nő*.

103

kedvenc

好

A „dédelgetett **kedvenc**” kifejezés magában hordozza a természetes gyengédséget és a szerető gondoskodást, ahogyan ez a

kandzsi is. Ebben a jelben könnyen azonosítható egy *nő*, aki legféléltettebb *kedvencét*, a *gyermekét* dédelgeti. [6]

女 好

104

olyan, mint

如

Bocsásd meg, hogy megint az igen tisztelt, öreg dr. Freudhoz fordulunk, de az ő szimbolikai meglátásai gyakran segítenek felfedni olyan dolgokat, amit egykoron természetközelibb képzeletvilágunk szabadon elfogadott, de amit megtanultunk az illendőség burkával elfedni. Például azt a tényt, hogy olyan dolgok, mint egy barlang *bejárata*, természetes rituális helyettesítőjeként szolgáltak annak a *nyílásnak*, amelyen keresztül egy *nő* világra hozza gyermekét. Ennélfogva hogy felnőttként újjászüllessünk, keresztül kell mennünk az anyaméh lélektani megfelelőjén, és valamin, ami *olyan, mint* a *nőnek* az a *nyílása*, amelyen keresztül megszületél. [6]

女 如

105

mama

母

Nézd meg ezt a kandzsit közelről, és meg fogod találni benne a *nő* kandzsijának körvonalait; a második vonás jobban kiterjeszkedik, hogy helyet csináljon a két kebelnek, amik őt *mamává* teszik. Ennek a hangzósornak az anya mellén táplálkozó kisbaba hangjához való hasonlítása lehetőséget nyújtott az összehasonlító nyelvészettel foglalkozó tudósoknak, hogy megmagyarázzák, miért van jelen ugyanez a szó több nyelvben is. [5]

ㄥ ㄇ ㄇ ㄇ 母

* Összhangban az előbbi magyarázattal, alapelemként még hozzáadjuk a *mellek* jelentést. Meg kell jegyezni, hogy amikor ez a kandzsi alapelemként szerepel, az alakja némiképp megváltozik, és a két utolsó pont összekapcsolódik egyetlen hosszú vonássá. Erre példa is található a következő keretben.

106

貫

átszúr

Ha valakit megkérdeznek, mi az első gondolat, ami eszébe jut arról a szóról, hogy átszúr, a legelső között biztos szerepel a füllyukasztás. A fülcimpák átszúrása, hogy megtartsák a fülbevalót, ami egy elég kezdetleges formája az öncsonkításnak, fennmaradt még a 21. században is. A kandzsit felülről lefelé olvasva ezt kapjuk: *mama ... kagyló*. Már csak annyit kell tened, hogy elképzeled: akkora lyukat szúrsz át egy fülön, hogy nemcsak egy gyöngyöt, hanem a gyöngy szülőanyját (itt: szülő-mama), az egész kagylót megtartsa. [11]

ㄥ 口 口 卍 貫

107

兄

báty

Mostanra az olyan kandzsiknak, mint ez, azt kell sugallnia: „olyan, mint egy ...”, annak ellenére, hogy ez inkább egy fogalomjelölő jel, mintsem egy képjel. A nagy *száj* felül és az *emberi lábak* alul majdnem neked ugranak, mert a kép annyira jó karikatúrája a nagyszájú bátynak (vagy ha egy barátságosabb képre vágysz, egy olyanak, akinek szava van a többi gyerek között). [5]

口 兄

* Alapelemként ez a jel felveszi a *tinédzser* megnevezést, azzal az ismerős képpel összhangban, amit a nagy *száj* és az esetlenül hosszú *lábak* jelentenek.

108

呪

elátkoz

Valamilyen oknál fogva ez a kandzsi az *elátkoz* szót a *tinédzser szájával* hozza összefüggésbe. Annak az eldöntését rád bízom, hogy vajon a *báty* a varázsigék fogadó oldalán van, vagy pedig ő az, aki az *átkokat* szórja. [8]

口 呪

109

克

úrrá lesz rajta

Ebben a keretben lehetőségünk nyílik felhasználni azt a kandzsit, aminek alapelem szerinti *tinédzser* jelentését az előbb tanultuk meg. A *tű* felül az egyik legnagyobb problémát jelzi, amivel a mai világban felnövő *tinédzserek* szembekerülnek: a kábítószeres. Sokak életét beárnyékolhatja a *tű* azokban az érzékeny években, de ha az egész nemzedék felemelkedik és elhatározza, hogy **úrrá leszünk** ezen a problémán, akkor nem lebeg többé Damoklész „*tűje*” a fejük felett, mint ebben a jelben. [7]

十 克

Hetedik lecke

EBBEN A LECKÉBEN olyan alapelemekkel fogunk foglalkozni, amiknek a menyniségekhez van közük. Bevezetünk egy „tető”-ként ismert alapelemet, ami egy felső helyzetű bekerítőjel, és ami változatos formában fordul elő. De ne szaladjunk túlságosan előre, mert csak miután már tökéletesen elsajátítottad az egyszerűbb formákat, akkor oldódhat fel a későbbi alapelemek áthatolhatatlannak tűnő összetettsége. Az itt megadott alapelemek rögtön következő alapelemekre is utalnak a már megtanultak alapján, ezért fordulhat elő egy ilyen véletlenszerű elrendezés ennek a leckének a keretei között.

110

小

kicsi

Ennek a jelnek a **kicsi** jelentése nem azonos azzal, hogy „egy kicsit”. Az a jelentéstartalom a következő kerethez tartozik. Itt a **kicsi** azt jelenti, hogy pici vagy csöppke. A képet három **kicsi csepp** adja, amelyek közül az elsőt (amelyik középen látható) valamivel nagyobbra írjuk, hogy javítson a kandzsi formáján. Azért írjuk le háromszor, hogy a lényegét az eszünkbe vesse: **kicsi, kicsi és semmi más, csak kicsi.** [3]

丿 勹 小

* Az azonos alakú alapelem megtartja ugyanezt a jelentést. Egy vízszintes vonal fölé írva az utolsó két vonás befelé fordul, így: 𠄎.

111

kevés

少

Először nézzük meg a negyedik vonást, azt a *cseppet* alul, ami egy balra húzó, meghosszabbodó ferde vonássá nyúlik. Ez azért történik így, mert egy egyedül álló *csepp* SOHA nem jelenik meg rendes formájában egy kapcsolódó alapelem alatt, attól tartva, hogy egyszerűen csak leesik és elveszik. Ami a jelentést illeti, a kis *csepp* jelezze a további kisebbitését a már így is *kicsinek*, így téve még *kevesebbé*, ami már így is *kicsi*. [4]

𠄎 𠄎 小 少

112

nagy

大

Itt találjuk az ember egyszerűsített rajzát, ami felvéve egy teljes jel kiterjedését, a **nagy** jelentést hordozza. Nem túl fáradtságos munka megtalálni a két lábat és a széttárt karokat. [3]

一 𠄎 大

* Alapelemként más jelentést kell választanunk, mert az elem, amelyik az embert jelöli, később jön elő. Ezért ennek a formának a megnevezése *nagy kutya* lesz, vagy ha jobban tetszik: *bernáthegyi*. A KERET 253-ban majd megmagyarázzuk, miért erre esett a választás.

113

sok

多

„Sok holddal ezelőtt ...” így kezdődik **sok** indián monda, ami egy színes változata az Egyszer volt, hol nem volt ... mesekezdetnek, és nem utolsósorban nagy segítség ennek a kandzsinak a megtanulásához. Itt van nekünk két *holdunk* (három belőlük már visszavinne minket az idők kezdetéig, ami már jóval túl van azon, ameddig menni akarunk), amikről hiányzik az utolsó vonás, mert azok már az idők homályába burkolóznak. [6]

ノ ク タ 夕 多 多

114

est

夕

Pont ahogy az *est* szó egy leheletnyi előkelőséget vagy romantikusságot kölcsönöz a hétköznapi *este* szónak, az *est* kandzsijában a közönségesnek tekintett *hold* is az éjszakai égen felhőtakaróba burkolózik (eltakarva egy közönséges vonást, pont ahogy az előző keretben láhattuk). [3]

ノ ク タ

* Az alapelem megtartja a kandzsi jelentését.

115

árapály

汐

A következő leckében találkozni fogunk a reggeli *dagály* kandzsijával (amire minden tengerész vár, hogy kihajózhasson), és a *vízcseppek* alapelemével. Addig is, itt kitűnő lehetőségünk van, hogy a *hold árapályra* gyakorolt hatását egy kandzsiban is megtekinthessük. Szinte már látjuk is, ahogy az *esti hold víz-cseppeként* maga felé húzza a tengert. [6]

ノ ミ シ シ 汐 汐

116

kívül

外

Bal oldalon megtalálod az *est* alapelemét, a jobb oldalon a *varázsvesszőt*. Nos, egy bármit is magára adó varázsló tudja, hogy ha házon *kívülre* hozza a *varázsvesszőjét*, az *est* friss levegőjére, sokkal erősebb varázslatra képes, mintha bent maradna. Így visz minket az *est* és a *varázsvessző kívülre*. [5]

夕 外

117

név

名

Talán hallottál már arról a szokásról, amit néhány afrikai törzs még mindig őriz: az apáról, aki csendben beoson újszülött gyermekének sátrába vagy kunyhójába a születése *estéjén*, hogy

fülébe suttogja a **nevet**, amit neki választott, mielőtt választását a köz tudtára adná. Azon kívül, hogy ez egy lenyűgöző **névadó** szokás, remekül is illeszkedik ennek a jelnek a felépítéséhez: *est ... száj*. Amikor leszáll az *est*, egy *száj* kimondja azt a **nevet**, ami egy embert egész életében végigkísér. [6]

夕 名

*

sziklaszirt

厂

Ez az alapelem pontosan azt jelenti, ahogyan kinéz: meredek **sziklaszirt** vagy sziklaperem. Szinte már látsz is valakit állni a tetején, amint éppen a rettentő mélységbe tekint. [2]

一 厂

118

kő

石

Sziklaszirt alatt egy *száj*; mi más is lehetne ez, mint egy titkos barlangrendszer bejárata, ami elé egy nagy **követ** görgettek, nehogy bárki is bejuthasson. Talán ez az a rejtkehely, ahol egy rablóbanda elraktározta a kincseit. Ebben az esetben a varázsszó, amely minden iskolás gyermek előtt ismert, aki valaha is örömét lelte az Ezeregyéjszaka meséinek olvasásában, elég kell legyen a **kő** elmozdításához. De vigyázz, a *sziklaszirt* meredek, és egy rossz lépéssel, vagy ha megcsúszol, lebukfencezhetsz a mély szakadékbba. [5]

Ez az egyetlen alkalom, amikor a *sziklaszirt* második vonása ennyire megközelíti a vízszintes vonás közepét. Ha úgy gondolsz rá, mint a sziklaperem kiszögellésére (a történethez igazodva), a nehézség máris elhárult.

一 厂 丌 石 石

* A **kő** egy elég gyakori alapelem, ami nem korlátozódik nagy sziklákra, hanem lehet *kő*, *kőzet* vagy *kavics*, bármilyen méretben és formában.

119

肖

hasonlatosság

A **hasonlatosság** szónak, többek között, sugallnia kell az Atya és a Fiú **hasonlatosságát**. Vagy ahogyan gyakran fogalmazunk, „az alma nem esik messze a fájától”; de ez a jel még ennél is sokkal egyszerűbb. Ez csak egy *kicsi testrésztől* szól. [7]

肖

* Amikor alapelemként használjuk a *hasonlatosság* elnevezést, felcseréljük *szikra* vagy *gyertya* jelentésre. (Ha magyarázatot akarsz: a *hold* kandzsija másodlagos értelemben hordozza még a *tűz* jelentést is, amit azért hagyunk el, mert más alapelemeknek tartogatjuk.)

120

硝

salétrom

A **salétrom** szó azonnal eszünkbe juttat egy mérőüvegnyi **salétromsavat**, ami, mint azt minden kémiát tanult középiskolás tudja, néhány nagyon kemény anyagon keresztül tudja marni magát. Mi itt elképzeljük, ahogy ráöntjük a **salétromsavat** egy *kőre*, és figyeljük, amint *szikrák* repülnek szét, miközben az anyag lyukat mar a *kőbe*. [12]

石 硝

121

碎

darabokra zúz

A két jobb oldali elemmel kezdünk: *baseball* és *tű*. Mivel időről időre ezek együtt fognak szerepelni, adjuk nekik azt az értelmet, hogy *krikettmeccs*, ahol egy *tű* van a krikettkapura helyezve krikettpálcika helyett. Azután képzeld el, hogy *követ* használsz labdaként. Egy megsemmisítő találat **darabokra zúzná** az ütőt is, és hasonlóan tenne a *krikettkapuval* és az arra helyezett *tűvel* is. [9]

石 碎 碎

<p>122</p> <p>砂</p>	<p>homok</p> <p>A jó tengerparti homokban <i>kő</i> nagyon <i>kevés</i> van, ha van egyáltalán. Ez azt jelenti, hogy mi mindannyian, akiknek a cipőviselést elkényeztette a lábát, nyugodtan ugrabugrálhatunk. [9]</p> <p>石 砂</p>
<p>123</p> <p>妬</p>	<p>féltékeny</p> <p>A <i>nő féltékenységét</i> könnyen csillapíthatjuk egy szépen befoglalt <i>kővel</i>, amit magán hordhat, vagy éppen fel is ébreszthetjük a gyanút, ha a <i>kő</i> túlméretes. [8]</p> <p>女 妬</p>
<p>124</p> <p>削</p>	<p>lefarag</p> <p>Jóval az asztalos gyalujának feltalálása előtt, hogy kisimítsák egy famunka felületét (apró forgácsonként lefaragják), az emberek bicskákat és széles pengéjű késeket (vagy mint itt: <i>szablyát</i>) használtak. Ha valaha is láttad már ezt a folyamatot, biztosan megcsodáltad azt a gyorsaságot és ügyességet, amivel egy hozzáértő, lefaragva a fölösleges részeket, a kívánt formájúvá tesz egy darab alakatlan fát. Csakugyan, szinte látod, ahogy a forgácsok <i>szikrákként</i> pattognak le a <i>szablyáról</i>. [9]</p> <p>削 削</p>
<p>125</p> <p>光</p>	<p>fénysugár</p> <p>Itt valójában csak két alapelem található: <i>kicsi</i> és <i>emberi lábak</i>. A negyedik vonást, ami elválasztja őket csak a szép megjelenés miatt adjuk hozzá. (Ha úgy gondolsz, ennek nincs sok értelme, próbáld meg enélkül leírni, és meglátod, milyen ronda lesz a végeredmény, még egy kezdő szemében is.) Ha valaha is eltűnődtél már azon, mik azok a <i>kicsi</i> „porrészcsek”, amik táncot járnak a fénysugárban, ami az ablakon keresztül az asztalodra vetődik, képzelj el őket mint <i>kicsi</i>, testüktől megfosztott <i>emberi lábakat</i>, és nincs is több probléma ezzel a jellel. [6]</p>

一 丩 丩 丩 丩 丩 光

126

nagydarab

太

A **nagydarab** szó elragadóan adja vissza azt a jelentést, amit ez a kandzsi hordoz. A **nagydarab** szótól nem áll távol a kövér jelentés, és alighogy meghallod ezt, máris egy kikerekedett, **nagydarab** emberre gondolsz, aki ráhuppan a pamlagra, mint ahogy egy *nagy zsírcsepp* belepuffan az edénybe – eeeeer-zutty! [4]

一 丩 大 太

127

eszköz

器

Az ebben a kandzsiban megjelenő kép nem igazán kellemes. Ez egy nagy, puha szőrű *bernáthegyi* kiterítve az asztalon, megtöltve, kifőzve és zöltségekkel körítve, mancsai ágaskodnak a magasba, szájában egy alma. Az asztal mindegyik sarkánál ül egy mohó, de üres *száj*, amik csak arra várnak, hogy az **eszközök** megérkezzenek, és megkezdődhessen a lakoma. [15]

口 口 口 哭 哭 器 器

128

büdös

臭

Ez a jel valamivel barátságosabb az állatvilághoz, mint az előző. Barátunk, a *bernáthegyi* él és jól van, az *orrával* gyanakvoán szaglászik, mert valahonnan **büdöset** érez. [9]

自 臭

129

szimatol

嗅

A **szimatolást** felfoghatjuk egyfajta rögtönzött *szájszag-ellenőrzésnek*, és ha *büdöset* érzünk a leheletünk **megszimatolásakor**, *szájvízzel* gyorsan orvosolhatjuk. [12]

口 嗅

<p>130</p> <p>妙</p>	<p style="text-align: right;">csodálatos</p> <p>A nő alapelem van a bal oldalon (mindig itt, vagy egy másik alapelem alatt fogod megtalálni őt), és a jobb oldalon a <i>kevés</i> alapelem. Amikor azt mondjuk egy <i>nőről</i>, hogy csodálatos, azért dicsőítjük, mert ritka <i>kevés</i> hasonlóval találkozhatunk. Ha érdekel az etimológia, segítségére lehet az emlékezésben, ha tudod, hogy a csodálatos szó régen furcsán félelmet keltőt jelentett, ezért nem feltétlenül baj, hogy <i>kevés</i> van belőle. [7]</p> <p style="text-align: center;">女 妙</p>
<p>131</p> <p>省</p>	<p style="text-align: right;">összpontosít</p> <p>Amikor valamire összpontosítunk, azt jelenti, hogy minden lényegtelen dolgot kizárunk, annak érdekében, hogy a <i>szemünkkel</i> csak egy <i>kevés</i>, de fontos dologra figyeljünk. A kandzsi azt sugallja, vegyünk fel egy <i>kevés</i> dolgot, és tartsuk a <i>szemünk</i> elé, hogy jobban tudjunk rá összpontosítani. [9]</p> <p style="text-align: center;">少 省</p>
<p>132</p> <p>厚</p>	<p style="text-align: right;">vastag</p> <p>Ha azt mondjuk valakire, vastag bőr van a képén, gyakran hozzászünk – ha csak a bajszunk alatt is – valamit a neveltetéséről és esetleg felmenőiről. Talán azért, mert mélyen a szívünkben úgy érezzük, az emberek alaptermészete a törődés és az érzékenység. Akárhogyan is, a vastag japán jele egy elhagyatott <i>gyerek</i> képe, aki a vad <i>sziklaszirten</i> ki van téve a <i>nap</i> borzasztó hevének, és arra ítéltetett, hogy ugyanolyan vastag bőre fejlődjön ki, mint annak a szülőnek van, akit otthagyta. [9]</p> <p style="text-align: center;">一 厂 戸 厚</p>
<p>133</p> <p>奇</p>	<p style="text-align: right;">furcsa</p> <p>Az alapelemek, amikkel itt dolgoznunk kell: <i>bernáthegyi</i> és <i>lehet</i>. Sok szófordulat eszünkbe juthat, ami összeköti ezt a két szót a kulcsszóval, de végül mindegyik túl elvont lesz a <i>lehet</i> szó miatt.</p>

Ezekben az esetekben (és lesz még számos ilyen, ahogy haladunk előre) fontos, hogy inkább az alapelemekhez ragaszkodjunk, amik itt: *száj* és *szögek*. Most már csak azt kell tennünk, hogy kreálunk egy „*Furcsa de igaz*” újsághasábot egy bulvárlap vasárnapi számában, ahol közölnek egy cikket egy *bernáttheyi-ről*, aminek a *száját beszögezték*, mert túl sokszor húzta meg a nyakában lógó konyakoshordót. [8]

大 奇

Nyolcadik lecke

A NÉGY ALAPELEM, amikből egy régi hit szerint az egész világegyetem felépült: a föld, a szél, a tűz és a víz. Már találkoztunk a *szél* alapelemével, és most bemutatjuk a többit is, egyesével, a szokásosnál valamivel hosszabb leckében.

Kreatív memóriánk szerencséjére, ezek a szuggesztív és kézzelfogható alapelemek nagy szerepet játszanak a kandzsik felépítésében, és segíteni fognak olyan eleven és élénk képzetek megalkotásában, amelyek által könnyebben kibogozhatunk párat a következő bonyolultnak és kuszának tűnő vonások közül.

134

folyó

川

Egy *folyó* képe számunkra azt jelenti, hogy az események egyenes vonalban egy irányba haladnak, ahogy a *folyó* is fentről lefelé csordogál a medrében. Mindez kétségtelenül nyilvánvaló ebben a kandzsiban, ami egy *folyót* ábrázol. [3]

川 川 川

* Alapelemként ez a jel, a *folyó* elnevezésén túl, egy elevenebb képzetként *árvíz* (vagy *áradat*) jelentést is kap. Vannak azonban apró változások, amikre oda kell figyelni, attól függően, hogy ez az alapelem hol jelenik meg a többi alapelemhez képest:

a bal oldalon így írjuk 川
 felül így írjuk 𠂇
 alsó elemként így írjuk 𠂇

135

állam

州

Itt *cseppnyi* kis földdarabokat (kicsi szigetcskéket) látunk kiemelkedni a *folyóból*, amik homokzátonyt vagy hullámtörőt alkotnak. Gondolkodtál már valaha azon, hogy hogyan húzzák meg az **állam**határt két, folyóval elválasztott **állam** között? Ha lennének *cseppnyi* földdarabok, mint ebben a kandzsiban, semmiség lenne az egész. [6]

、 丿 小 州 州 州

136

rendben megy

順

Az alapelemek nyelvezetén ezt a jelet így olvasnánk: *folyó ... fej*. Ez éppen alkalmasnak ígérkezik arra, hogy megjegyzzük a kandzsi **rendben megy** jelentését. Csak arra kell gondolnunk, hogy ha a dolgok a rendes mederben folynak (*folyó*), és nincs *fejtlenység*, akkor azt mondhatjuk, hogy a dolgok **rendben mennek**. [12]

丿 川 順

137

víz

水

Ez a jel, ami egy kicsit hópehelyhez hasonlít, a **víz** képele. Nincs kapcsolata egy meghatározott víztömeeggel vagy a **víz** mozgásával, csak egy általános megnevezése a víznek. Ha gondod lenne a megjegyzésével, csak gondold arra, hogy bedobsz egy *sétapálcát* függőlegesen a **vízbe**, és ez kis *cseppcskéket* szór szét mind a négy irányba. Azután már csak annyit kell megtanulnod, hogyan kell a helyes sorrendben leírni. [4]

丿 𠂇 水

* Alapelemként a jel megtarthatja ezt a formáját is, vagy leírható három cseppként egy másik alapelemtől balra, így: 𠂇. Amint látni fogjuk, ez utóbbi sokkal gyakoribb.

138

jégcsap

氷

A *víz* alapelem egész alakos megjelenése arról árulkodik nekünk, hogy itt is *vízzel* van dolgunk. A plusz *csepp* a bal oldalon (második vonásként hozzáadva) egy *vízbe* csobbanó *sétapálca* képét **jégcsapra** változtatja.

Ez talán segít. Amikor egy **jégcsapot** a fény felé tartasz, gyakran megfigyelhetsz benne ötágú csillag formájú kristályosodásokat, ami a kandzsi formájában is pontosan megvan. [5]

丿 冫 冫 冫 氷

139

örökkévalóság

永

Ez a kandzsi is a *víz* alapelem teljes formáját használja, mégis úgy tűnik, hogy a jelentésének semmi köze a vízhez. William Blake így fejezi ki: „fogd föl a végtelent egy homokszemben és az **örökkévalót** egy órában”. Nos, felülről lefelé olvasva a jelet, mi felfoghatjuk az **örökkévalóságot** egy *csepp vízben*. [5]

丶 冫 冫 冫 永

140

buzgár

泉

Idézz fel magadban egy friss, buzogó *vízforrást*, és talán észreveszed, hogy a **buzgár** felső része, ahol a „buzogás” történik, teljesen *fehér*. Örömmünkre szolgál, hogy a *fehér* pontosan ott van, ahol lennie kell: a tetején, a *víz* pedig alul. [9]

白 冫 泉 泉 泉

* Megtartjuk ennek a *buzgárnak* a képét, amikor a kandzsit alapelemként használjuk, de először is felhívjuk a figyelmet egy apró változásra, ami megkülönbözteti az alapelemet a kandzsitól. Az utolsó 4 vonás (a *víz* alapeleme) lerövidül három kis *cseppé*, pontosan úgy, ahogy azt korábban megtanultuk a *kicsi* kandzsijánál, és így ezt kapjuk: 泉.

141

腺

mirigy

Válassz ki bármelyik *testrészeden* egy külső elválasztású **mirigyet** (ami szabad felszínre bocsát ki váladékot). Most szorítsd össze, és figyeld meg, hogyan *buzog* ki belőle a nedv. [13]

月 腺

142

原

mező

Bár a kandzsi jelentése elég tág ahhoz, hogy felölelje mindkét jelentést, de amit itt kell elképzelned, az nem egy síkságon elterülő, hanem egy hegyi **mező** az ausztriai Alpokban. (A muzsika hangja című film nyitóképe esetleg a segítségedre lehet.) Gondolj kis *buzgárokra* felzubogni keresztül a **mezőn**, amik egy kis ösvényt jelölnek ki, és egyenesen a meredek *sziklaszirt* széléhez visznek. Ha képes vagy Mária nővért is látni, ahogy vidáman ugrándozik ki-kibukkanva a *buzgárokból* és végül önfelédten fejest ugrik a *sziklaszirtről*, akkor van egy képtelenül neveltséges történeted, ami biztosan segít abban, hogy a kandzsi megragadjon az emlékezetedben. [10]

厂 厖 原

143

願

kívánság

Csupán egy *mezővel* és egy *fejjel* kell dolgoznunk a **kívánság** kandzsijában. A kulcsszónak egy magasabb hatalomhoz intézett és tiszteletteljes **kívánság** fogalmát kell sugallnia. Képzeld el Óz, a nagy varázsló gigantikus *fejét* az előbb használt virágos *mező* közepén. Aztán képzeljünk oda embereket, akik nagy reményekkel telve térdre ereszkednek előtte, hogy **kívánságaikat** előadják neki, és esedezve kérik, hogy adja meg nekik, bármi is legyen a **kívánságuk**. (A madárijesztő észet akart, az oroszlán bátorságot, a bádogember szívét. És te?) [19]

原 願

<p>144</p> <p>泳</p>	<p style="text-align: right;">úszás</p> <p>A bal oldali alapelem, ha visszaemlékszel a KERET 137-re, a <i>vizet</i> ábrázolja. A jobb oldalon az <i>örökkévalóságot</i> látjuk. Tudva, hogy a gyerekek mennyire szeretik a <i>vizet</i>, mi lehetne jobb kép az <i>örökkévaló</i> boldogságra, mint egy végtelen kiterjedésű <i>víz</i>, amiben a világ minden gondja nélkül úszkálhatnak. [8]</p> <p style="text-align: center;">氵 泳</p>
<p>145</p> <p>沼</p>	<p style="text-align: right;">mocsár</p> <p>A mezővel és sziklaszirtjével ellentétben, a mocsárvidék alacsonyan fekszik, közel a <i>víz</i> forrásához, ami addig táplálja, amíg teljesen át nem ázik, és vizenyős lesz. Amiért néhány földterület elmocsarasodik az tehető felelőssé, hogy a föld szomszjas volt és minden tőle telhetőt megtett, hogy a <i>vizet</i> magához <i>csábítsa</i>. De, mint minden eszevesztett <i>csábításnál</i>, az áldozat végső állapota rosszabb, mint a kezdeti. Így lesz a lucsgós mocsár. [8]</p> <p style="text-align: center;">氵 沼</p>
<p>146</p> <p>沖</p>	<p style="text-align: right;">nyílt tenger</p> <p>Ez a kandzsi aligha lehetne egyszerűbb. A nyílt tenger kulcsszó készségesen utal arra a helyzetre, amikor <i>bent</i> vagyunk egy hatalmas <i>víztömeg közepén</i>. Ha így gondolunk rá, elkerüljük az összetévesztését a <i>nyitva</i> kandzsiával, amivel majd később találkozunk. [7]</p> <p style="text-align: center;">氵 沖</p>
<p>147</p> <p>汎</p>	<p style="text-align: right;">ÖSSZ-</p> <p>A kulcsszó magában hordozza a „mindent magában foglaló, teljes körű” jelentéseket, amit a Kárpát-medencei Összmagyar Diák bajnokság elnevezésű sportrendezvény is jól példáz. Itt, ahelyett, hogy a legjobbak <i>vízisportversenyére</i> gondolnánk, képzeljük el, hogy rendeznek egy ilyen bajnokságot a régió <i>legközépszerűbb</i> sportolói számára is, akiknek még <i>víziszonnyuk</i></p>

is van. Most pedig próbálj meg támogatót szerezni az „Össz-középszerű Vízisport Bajnoksághoz”. [6]

氵 汎

148

csermely

江

A folyóval, az óceánnal, a tóval és a tavacskával ellentétben a **csermely** gyakran nem több, mint egy kis szivárgó víz, ami egy vájatban csordogál. Míg a nagyobb víztömegek földtani történetét megsejteni is nehéz, mindannyian, gyerekkorunktól fogva tudjuk, hogyan készíthetünk egy **csermelyt**. Lehet, hogy te is ástál egyet-kettőt a magad idejében. Nem nagy boszorkányság. Csak annyit kell tenned, hogy találsz valahol folyóvizet és vájsz egy *mesterséges* medret a szárazföld felé. A **csermely** így válik gyermekkorunk *vizes-mesterségének* egy leckéjévé, aminek ez a kandzsi is éppen megfelel. [6]

氵 江

149

purgál

汰

Ez a jel jelentheti az „oda nem illő dolgok eltávolítását”, azaz a **purgálást**, vagy a beszennyezést is. Képzeld el egy visszatetszően *nagydarab* embert, amint elmerül a gyógyfürdő *vizében*, abban a reményben, hogy a termálvíz majd **purgálja** belőle a nemkívánatos testsúlyfölösleget. Képzeld el, amint ül a *termálvízben*, és a kilók kiolvadnak belőle, zsíros szennyeződést hagyva a víz felszínén. [7]

氵 汰

150

leves

汁

Hogyan készítenek **levest**? Feltesszük a *vizet*, és elkezdjük hozzáadni, amink van, még a maradékokat is a hűtőből. Így készül a sűrű és tápláló (mindent bele) Fradi-leves. Ez a kandzsi azért jól teszi, hogy *tíz* összetevőnél határt szab a buzgóságnak. Így kapunk egy *tíz*-összetevős **levest**. [5]

氵 汁

<p>151</p> <p>沙</p>	<p>homokszemek</p> <p>A <i>homok</i> kandzsiját már tanultuk (KERET 122), így felhasználhatjuk a homokszemek jelének megtanulásához. A <i>kevés kő</i> helyett, ami jó homokot ad, itt <i>kevés vízcseppünk</i> van, ami azt jelzi, hogy egy-egy csepp jut minden homokszem számára – egy tengerpart, tökéletes ökológiai egyensúlyban. [7]</p> <p>氵 沙</p>
<p>152</p> <p>潮</p>	<p>dagály</p> <p>Mielőtt rátérnénk ennek a kandzsinak a magyarázatára, vess rá egy pillantást és nézd meg, hogy meg tudod-e találni az alapelemeket egyedül... Bal oldalon van a <i>víz</i> – ez egyszerű. A jobb oldalon csak egyetlen alapelemünk van: a <i>reggel</i> kandzsija, amit a KERET 53-ban tanultunk. Látod, hogyan hullik jól kezelhető részekre egy első pillantásra bonyolultnak tűnő kandzsi? Hogy megragadd a dagály kulcsszó jelentését, csak gondoldj vissza az <i>árapály</i> jelére, amit a KERET 115-ben tanultunk. Ezzel a jellel kiegészül, ami ott az <i>árapály</i> jelenségről elhangzott. Igaz is, ha esetleg elvetteted az alapelemek számát, az csak azért lehet, mert elfelejtetted, amit korábban a kandzsik automatikus alapelemmé válásáról mondtunk, függetlenül attól, hogy maguk hány részből állnak. Rendszerint a legnagyobb leírható kandzsit keressük először, és onnan haladunk a magukra maradt alapelemek felé. [15]</p> <p>氵 潮</p>
<p>153</p> <p>源</p>	<p>forrás</p> <p>Észben tartva az előző keretben megfogalmazott jó tanácsot, könnyű meglátni ebben a forrás jelben a <i>víz</i>et és a <i>mező</i>t. A forrás jelöli azt a helyet, ahol a <i>víz</i> ered. Ebben a kandzsiban éppen a <i>mező</i> alól tör fel, ahol nemrég láttuk felbuzogni azokban a kicsi pezsgő <i>buzgárokb</i>an. [13]</p> <p>氵 源</p>

154

活

eleven

Amikor egy **eleven**, étellel teli személyiségről vagy partiról beszélünk, rögtön eszünkbe jut a sok csevegés, fecsegés. Ez a kandzsi úgy ábrázolja az **eleven** fogalmát, mint *nyelveket*, amik locsognak, fröcsögnek, mint a folyó víz. [9]

155

消

kiolt

Sok egyéb dolog mellett a víz arra is jó, hogy **kioltsuk** vele a tüzet, és éppen ez áll itt. Először is, vegyük a *vizet* a bal oldalon, *vízcseppeként* ábrázolva, amit a víz általános megjelenítéséhez használunk. A lehetséges világok legjobbjában, a leghatékonyabb módja a tűzoltásnak az lenne, ha meg tudnánk bizonyosodni róla, hogy minden *csepp víz* eltalálja a tűzvész egy-egy *szikráját*. Biztos azt mondog magadban, hogy ez egy elképzelhetetlenül utópisztikus **tűzoltási** módszer, de segít nekünk a kulcsszóhoz rendelni a hozzá tartozó alapelemeket. [10]

156

況

magától értetődő

Ezt a kulcsszót olyan összehasonlító kifejezésekben használják, ahol az egyik gondolat a másik egyenes folyománya, és szinte meg sem kell említeni a következményt, mint például a „nem is szólván arról, hogy...” kifejezésben, hiszen annyira **magától értetődő**. Csak képzelj el magad, amint *tinédzserként* készen állsz, hogy elindulj első randidra, és édesanyád még mindig a tisztességes viselkedéssel nyaggat, és megalázó kérdéseket tesz föl a személyes higiéniaíadról. „Rendesen megfürödtél?” „**Magától értetődő...**” válaszolod bosszúsan. Így, víz és *tinédzser* összekapcsolódásával megkapjuk a **magától értetődőt**. [8]

<p>157 河</p>	<p style="text-align: right;">folyam</p> <p>Az ebben a keretben található jel előrelépést jelent a KERET 134 <i>folyójához</i> képest; ez egy széles folyam. A <i>víz</i> a bal oldalon megmondja, mivel van dolgunk, és a <i>lehet</i> a jobb oldalon elárulja, hogy Pom Pom egy papucs orrán pamutbojtból folyami hajózásra alkalmas uszályá változott és Mágneskörmű Szögkihúzóval lecsorognak a Dunán, egészen a Vaskapuig! [8]</p> <p style="text-align: center;">氵 河</p>
<p>158 泊</p>	<p style="text-align: right;">egyéjszakás</p> <p>Amikor betérsz egy fogadóba, hogy megszállj egy éjszakára, csak egy kis <i>víz</i> remélsz, amiben megmosakodhatsz és tiszta <i>fehér</i> ágyneműt, amibe bebugyolálhatod fáradt tagjaidat. [8]</p> <p style="text-align: center;">氵 泊</p>
<p>159 湖</p>	<p style="text-align: right;">tó</p> <p><i>Víz ... öreg ... test</i>. Biztos hallottál már a legendáról, hogy embereket, akik már túl <i>öreg</i>ek dolgozni, magukra hagynak a hegyekben. Itt egy másik legenda látható, emberekről, akiket egy viharos <i>tó vizén</i>, a hányódó hullámokra bízna, mert olyan <i>öreg</i> lett a <i>testük</i>, hogy már nem tudták elviselni az élet terhét. [12]</p> <p style="text-align: center;">氵 沽 湖</p>
<p>160 測</p>	<p style="text-align: right;">felmér</p> <p>Vízmélységet mérő jelentést is hordozva, a felmér kulcsszó a <i>víz</i> alapelemmel kezdődik. Jobbra tőle láthatjuk a <i>szabály</i> (KERET 92) összetett alapelemet, amit <i>mérőrúd</i> értelemben tanultunk. Így, amikor a <i>víz</i> mélységének felméréséről van szó, <i>mérőrudat</i> használunk. Mi lehetne ennél egyszerűbb? Légy óvatos, mert az egyszerűség megtévesztő lehet. Vedd biztosra, hogy amikor <i>mérőrúddal</i> méred a <i>víz</i>et, az több száz méter mély legyen és a <i>mérőrúd</i> „szabályosan” hatalmas. [12]</p>

測

161

talaj

土

Nekem éppen annyira nem tetszik, mint Neked, de ez a kandzsi minden híresztelés ellenére sem egy képzel, ami egy földből rakott buckához kéne hogy hasonlítson. Csak azt tudom javasolni, hogy jegyzed meg így, ahogy van. Különben is, olyan gyakorisággal fog előfordulni, hogy semmi esélyed nem lesz elfelejteni, még ha akarnád se. [3]

一 十 土

* Alapelemként a *talaj* jelentést kiterjesztjük még a *földre*, az erre vonatkozó kandzsival való kapcsolata miatt (KERET 554). Ebből kiindulva még hozzátesszük a *piszok* és a *por* jelentéseket.

162

köp

吐

Itt találunk egy eléggé kicsi *szájat* (ha bal oldalra kerül, mindig összenyomódik), egy sokkal nagyobb adag *piszok* mellett. Nem nehéz elképzelni, mit csinálnál, ha a *szád* telekerülne *piszokkal*. Annyit bizonyosan tudok, én mit tennék: *köpnék* olyan nagyot és olyan messzire, amennyire csak tudok! [6]

口 吐

163

nyomás

压

Az egyik ok, ami a *talaj* erózióját okozza, az a túlzott *nyomás*, amivel a felső *földréteg* nehezedik az alsóbb *földrétegre*. Ezt számos dolog okozhatja: erős esőzés, nehéz épületek, vagy a megfelelő, mélyen gyökerező növényzet hiánya, ami a rétegeket összetartaná. Itt látunk egy meredek *sziklaszirtet*, ami teljesen kopár. A legenyhébb *nyomás* is *földcsuszamlást* okozhat, amit a képzelőerőd segítségével akár már láthatsz is éppen megtörténni ebben a kandzsiban. [5]

厂 压

<p>164 埼</p>	<p style="text-align: right;">földfok</p> <p>Az itt ábrázolt földfok egy kiszögellő <i>föld</i>terület, mint mondjuk a Tihanyi-félsziget. A <i>talaj</i> a bal oldalon megmondja nekünk, hogy valamilyen <i>föld</i>területtel van dolgunk, a <i>furcsa</i> a jobb oldalon pedig azt sugallja, hogy ez egy olyan földfok, ahol szokatlan dolgok történnek. Helyezz egy kísértetházat rá, hátborzongató eget fölé, és tomboló szél süvítsen keresztül a fákat rázva, és máris képet kapsz egy <i>furcsa földről</i> (vagy, egy <i>furcsa</i> szójátékkal élve, a Tihanyi-félsz-szigetről). [11]</p> <p style="text-align: center;">⤵ 埼</p>
<p>165 垣</p>	<p style="text-align: right;">sövény</p> <p>Az ebben a keretben ábrázolt sövény nem a megszokott kertvárosi bozót, hanem a varázslatos vadrózsa-sövény, ami <i>kiterjedt</i> a kastélyt körülölelő <i>föld</i> egészére, ahol Csipkerózsika feküdt száz évig, hogy senki más, csak a kiválasztott kedves találhassa meg az útját azon keresztül. [9]</p> <p style="text-align: center;">⤵ 垣</p>
<p>166 填</p>	<p style="text-align: right;">berakás</p> <p>Amikor a berakás szót halljuk, általában drágakő berakással díszített használati vagy dísz tárgyakra gondolunk, de az alapelemek itt azt sugallják, hogy a <i>talajba</i> illesztett berakás: az <i>igazság</i>. Talán úgy lehet elképzelni, hogy a világegyetem törvényszerű <i>igazságaival</i> berakott földi porra gondolunk. Tovább is mehetünk ezzel a gondolatmenettel: az anyag természetét vizsgáló Arisztotelész, egy <i>tű fokát</i> használva <i>szerszámként</i>, felfedezi ezeket a berakásként előcsillanó törvényszerű <i>igazságokat a föld porában</i> (vagy éppen belehelyezi azokat az utókor számára, ha az jobban tetszik). [13]</p> <p style="text-align: center;">⤵ 填</p>

167

圭

szögletes jádekő

Most valami szokatlant teszünk. Az ebben a keretben található jel kapni fog egy jelentést, de az alapeleme egy másikat, úgy, hogy a kettő között semmilyen kapcsolat nincs. Idővel talán belátod, milyen hasznos is ez.

A kandzsi **szögletes jádekő** kulcsszava egy elefántméretű drágakövet ábrázol, ami több méter magas, és földrétegek egymásra helyezésével készült. Ugyan ez nem olyan, amit életed párjának nyújtanál át az esküvő napján, de jó képzet ahhoz, hogy megjegyezzük ezt a ritka jelet, amit manapság többnyire már csak nevekben használnak. [6]

一 十 土 圭 丰 圭

* Alapelemként *borostyán* névvel fogjuk használni, egy olyan növényt választva, ami kúszva fedi be a föld színét, egyfajta „második” földet képezve, amin botladozás nélkül szinte alig lehet végigmenni.

168

封

lezárás

Úgy gondolj a **lezárás** kulcsszóra, mint amikor egy megírt levelet készülsz éppen **lezárni**. A hagyományosan használt viaszpecsét helyett **lezárásként** egy *borostyán*ágot *ragasztasz* kívülre. Ezáltal a *borostyán* és *ragasztó* alapelemek egy érdekes és emlékeztető módot adnak a titkos leveleid **lezárásához**. [9]

圭 封

169

涯

látóhatár

A **látóhatárig** mindent elborító víz látványa után, amikor a hónapokig tartó tengeri utazás alatt mindenhol csak a vizet láthatad, mi lehetne szemet gyönyörködtetőbb, mint a hajóorrból kitekintve meglátni a *borostyán*födte *sziklaszirtek* földjének új horizontját? Persze egy csillagvizsgáló távcsövére lenne szükséged, hogy felismerd, a növényzet tényleg *borostyán*, de a „*borostyán*födte *sziklaszirtek*”-nek olyan jó csengése van, hogy nem fogunk aggódni ilyen részletek miatt. [11]

い へ 涯

170

buddhista templom

寺

Hallottál már biztos olyan emberekről, akik „ragaszkodnak” egy bizonyos felekezethez. Itt a lehetőség, hogy szó szerint vegyük ezt, és elképzeljünk egy fickót, aki azzal a határozott szándékkal vonul be egy **buddhista templomba**, hogy *odaragassza* magát. Mivel sok használaton kívüli *földterület* van a környéken, egyszerűen kiválaszt egy megfelelő darab *földet*, megkeni a talpát *ragasztóval*, keményen rányomja a földre, és így csatlakozik a **buddhista templomhoz** mint „állandó tag”. [6]

土 寺

171

idő

時

„Mi az **idő?**” tette fel a kérdést Szent Ágoston az emlékirataiban. „Ne kérdezd és tudom. Kérdezed, és nem tudok felelni.” Itt van nekünk a kandzsi válasza erre az örök rejtélyre. Az **Idő**: egy *buddhista templom* fölé emelkedő *nap*. Majdnem úgy hangzik, mint egy Zen *kōan*, aminek az ismételtetése mély titkokba adhat betekintést a beavatottak számára. Mindenesetre képzeljünk el egy meditációban ülő szerzetest, amint éppen ezen elmélkedik, és ez talán segít megjegyezni ezt a jelet. [10]

日 時

172

szint

均

A **szint** kulcsszó egy dolog „kiszíntezett”, egyenletes felületére utal. Ez a jel azt ábrázolja, hogy *földet* merítünk egy *merőkanállal*, majd lesimítjuk, hogy **szintben** kiegyenlítsük (kétségtelenül azért, mert éppen *földet* mérünk ki). A felesleges, de *csöppnyi* többlet *földet* leseperjük a tetejéről, ami magyarázatul szolgál a plusz *cseppre a merőkanál* szélén. [7]

土 均 均

173

tűz

火

Épp ahogy a tűz előtt ülve megelevenedik a képzelet és szinte bármit beleláthatsz a lángokba, ez a kandzsi is olyan egyszerű, hogy szinte bármilyen tüzet láthatsz benne, amelyet csak akarsz. Ez többé már nem egy igazán jó képzel, ezért én azt javaslom, fogj a kezvedbe papírt és ceruzát, és játszadozz el ezzel a formával. Először írd le ugyanúgy, mint lent, majd adj hozzá vonalakat itt-ott, hogy meglásd, mi jön ki belőle. Bármi, a gyufásdoboztól az öngyújtóig, vulkánkitöréstől Szodoma és Gomorra elpusztításáig megtalálható benne. Kétségtelenül te is rátalálsz majd valami érdekesre, ami kitörölhetetlenül beleégeti ezt a négy egyszerű vonalat az emlékezetedbe. [4]

、 丶 丶 火

* Annak érdekében, hogy később elkerüljük a zűrzavart, legjobb, ha az alapelem megnevezésénél a *kandalló* (vagy *kemence*), vagy erdőtűzhöz hasonló pusztító *tűzvész* jelentésekhez ragaszkodunk. A *tűz* másik alapelemét, ami ugyanerre épül, így írjuk 灬, és *lángok*, *üst*, *tűzhely* vagy *kemenceláng* jelentéssel ruházzuk fel.

174

gyulladás

炎

A *tűz* a kemencén BELÜLRE tartozik, és nem FÖLÉ. Amikor a tűz áttérjed a ház többi részére, azt mondjuk: a ház **kigyulladt**. A **gyulladásoknak** az a veszélye (természetesen a testet támadókat is beleértve), hogy továbbterjedhetnek, ha meg nem állítjuk. Ez a mögöttes értelme a *tűz* elem egymás fölé kerülő megduplázásának. [8]

、 丶 丶 火 火 火 炎 炎

175

gondterhelt

煩

A **gondterheltség** egzisztenciális állapotát, ami a világi vágyak elkerülhetetlen frusztrációjából ered, ez a jel tartalmazza. A *lánggra* lobbant *fej*, amelynek *tüze* kínzó gyötrelmet okoz a léleknek (és irtózatos *fejfájást*). [13]

火 煩

176

bágyadt

淡

Az alapelemek olvasata: *víz ... gyulladás*. Orvosi értelemben véve az első dolog, ami a *vízzel* és a *gyulladással* kapcsolatban eszünkbe jut: a dehidratáció (folyadékvesztés okozta kiszáradás). Elsődleges tünetei, hogy a szenvedő alany összeeszik, levertté, **bágyadttá** válik, arca pedig halovánnyá. Ha így nehéznek találod megjegyezni, próbáld meg fordítva elgondolni: egy **bágyadt**, aszott fickó megy el melletted, és elképzeled, hogy *gyulladás* okozta folyadékvesztéstől szenved (így kerül bele a víz alapelem). [11]

淡

177

lámpa

灯

Mivel nagyon nehéz úgy olvasni a *kandalló* mellett, hogy ne vakuljunk meg a *lángok* vibrálásától, vagy meg ne égessen a hő, őseink feltaláltak egy módot, hogy abból a *tűzből* egy keveset odaszögezzenek az asztalukhoz, éppen annyit, hogy az újsághír szövegét bevilágítsa. Voilà! A **lámpa**. [6]

灯

178

farm

畑

Az alapelemekre tekintve (*kandalló* és *rizsföld*), megtaláljuk egy **farm** nélkülözhetetlen összetevőit: egy *kandalló*, hogy a *tűzénél* megmelegedjünk este, és egy gyönyörűen felszántott *rizsföld*, ahol gabonát tudunk termeszteni nappal. [9]

畑

179

katasztrófa

災

Minden természeti **katasztrófa** közül a két legrosszabbat ábrázolja ez a kandzsi: *árvíz* és *tűzvész*. Hogy vissza tudjad idézni az elemek elhelyezkedését, csak gondoldj a természet adta problé-

mák természeti megoldására: nagy *vízáradat* zúdul a hatalmas *erdőtűzre*. [7]

< << <<< 災

180

hamu

灰

A **hamu** kandzsija természetesen tartalmazza a *tűz* alapelemet, vagy pontosabban a *kandallót*. Nos, mihez kezdesz azzal a vödör **hamuval**, amit éppen a *kandallóból* takarítottál ki? Odasétálsz a *sziklaszirt* széléhez és kiborítod, miközben nézed, ahogy a szél elsodorja, mint egy szürke szúnyograjt. Így a *tűz*, amint **hamuvá** lesz, a *sziklaszirt* aljára kerül. [6]

厂 灰

181

pont

点

Ha sokáig nézed a lobogó *tűz* vibrálását, majd elfordulsz, apró **pontokat** fogsz látni a szemed előtt. Habár még soha senki nem gondolt erre, legalábbis amennyire én tudom, képzeld el, hogy ezek a **pontok** *jövendőmondásra* használhatóak. Az öreg boszorkány ott ül az *üstjénél*, és figyeli a szeme előtt megjelenő **pontokat** amint feléd fordul, és azokból mondja meg a *jövendőt*. Hogy mennyire „pontos” ez a *jövödre* nézve, az később kiderül. [9]

占 点 点 点 点

182

pirul

照

Habár a lehetséges jelentések köre, amely a **pirul** kandzsijához tartozik, éppen olyan gazdag, mint magyarul, nekünk most csak egy jelentésére kell a figyelmünket fordítani. Ha arra gondolunk, hogy a *kemencelágon* **piruló** kenyér héja szép *fényes* lesz, amikor elkészül, és ezt a folyamatot végig is tudjuk követni lelki szemeink előtt, könnyen megjegyezhetjük ezt a kandzsit. Ez a rövid történet egyben „rávilágít” a *fényes* és a **pirul** kandzsijának szoros kapcsolatára is, amik csak a *kemencelángban* térnek el egymástól. [13]

日 昭 照

183

hal

魚

Ennek a kandzsinak az összeállítását három alapelemet mutat, amiket az írásuk rendjében sorolunk fel: *összekötözve ... rizsföld ... tűzhely*. Első látásra nem sok mindenhez tudunk kezdeni velük, de össze tudjuk kötni őket egy háromrészes történet kigondolásával: először is a halász a kifogott **halat** a szerencsétlenül járt társaival *összekötözve* fellógatja egy zsinagra; amikor a halász hazaér, levágja a fejeket és a belekkel együtt kidobja a *rizsföldre* trágyának; a többi egy serpenyőbe teszi és felrakja a *tűzhelyre*, hogy megsüsse vacsorára. [11]

ㄥ 魚 魚

184

halászat

漁

Az előbbi történethez, amit a *halról* készítettünk, ez a kandzsi, a **halász** szakma jeleként, még hozzátesz egy alapelemet a többi ELÉ: mégpedig a *vizet*, amit a *halak* boldog otthonuknak tartottak, mígnem kifogták és kibebezték, végül megették őket. Feltétlenül alkoss egy világos és egyértelmű képet a *vízről*, amikor összerakod a történetet. [14]

ㄷ 漁

Kilencedik lecke

ANNAK ELLENÉRE, hogy a négy alapelem tanulmányozása az előző leckében sok új jelet adott nekünk – összesen 51-et –, mi még csak épphogy a felszínt érintettük, ami a *vizet*, *földet*, *szelet* és *tűzet* illeti. Talán mostanra már világossá vált, miért mondtam a lecke elején, hogy szerencsések vagyunk, amiért ilyen gyakran előfordulnak. A hozzájuk kapcsolható képzetek száma szinte végtelen.

Ebben a leckében figyelmünket új tető- és bekerítőelemek felé fordítjuk. De

először is álljon itt egy alapelem-kandzsi, amit belevehettünk volna ugyan az előző csoportba, mégis kihagytunk, hogy ne vonja el a figyelmedet a négy alap-
elemtől. Ezzel az egy alapelemmel nem kevesebb, mint 7 új kandzsit tudunk
begyűjteni, minden nehézség nélkül.

185

ri

里

Így van – egy *ri*. Ne is fáraszd magad az értelmező szótárban való keresgéléssel. Ez egy japán szó, amit távolság meghatározására használtak. Egy *ri* körülbelül 4 km. A kandzsi azt ábrázolja, hogyan került ez a mértékegység használatba. Felül látjuk a *rizsföldet*, alatta a *föld* alapelemét. Az a négyes felosztás, amit a *rizsföldben* látsz (és amiről már tettünk említést, amikor először bemutattuk a jelet a KERET 14- ben), tulajdonképpen a *föld* adott mértékegységben kifejezhető méreteire utal, nagyjából úgy, ahogyan Magyarországon az egy nap alatt ekével felszántható *földterület* egy kataszteri holdnak felel meg. Ehhez hasonlóan, a *rizsföld* méreteit alapul vevő, egy *földszakasznyi* távolságot egy *ri*-nek nevezzük. [7]

丨 冂 𠃉 𠃊 甲 甲 里

* Annak érdekében, hogy egy konkrétabb alapelem-jelentéssel tudjunk dolgozni, a *számítógép* elnevezést fogjuk használni. Ez a jelentés a *logika* kandzsijából származik, amivel a TIZENKETTEDIK LECKÉBEN fogunk találkozni.

186

fekete

黒

Mint a legtöbb elektromos készülék, a *számítógép* is túlmelegedhet. Csak képzelj el, hogy *lángok* csapnak fel belőle, és elszenesítik a billentyűzetet, a monitort és az asztalodat is, mindent koromfeketére színezve. [11]

丨 冂 𠃉 𠃊 甲 甲 里 里 黒 黒

187

fekete tinta

墨

Fekete tinta jelentése mellett ez a kandzsi szintén megjelenik egy szóban, aminek a jelentése: tintás zsinór, amit feszesre húznak és odacsattintanak, hogy valamilyen felületet megjelenjenek, éppen úgy, ahogy egy krétás zsinórt használnak felvonalazásához. Itt arra használjuk, hogy egy teniszmérkőzés földterületét kijelöljük fekete vonalakkal (amit feltehetőleg egy fehér pályán játszanak). [14]

黒 墨

188

ponty

鯉

Ezek ugyanazok a pontyok, amiket a japán ponty-lobogókon látsz. Itt azonban találunk még egy vagy két kicsi otthoni számítógépet is kifizítve a kötélre, amit a fiáért aggódó apa azért fűzött hozzá, hogy fia ne csak a folyón felfelé úszó ponty bátorságát és elszántságát kapja meg, hanem egy számítógép hatékonyságát és jó memóriáját is. Uhhh. [18]

魚 鯉

189

mennység

量

Gondolj azokra a mennységekre, amik az idő és távolság mérésével kapcsolatosak, és a többi már magától jön: van egy idő-mennységünk, ami egy új nappal, hajnalhasadáskor kezdődik és egy távolság-mennységünk, amit a *ri*-vel mérünk. [12]

日 旦 量

190

rin

厘

Biztos vagyok benne, hogy valahol a szíved mélyén meg tudsz majd nekem bocsátani, amiért ebben a keretben még egy japán szót erőszakolok rád. Ez nem is az utolsó alkalom, hogy ilyesmi előfordul ebben a könyvben, de biztosíthatlak róla, hogy csak akkor alkalmazzuk, amikor feltétlenül szükséges.

Egy *rin* egyenlő a yen egyezred részével – vagyis ennyit ért, amikor még volt valamennyi gazdasági értelme az előállításá-

nak. Miközben az infláció áldozatául esett, mint pénzegység, a jel mégis megmenekült, és nem is meglepő értelemben kapott szerepet: „nagyon, nagyon apró”.

A kandzsi egy *sziklaszirtet* ábrázol, alatta egy *számítógéppel*, nyilvánvalóan azért, mert valaki, akinek már elege volt belőle, lelökte a mélybe. A teljes piaci értéke egy otthoni *számítógépnek*, ami több száz métert zuhant keresztül sziklákon és földi-szedren: körülbelül egy *rin!* [9]

厂 厘

191

eltemet

埋

Amikor arról beszélünk, hogy **eltemetünk** valamit (vagy ha már itt tartunk, valakit), többnyire azt értjük alatta, hogy *föld* alá tesszük. Itt csupán a mi szeretett *számítógépünket temetjük el*, ami oly sokáig, oly sok éven át jól szolgált minket. Mögöttünk a kórus éneklte a „Dies irae, dies illa”-t és fájdalmas jajgatás hallatszik, amint a jelenlévők egymás után haladva lapáttal szórnak egy kis *földet* végső nyughelyére. Nyugodjon békében. [10]

土 埋

Mielőtt továbbmennénk, egy pillanatra tekintsük át, hogy az előző keretben pontosan HOVA is helyeztük az alapelemeket: a *földet* balra, a *számítógépet* jobbra. Ezek közül egyik sem egy tökéletesen rögzített, állandó helyzet. A *köp* kandzsija (KERET 162) például jobb oldalra teszi a *földet*, és az *alföld* kandzsija (KERET 1723) bal oldalra fogja tenni a *számítógépet*. Miközben semmi okunk rá, hogy „szabályokat” tanuljunk, fussunk át gyorsan néhány irányelvet, ami a későbbiekben támpontul szolgálhat. Csak akkor használd ezeket, ha segítenek. Ha nem, akkor egyszerűen igazítsd úgy a történetet a problémás jeleknél, hogy segítsen megjegyezni az alapelemek egymáshoz viszonyított elhelyezkedését.

Mindenesetre álljanak itt az irányelvek, amelyek az eddig tárgyalt kandzsi-ból következnek:

1. Sok, gyakran alapelemként használt kandzsinak van egy vagy kettő „erős pozíciója”, amely helyzetből képesek megadni a kandzsi „alapízét”. Például: *föld* a bal oldalon (vagy alul) többnyire azt jelzi, hogy földdel, talajjal, földterülettel vagy ezekhez kapcsolódóval van dolgunk; *tűz* legalul, négy

pont formában vagy bal oldalon a kandzsi összezsugorított formájában azt jelzi, hogy hővel, szenvedélyes hevülettel és hasonlókkal van dolgunk; *száj* a bal oldalon gyakran jelöl olyan tartalmakat, amik evéssel, köhögéssel, köpéssel, horkolással, kiáltozással és így tovább kapcsolatosak. Ahol ezek az elemek máshol fordulnak elő, nincsenek ilyen átfogóan erős hatással a kandzsi jelentésére.

2. Van néhány alapelem, ami MINDIG ugyanazt a pozíciót veszi fel egy kandzsin belül. Erre láthattunk már korábban is példát a következő alapelemknél: a *fej* alapelemnél (KERET 64), a hosszú *szablyánál* (KERET 87) és ugyanígy a három csepp *víznél* (KERET 137).
3. A bekerítőelemek, mint a *sziklaszirt* (lásd KERET 132) és *összekötözve* (KERET 67), mindig afelé kerülnek, amit bekerítenek. Míg mások, amint azt látni fogjuk, a kandzsit alulról „burkolják be”.
4. Ha a többi feltétel egyezik, a kevesebb vonásból álló elemnek (többnyire a gyakoribb elem) van előjoga elfoglalni az „erős pozíciót” a bal oldalon vagy alul. (Fontos megjegyezni, hogy a bal oldalt és az alsó részt figyelembe véve, MINDKETTŐ soha nem lehet egyszerre domináns pozíció egy kandzsimban. Vagy csak az egyik, vagy csak a másik lesz domináns hely, de többnyire a bal oldal.) A *salétrom* (KERET 120) és a *kántál* (KERET 21) jól szemléltetik ezt.

*

sisak

A **sisak** alapjelentés mellett ezt a formát **üvegburaként** is használhatjuk, ami alatt ízletes ételeket tálnak fel, hogy a zamatuk el ne illanjon, de mégis esztétikai élményt nyújtsanak. Figyeld meg, mennyiben különbözik a szél alapelemtől: itt a második vonás BEFELE „kampósodik”. Azért, hogy megjegyezzük ezt a részletet, gondolj arra, hogy a szél „kifelé” fúj, az üvegbura pedig „bent” tart valamit. Ez az alapelem a következő kapcsolódó képzeteket sugallja még: egy szerzetes **csuklyája**, **lovaglósisak**, **bukósisak**, **kapucni**. [2]

192

ugyanaz

Az itt megadott alapelemek: *egy* és *száj* egy *csuklya* alatt. Vedd úgy, hogy a kulcsszó **ugyanaz** jelentése jellemzi az egy közös-

ségben élő szerzetesek életvitelét. **Ugyanazok** a szokásaik, **ugyanazt** a szerzetesi ruhát viselik. Amit itt láthatunk, az a szerzetes *csuklyája*, amit úgy behúzott a szemébe, hogy amikor ránézel, csak *egy száját* látsz. Mivel imádságaikat is közösen mondják el, innen már csak egy apró lépés, hogy úgy gondoljunk a *csuklya* alól kilátszó *egyetlen szájra*, mint **ugyanazt** a kolostori életet élő szerzetesek kandzsijára. [6]

冂 冂 同

* Alapelemként ennek a kandzsinak a jelentése ugyanazon viseletbe öltözött *szerzetesek* lesz.

193

洞

barlangüreg

A **barlangüreg** kulcsszó itt egy állat kotorékára utal, amit a hegy oldalába vájt. Ha a *szerzetesi* élet képzetét megtartjuk az *ugyanaz* kandzsijára vonatkozóan, elképzelhetünk egy fészek-alja vadállatot a **barlangüregben**, *szerzetesi* ruhába öltözve, amint közösségi életüket élik a hegyi odúban. Hogy „képbe hozzuk” a *víz* alapelemet, csak egy szent „tócsát” kell adnunk nekik a **barlangüreg** közepébe, amire jámbor áhítatukat összpontosíthatják. [9]

宀 洞

194

冂

törzs

A **törzs** szó arra a *test-részre* utal, ami a végtagok lecsonkolása után marad. Alig lehet megfelelő indokra gondolni, hogy ezt tegyünk, hacsak valaki, fatelepi dolgozóként azt a megbízást nem kapja, hogy a tetemekről lenyesegetse a kiálló részeket, *azonos* testeket készítve azért, hogy amikor a **törzseket** leúsztatják a folyón, ne okozzanak fennakadást. [10]

冂 冂

195

向

arrafelé

Amikor valamire azt mondjuk, hogy **arrafelé**, „amott, túl”, akkor az gyakran valami nagyon távoli, alig látható dologra

utal – mint egy apró *csepp* a távolban –, és ezt a kifejezést gyakran használjuk, ha irányt mutatunk, vagy rámutatunk valamire. Ezért kezdődik ez a kandzsi egy *cseppel*. Aztán találunk egy átlátszó *sisakot* szemek és orr nélkül, csak egy feltűnő *száj* van alatta; nyilvánvalóan földönkívüli. És miről zagyvál nekünk itt össze azzal a kitátott *szájával*? Meg mi okból? Nocsak, hát **arra-felé**, amott, túl van az úrhajója, üres benzintankkal. [6]

’ 𠂇 向

196

nagyra becsül

尚

Felül látjuk a *kicsi* alapelemet, hozzáerősítve egy *üvegburához*, mint egyfajta vitrin, ami alatt a családi ereklyéket kiállíthatod. Fontos az, hogy *kicsi*, mert ami itt valójában ki van állítva, az az összeaszalódott, kitömött és állványra helyezett *szája* egy **nagyra becsült** elődnek. Lehet, hogy ahhoz szoktunk hozzá, hogy **nagyra becsüljük** őseink hátrahagyott szavait, de itt mi **nagyra becsüljük** a *száját* is, ami kimondta azokat. Rád bízom, hogy találj a szobádban egy megfelelő és illő helyet, ahova kihe-lyezheted ezt a szokatlan emléktárgyat. [8]

’ 尙 尙

*

ház

𠂇

Ez a különösen hasznos alapelem egy **háztetőt** ábrázol. Minden nehézség nélkül megláthatod rajta a kéményt és az oldalain az ereszcatornákat. Ez egy „korona” elem, ami azt jelenti, hogy mindig más elemek fölé helyezzük. A példák rögtön itt következnek. [3]

’ 𠂇 𠂇 𠂇

197

karakter

字

Ez itt a **karakter karaktere**. Nem csak a kandzsikra, de bármilyen írás **karakterére** (írásjelére) vonatkozik, a hieroglifáktól a szanszkritig, vagy a latin betűs írásig. A jel egyszerűen egy *gyermeket* mutat egy *házban*. De használjuk ki a kettős jelentést, amit a kulcsszó hordoz, és vegyük figyelembe, hogy amikor egy

gyermek beleszületik egy házba Japánban, megkapja nevének **karaktereit**, és nevelkedése alatt szintén megkapja azt a **karaktert**, ami jellemezni fogja őt *gyermekkorától* kezdve. [6]

、 丨 宀 宀 宀 字 字

198

örködik

守

Az **örködés** fogalma könnyen felidézi azt a képet, ahogy valaki őrt áll, mint őfelsége katonái a Buckingham-palota előtt, vagy a pápa svájci gárdistái. Az örök felfogadása arról szól, hogy nekik rá kell tapadniuk a *házadra*, mint a *ragasztónak*, és megvédeni a kérértlen betolakodóktól. Nos, rajta, *ragassz* te is egy őrt a *házadhoz* képzeletben. [6]

宀 守

199

tökéletes

完

Itt egy *házat* látunk, amit **tökéletesre** készítettek. *Kezdetből* fogva, tehát az alapoktól kezdve, **tökéletesre** készítették egészen a *háztetőig*. Most pedig térj vissza a KERET 101-re, és győződj meg róla, hogy nem fogod összekeverni a *befejezett* kandzsijával. [7]

宀 完

200

kihirdet

宣

A *ház* alapeleme alatt találkozunk a *kiterjed* kandzsijával. Gondolj a kulcsszóra vallásos értelemben, amint egy hittérítő **hirdeti** az igét: „**kihirdetjük** az örömhírt minden népnek” és „*házak* tetejéről kiáltjuk”. Ez elég kell, hogy legyen ennek az egyszerű kandzsinak a megjegyzéséhez, amit a hagyományos misszionárius értelemben ugyanúgy használnak, mint mai helyettesítőjében: a reklámszövegek hirdetésében. [9]

宀 宣

<p>201</p> <p>宵</p>	<p style="text-align: right;">koraest</p> <p>A kulcsszó azokra a kora estétől késő estig tartó órákra utal, ami után már mindenkinek illik ágyban lenni. Ezt egy <i>házzal</i> és benne egy <i>gyertyával</i> ábrázolja. Az ok nyilvánvaló: akárki is lakik itt, az „mindkét végén égeti a <i>gyertyát</i>” és nemcsak koraesttől késő estig, hanem talán egész éjszaka is csak dolgozik és dolgozik. [10]</p> <p style="text-align: center;">宀 宵</p>
<p>202</p> <p>安</p>	<p style="text-align: right;">nyugodt</p> <p>Azt mondani, hogy a <i>nő</i> helye a <i>házban</i> van, talán nem egyezik már meg a mai gondolkodással, de mint minden kulturális hagyomány, a kínai jelek is magukon viselik koruk jellemzőit. Így hát élvezd ki a Norman Rockwell-i nyugalmat, egy nehéz nap fáradságos munkája utáni nyugodt pihenést, a következő képben: a <i>ház</i> zilált külsejű és kimerült asszonya (itt <i>nője</i>) karosszékbe zuhanva, mélyen alszik, hajcsavarók a fején, a poroló az ölébe fektetve. [6]</p> <p style="text-align: center;">宀 安</p>
<p>203</p> <p>宴</p>	<p style="text-align: right;">bankett</p> <p>Folytatva az előző keretet, megfigyelhetjük, ahogy az egész <i>napos</i> házimunka befurakodik a <i>nő</i> és a <i>háza</i> közé, amikor egy bankett vacsora előkészületeivel foglalkozik, képileg is megszakítva a <i>nyugalmát</i>. [10]</p> <p style="text-align: center;">宀 官 宴</p>
<p>204</p> <p>寄</p>	<p style="text-align: right;">közeledik</p> <p>A közeledik szó sugalljon valami veszélyes vagy hátborzongató dolgot, amihez csak félelemmel és reszketve közelítenél. Itt egy <i>furcsa házat</i> látunk – talán az Edgar Allen Poe által halhatatlanná tett Usher-házat, vagy a mézeskalács <i>házat</i>, ami Jancsit és Juliskát közeledésre biztatta. [11]</p>

宀 寄

205

vagyon

富

Itt találjuk a **vagyon** alapelemének egész, eredeti jelét. Ahhoz a történethez igazodva, amit korábban bemutatunk, figyelj meg, hogy az összes **vagyont** ugyanannak az egy *ház*nak a teteje alatt tárolják. [12]

宀 富

206

megtakarítás

貯

Azért, hogy össze ne keverjük ezt a keretet az előzővel, gondolj a **megtakarításra** valódi pénzként. A különbség az, hogy a mi pénznemünk nem papírpénzben van, hanem *kagylóban*, ami nem is volt olyan szokatlan fizetőeszköz a korábbi társadalmakban. A *szög* a *ház* teteje alatt egy rejtkehelyre mutat a tetőgerendákon, ahova **megtakarításként** felfűzzük a *kagylóinkat*. [12]

貝 財 貯

Tizedik lecke

A KÜLÖNFÉLE alapelemek közül, amiknek fás és lágy szárú növényekhez van közülük, ebben a leckében a két legelterjedtebbet mutatjuk be: a *fákat* és a *virágokat*. A legtöbb esetben, amint azt majd látni fogjuk, „erős pozícióban” való megjelenésük (ebben az esetben bal oldalon, illetve felül) segít jelentést adni a kandzsiknak. Ahol ez nem így van, mindent megteszünk, hogy ezt megvalósítsuk.

207

fa

木

Itt egy **fa** képjelét látjuk, ami a fő törzset ábrázolja a hosszú függőleges vonással és az ágakat a hosszú vízszintessel. Az utolsó

két, mindkét irányba lefelé ívelő vonás jelöli a gyökereket. Habár első látásra a víz kandzsijához hasonlónak tűnik (KERET 137), írásának sorrendje teljesen különbözik attól, és ez hatással van végső megjelenésére is. [4]

一 十 才 木

* Alapelemként ez a kandzsi jelenthet *fát* vagy *erdőt*. Amikor az utolsó két vonás nem érinti a törzset (木), a jelentését megváltoztatjuk *rúdra* vagy *fapóznára*.

208

liget

林

Ezt a keretet a következővel összefüggésben tanuld meg. A **liget** egy kis *facsoport*. Így jön létre a *fa* kandzsijának egyszerű megduplázásával a **liget**. [8]

一 十 才 木 林

209

erdő

森

Az **erdő** nagy területre kiterjedő *fák* tömege, vagy felhasználva azt a kifejezést, amit a KERET 22-ben és 23-ban használtunk: „*fák, fák mindenhol*”. [12]

木 木 森

210

japán júdásfa

桂

Hacsak nem vagy botanikus, nem valószínű, hogy tudod, hogyan néz ki egy **japán júdásfa**, és talán nem is hallottál még róla soha, de ez a név elég szokatlan ahhoz, hogy könnyen megjegyezhető legyen. Az alapelemeket használva vezetőként úgy határozzuk meg, mint az a *fa*, aminek az ágairól *borostyán* nő le akasztókötéll alakban. [10]

木 桂

211

柏

tölgyfa

Ez a kandzsi felidézi az „arany faág” híres, mitikus történetét. Talán emlékszel rá, hogy ami a szent **tölgyfát** aranszínűvé tette Diana a vadászat istennőjének erdejében, azok a fagyöngy *fehér* bogyói voltak, amik a *fa* ágain nőttek. Amikor a napfény keresztül sütött rajtuk, sárgává váltak és úgy tűnt, mintha a faág, amin csüngnek, aranyból lenne. (Ha nem ismered a történetet, tarts ma egy kis szünetet, és kutasd fel azt egy regék és mondák gyűjteményben. Még ha a kandzsit el is felejtet – amit persze nem fogsz –, a történet a fagyöngyről és a sorsról, ami Baldrnak, a szépnek jutott, biztos megmarad az emlékezetedben.) [9]

木 柏

212

桫

keret

Ha gondolod, ez a **keret** kulcsszó vonatkozhat egy olyan **keretre**, amit mi alkottunk, hogy fekete vonalat húzva köré, **keretbe** foglaljuk ezt a kandzsit és a hozzá tartozó magyarázatot. Aztán képzeld el, hogy ez a vonal nagyon vékony *fából* van, és végül figyelj meg, hogy ez a vonal, valahányszor meghajlik, 90 fokos szöveget zár be, így vezetve el minket a *kilenchez* és a *tízhez*. [8]

木 桫 桫

213

梢

facsúcs

Ahogy a nappalok egyre rövidebbek lesznek – legalábbis így tartja az észak-európai mítosz –, növekszik a félelem az emberben, hogy a nap esetleg végleg eltávozik tőlünk, és magára hagyja a világot a teljes sötétségben. Úgy tartották, ha *gyertyákat* erősítenek az örökzöld *fák* ágaira, az visszacsalogatja a napot (a hasonló hasonlót vonz), és ennek a kivilágított *fának* a hagyománya végül megtalálta útját a karácsonyi szokásokba. A történet valójában sokkal hosszabb és összetettebb, de ez eleendő kell, hogy legyen annak a képnek a rögzítéséhez, ahogy az ember felmászik magasan a **fa csúcsába** felerősíteni a *gyertyát* a *fára*. [11]

木 梢

214 棚	<p style="text-align: right;">polc</p> <p>Gyakran úgy gondolunk a könyvekre, mint „hasznos társakra” utazáskor vagy magányunkban, de itt a polc az igazi <i>társ</i>, ahol tartjuk őket. Az okok nyilvánvalóak: ugyanabból az anyagból készül, <i>fából</i>, és sokkal több időt tölt velük, mint mi! Vigyázz, itt se hagyd, hogy a magyarázat racionalitása az utadba álljon, mielőtt egy komplett kis történetet alkotnál belőle! [12]</p> <p style="text-align: center;">木 棚</p>
215 杏	<p style="text-align: right;">sárgabarack</p> <p>Mivel a sárgabarack rögtön ehető, ahogy leesett a <i>fáról</i>, képzelj el azt, hogy a kítátott <i>száj</i> a <i>fa</i> alatt (az alapelemek elrendezésében) csak arra vár, hogy a sárgabarackok behulljanak. [7]</p> <p style="text-align: center;">木 杏</p>
216 桐	<p style="text-align: right;">Paulownia</p> <p>Mivel valószínűleg nem tudod, milyen is egy Paulownia <i>fa</i>, hagyjuk magunkat, hogy a kulcsszó sugallatára megfogalmazzódjon a „Paulownia Ortodox Testvérei” kifejezés. Innen már csak egy kis lépés, hogy összekapcsoljuk a <i>fát</i> a tőle jobbra látható „testvérekkel”, a <i>szerteszettekkel</i>. (A kíváncsibbak kedvéért megjegyezzük: ez a keleten honos fa az orosz hercegű, Anna Pavlovna Romanova nevét viseli, akinek testvérei közül egyenként szakítania kellett az Orosz Ortodox Egyházzal.) [10]</p> <p style="text-align: center;">木 桐</p>
217 植	<p style="text-align: right;">ültet</p> <p>Minden kétséget kizáróan láttál már olyan embereket, akik a japán bonszai művészetét gyakorolják. Fogják azokat a gyámoltalan kis <i>facseteteket</i> és nyomorék törpékké csavargatják, mielőtt esélyük lenne rendesen megnőni. Helyes módja a fiatal <i>fák</i> ültetésének azonban az, ha tisztességes bánásmódban részesítjük és <i>közvetlenül</i> szabad földbe ültetjük őket, ahol egyenesen megnőhetnek. [12]</p>

木 植

218

szék

椅

Ahelyett, hogy csak alapanyagként használnánk fel a *fa* egyes darabjait, ez a kandzsi azt mondja nekünk, hogy készítsünk az egész *fából* egy **széket**, ami nyilvánvalóan *furcsán* mutatna a nappaliban, a kanapé helyén. [12]

木 椅

219

elszárad

枯

Ami egy *fát* teljesen kiszárít vagy halálra sorvaszt, az nem más, mint az „érelmeszesedés”, ami meggátolja, hogy az életető nedvek szabadon folyjanak benne. Ezért gyakran csak az *öregkor* a felelős, ahogy ez a jel is mutatja. Győződj meg róla, hogy egy ráncos *öreg fát* képzelsz el, amint **elszárad** az *öreg* otthonában, azért, hogy a józan ész logikus értelmezésének esélye se legyen felülkerekedni. [9]

木 枯

220

faragatlan

朴

Minden mágus, aki gyakornoki idejét letöltötte, tudja, hogy a *varázsvesszőt* a *mogyorófa* vesszejéből kell készíteni, vigyázva arra, nehogy megváltoztassák a *fa* természetes formáját. Ennek oka az, hogy a *varázsvessző* varázsereje a természet rejtett törvényeivel áll szoros kapcsolatban és ezért természetes, hogy **faragatlan** állapotában kell megtartani. [6]

木 朴

221

kisváros

村

A *fal*u jelét *rizsfölddel* kapcsoltuk össze (KERET 96). A **kisváros**, ami egy lépéssel feljebb van a várossá fejlődés útján, *összeragasztott fák* gyűrűjét mutatja, ami a **kisváros** határait jelöli ki. [7]

木 村

222

egymás között

相

Az **egymás között** kifejezés az emberek közötti együttműködés gondolatának képzetét idézi fel. Innen kezdve olvassuk le az alapelemeket: *fa ... szem*. Ha a képzeletünket hagyjuk tovább-sodródni ezen a vonalon, ez a két szó felidézi a példabeszédet, amiben először a saját *szemünkből* kell kivenni a gerendát, és csak azután segíthetünk kivenni a szálkát atyánkfia *szeméből*. Mi lehetne ennél hasznosabb tanács az emberek **egymás közötti** kapcsolatához, és mi lehetne ennél hasznosabb módja a kandzsi megjegyzésének! [9]

木 相

223

asztal

机

Két dologra kell itt összpontosítanunk a képzeletünket, hogy megtanuljuk az **asztal** kandzsiját: a nyers *fára*, amiből faragták, és a *szélre*, ami keresztülfúj az **asztalon**, szanaszét szórva a papírjaidat az egész szobában. Ez a két alapelem, ebben a sorrendben, tollba mondja a jel helyesírását. [6]

木 机

224

könyv

本

Emlékezve arra, hogy a **könyvek** papírból készülnek, a papír pedig *fából*, akár úgy is gondolhatjuk, hogy a **könyv** tulajdonképpen egy szelet *fa*. Látod a keresztvágást a *fa* törzsén? Képzeld el ezt úgy, mintha egy láncfűrész kivágna neked néhány **könyvet**, amivel elindíthatod a saját könyvtáradat. [5]

木 本

225

címke

札

A **címkék**, amiket közterületeken láthatsz a *fákon* lógni Japánban, segítenek azonosítani a *fa* fajtáját. Amikor legköze-

lebb látsz egyet, képzeld el, hogy az a kis darab drót, amivel odaerősítik a **címkét** a fához, egy nagy *halhorog*. Igazán képzeld el ebben a valószínűtlen alakban, és soha nem lesz többet gondod ezzel a kandzsival. [5]

木 札

226

naptár

曆

Nézd meg ennek a jelnek az elemeit fordított sorrendben, alulról felfelé. Először a *nap* alapelemet látjuk, ami elég jó kezdet egy **naptárhoz**. Aztán látunk egy *fás liget*et a *sziklaszirt* alatt nőni. A természet törvényei szerint ilyen feltételek között a *fák* visszamaradnának a fejlődésben, hacsak nem lennének elég erők ahhoz, hogy tovább nőjenek felfelé, amíg keresztüljutnak a kő- és talajrétegen, egészen a felszínig. Most képzeld el, hogy a **falinaptárad** kis négyzeteiben, amik a *napokat* jelölik, éppen ezt a folyamatot láthatod megtörténni, lépésről lépésre: 365 pillanatsfelvétel a *fás liget* növekedésének fázisairól. Januártól kezdve: a *sziklaszirt* alatt, decemberig: a *sziklaszirt* tetején. A történet nem annyira bonyolult, mint amennyire hangzik, különösen akkor nem, ha pont kéznél van egy **naptár**, amit ezzel a képzetrel a fejedben átlapozol. [14]

厂 麻 曆

227

terv

案

Nagy erőfeszítés sem kell hozzá, hogy a *nyugodt ... fa* alapelemek felidézzenek egy függőágyat, két *fa* közé kifeszítve, a hátsó kertben, amiben elnyújtózva, kezeidet a fejed alatt összekulcsolva, **tervezgatsz** ezt meg azt. Elvégre is, ez olyan dolog, amit mi mindannyian megteszünk időről időre: feltesszük a lábunkat a legközelebbi bútordarabra és elmélkedünk, **terveket** szövünk a jövőre. Győződj meg róla, hogy a *nyugalmat* a *fához* kapcsoltad, és így nem kerül valami más a helyébe (például „lábak” vagy „asztal”). [10]

安 案

228

燥

szikkadt

A pergament, a bőr mészben való áztatása után napokig **szikkasztották**, míg elég száraz lett a további kidolgozáshoz. Egészen a tizenkilencedik századig ez volt a legelterjedtebb íráshordozó. A papír akkor tudta átvenni a helyét, amikor kidolgoztak egy módszert egy *fapépből* készült *termék* előállítására. A *tűz* a bal oldalon, „erős pozícióban” arra emlékeztet minket, hogy semmi sem **szikkaszt** és szárít jobban és gyorsabban, mint a *tűz*. És hogyan rakjuk mindezt össze? Gondolatban fogjál egy darab papírt (*faterméket*), nedvesítsd meg és tartsd a *kandalló tűzébe*. Nézd, ahogy **kiszikkad**, és végül olyan száraz nem lesz, mint a pergamen. A hangsúly természetesen a **szikkadás** folyamatán van. [17]

火 焔 燥

229

未

még nem

Amint a kulcsszó sugallja, ennek a kandzsinak olyan dologhoz van köze, ami **még nem** befejezett, még nincs vége. Konkrétabban, egy olyan fát mutat, ami **még nem** teljesen kifejlett. A plusz rövid vonás a felső ágak között új ágak terjeszkedését mutatja, azt éreztetve, hogy ennek a fának még sok van hátra a teljes érettségig. Más szóval ez a kandzsi képekben közvetíti a jelentését, játékosan felhasználva a korábbi *fa* képét. [5]

一 二 𠄎 未 末

230

未

végső

Ezt a kandzsit legjobb, ha az előző kerettel összekapcsolva tanuljuk. Az első vonás egy olyan ágat mutat, ami hosszabb, mint a fő ág, így jelezve, hogy a *fa* már elérte növekedésének **végső** fázisát, tehát az ágak nem nyúlnak tovább, és elkezdenek lekonyulni. Győződj meg róla, hogy ezt a képet megtartod az emlékezetedben, annak érdekében, hogy a kulcsszó a későbbiekben össze ne keveredjen felmerülő, rokon értelmű szavakkal. [5]

一 = 十 末 末

231

sötét

昧

A **sötét** szó jelentse itt a csekély értelemmel megáldottakat, akikre csak azért használják ezt a lekezelő kifejezést, mert valami *még nem* vált a *napnál* is világosabbá számukra. Ezt a jelentését használva elkerülhetjük, hogy a kulcsszó összekeveredjen a fizikai *sötétség* kandzsijával (KERET 519). [9]

日 味

232

fröccsen

沫

A **fröccsenés**, amire ez a kandzsi utal, a köveknek nekicsattanó víz képzete, a tajtékkal és szétporlasztott vízcseppekkel együtt. Ha abban az értelemben gondolsz a **fröccsenésre**, ahogyan a hullám befutja teljes útját, és *végző* állomásként eléri a partot, és valóban látod lelki szemeid előtt megtörténni, ez a ritka, de oly könnyen megjegyezhető kandzsi örökre a tiéd. [8]

氵 沫

233

íz

味

A legízletesebb gyümölcsök akkor nőnek egy fán, amikor a fa *még nem* fejezte be a növekedést. Amint a hivatásos kóstoló (a szakértő *száj* a bal oldalon) megállapítja, hogy az **ízek** már kiteljesedtek, a fát visszametszik, hogy megmaradjon „*még nem* teljesen kifejlettnek”. Ez egy elegáns kis növénytermesztési trükk, és ráadásul megadja ennek a kandzsinak az egyedi „**ízét**”. [8]

口 味

234

húg

妹

A családban a legfiatalabb lánytestvér (**húg**) az a *nő*, aki – mint a legifjabb faág – *még nem* elég idős vagy érett ahhoz, hogy mindazt megtegye, amit a *nővére* (lásd KERET 442). [8]

女 妹

235

cinóbervörös

朱

A narancsvörös szín, amit **cinóbervörösnek** hívunk, megtalálható a természetben ősszel, amikor a levelek kezdik elveszíteni cukortartalmukat, és megváltozik a színük. Ez a kandzsi az utolsó őszi falevelet ábrázolja (a *csepp*, ami az első vonáson csüng), azt a levelet, ami *még nem* hullott le, mert *még nem* jött el az ideje. Nézd meg a színét – **cinóbervörös!** (Nos, nem igazán. Az igazság az, hogy a **cinóbervörös** színt a higanyszulfid adja, de biztosan egyetértesz velem abban, hogy őszi falevelekkel dolgozni sokkal egyszerűbb.) [6]

ノ 一 二 牛 朱 朱

236

részvénytőke

株

A **részvénytőke** – a részvényesek által befektetett üzleti vagyon, amelynek tulajdonjoga nap mint nap gazdát cserél a piacon – nevét egy egészséges *fával* való összehasonlításból kapta, aminek ugyan nemcsak a „tőkéjét”, hanem az egész fát abban a reményben gyűjtjük be, hogy felnövekedve „kamatozni fog”, és egyre több és több önmagához hasonló *fát* fog létrehozni. A jó részvényeket a tőzsdén sokszor „blue chip”-nek nevezik, a kaszinóban magas értéket képviselő kék zsetonok után. Itt viszont a kulcsszót a *cinóbervörös* színnel kell összekapcsolnunk, talán azért, mert egy fa értékét az őszi falevelek színe alapján mérhetjük fel. [10]

木 株

*

virág

十

Még nem vagyunk felvértezve az összes szükséges darab tudásával, hogy megtanuljuk a **virág** kandzsiját, ezért egyelőre meg kell elégednünk az első három vonással, amik ugyanazt a jelentést hordozó alapelemet jelölik. Összpontosítsd a figyelmedet egy konkrét **virág** szirmaira. Próbáld ki a kikericsot, a tulipánt vagy a százszorszépet, mivel ezek közül egyiknek sem lesz saját

kandzsija. Jól gondold át, hiszen a későbbiekben a kiválasztott **virágot** fogod használni számos történetben. [3]

一 十 廿

237

fiatal

若

Itt egy *virágot* látunk a *jobb* kézben. Képzeld el magad egy elvárásolt kertben, ahol a *jobb* kézzel szedett *virágok* örök **fiatal-ságot** adnak, de a bal kézzel szedettek korai szenilitást. Csak tessék, tegyél próbát egymás után mindkét kézzel, és figyeld meg, mi történik. [8]

一 十 廿 艸 艸 若

238

fű

草

Talán ismered azt a szokást, hogy a **fű**magot véletlenszerűen vagy valamilyen rendszer szerint együtt vetik el egy *virággal*, amit krókuszoknak hívnak, és ami csak néhány napig virágzik *kora* tavasszal. Amint a **fű** elkezd kizöldellni a tél elmúltával, ezek az apró kis *virágok* itt-ott kidugják tarka szirmaikat. Most pedig csak nézz ki az ablakodon egy **fűves** területre, és képzeld el, milyen kedves gondolat lenne, ha egyszer a neved *virágokkal* lenne kiírva oda, a tavasz *korai* hírhozójaként. [9]

廿 草

239

szenvedés

苦

A **szenvedés** megjelenítője itt egy kép: egy *virágról*, ami *megöregedett*. Amikor a virág előregszik, kifakul és kiszárad, és talán **szenved** is. Ha úgy gondolsz, a virágok képtelenek ilyen érzésekre, kérdezd meg magadtól, miért hiszi azt olyan sok ember, hogy ha beszél a virágaihoz, azok szebben fejlődnek? [8]

廿 苦

<p>240</p> <p>苛</p>	<p>erőszakoskodik</p> <p>Egy csokor <i>virág</i> szép ajándék, de aki kéretlenül tukmálja a másakra, azt <i>lehet</i>, hogy erőszakoskodónak tekintik. A <i>lehet</i> szót erősítsd meg az ahhoz tartozó képzzettel. [8]</p> <p>艹 苛</p>
<p>241</p> <p>寬</p>	<p>elnéző</p> <p>Legyünk elnézők azokkal, akik a <i>házunkból virágot</i> csennek el, hiszen amint a mondás is tartja: „aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet”. Akár annyira is, hogy nyugodtan szemlélődve végignézzük (<i>és látjuk</i>), ahogy a <i>virág</i> eltűnik a meleg-<i>házból</i>. [13]</p> <p>宀 宀 寬</p>
<p>242</p> <p>薄</p>	<p>hígít</p> <p>Ha jól megnézed ezt a kandzsit, az „erős” alapelem a <i>virág</i>, és nem a <i>víz</i>, ahogy első pillantásra gondoltad volna. Jobb oldalon van az <i>akupunkturista</i>, akit a KERET 48-ból ismerünk. Vegyük úgy, hogy a kulcsszó a test életető nedveinek hígítására utal, és akkor elképzeljük, amint egy <i>akupunkturista</i> a feladatát tűk helyett <i>virágokkal</i> végzi, és üreges szárukat arra használja, hogy <i>vizet</i> pumpáljon a beteg testébe. [16]</p> <p>艹 艹 薄</p>
<p>243</p> <p>葉</p>	<p>levél</p> <p>Három alapelem adott: <i>virág ... generáció ... fa</i>. Az első és az utolsó elég logikusnak tűnik, hiszen a levél táplálja a <i>virágokat</i> a <i>fán</i>. A közjük ékelődött <i>generáció</i> alapelem azt sugallja, hogy a <i>fa</i> akkor kerül át egyik <i>generációból</i> a másikba, amikor „levelet vált”. [12]</p> <p>艹 艹 葉</p>

<p>★</p> <p>莫</p>	<p style="text-align: right;">temető</p> <p>Az itt bemutatott alapelem egy modern temetőt ábrázol. Lejárt már a pókhálós, göcsörtös fák, a földből kifordult, félredőlt fejfák és a sötét, holdtalan éjszakák ideje, amik halálra ijesztettek minket gyermeki fantáziánkban. Ehelyett színes <i>virágokat</i> látunk a sírokra helyezve, a <i>nap</i> ragyogóan tündököl a fejünk felett, és egy édes kis <i>bernáthegyi</i> áll őrt a kapuban. [10]</p> <p style="text-align: center;">艹 苜 莫</p>
<p>244</p> <p>模</p>	<p style="text-align: right;">utánzat</p> <p>Ah, de hát ezek a modern <i>temetők</i> csak rossz paródiái elődeiknek! A <i>virág</i> műanyag, az írás a köveken rideg és fantáziátlan, és az egész inkább hasonlít egy márvány gyümölcsöskertre, mint egy igazi, hamisítatlan <i>temetőre</i>. Ez a kandzsi tovább folytatja a <i>temető</i> modernizációját <i>fa utánzatokkal</i>. De hát milyen kényelmes is! Nincs szükségük metszésre, trágyázásra, a leveleik nem hullanak le, és a színük is ugyanolyan marad egész évben. [14]</p> <p style="text-align: center;">木 模</p>
<p>245</p> <p>漠</p>	<p style="text-align: right;">homályos</p> <p>Gondolj úgy a kulcsszóra, mintha egy dolgot valami sűrű párán keresztül néznél, vagy mintha félhomályban, messziről látnád, és a körvonalait is csak homályosan tudnád kivenni. Így térünk most vissza az igazi <i>temető</i> esszenciájához. A <i>vizet</i> felhasználhatjuk köveknek csapódó hullámok hangjaként, vagy a párától nyirkossá vált hideg kövekről lecsöpögő <i>vízként</i> – tulajdonképpen bárminek, ami segít összekapcsolni a homályosat a <i>temetővel</i> és sikerül megtartani az előző keretben megismert <i>utánzattól</i> különbözőnek. [13]</p> <p style="text-align: center;">氵 漠</p>
<p>246</p> <p>墓</p>	<p style="text-align: right;">sírhalom</p> <p>A <i>fölből</i> összehordott kupacok, kidolgozatlan fakeresztekkel a fejrésznel felidéznek azokat a westernfilmekből ismert, sebtében</p>

összehordott **sírhalmokat**, amikbe csizmástul, ruhástul hányták be és földelték el egy pisztolypárba vesztéseit a régi vadnyugaton. Az egyetlen furcsaság, hogy a *föld* a *temető* ALÁ került, és nem a bal oldalra, ahová elvártuk volna. Ha ezzel gondod lenne, csak gondold arra, hogy a tetemek nyilvánvalóan a kupacok alatt fekszenek.

Mellesleg, ez nem az első alkalom és nem is az utolsó, hogy olyan kandzsit tanulunk, aminek a jelentése nagyon hasonló, vagy megegyezik az alapelem megnevezésével, de a formája valamelyest eltérő. Semmi ok az aggodalomra. Az alapelem számos más jelben való használata ezt a zavart természetes módon eloszlatja majd. A legtöbb esetben, mint itt is, az alapelemet egy teljes kandzsiból vesszük. [13]

莫 墓

247

megélhetés

暮

Képzeld el, hogy egy *temetőgondozó* foglalkozását választottad, és *napjaidat* azzal töltöd, hogy halálukban másokat gondozol, és ebből szerzed a **megélhetésedet**. [14]

莫 暮

248

hártya

膜

Az a *testrészt*, amire elsőként hatással van egy kísérteties *temetőben* való sétálgatás: a bőr, ami rögtön libabőrös lesz. A *bőr* szó helyett, amit egy korábbi kandzsiban már megismertünk, használjuk itt a különösen hangzó **hártya** szót. Gondold arra, hogy annyira meg vagy ijedve, hogy a félelem a sejtjeidig hatol, és nemcsak libabőrös leszel, hanem „**libahártyás**”. [14]

月 膜

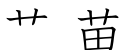
249

palánta

苗

Annak érdekében, hogy elkerüljük a később előkerülő *rizspalánta* képzetével való összekeveredést, kivesszük ezeket a **palántákat** a *rizsföldek* megszokott mezőgazdasági színteréről, és elhelyezzük a Szép Új Világ orvosi laboratóriumába, ahol a „gondolatokat” és „értékeket” beültetik az *agyakba*, mint a

palántákat, hogy biztosítsák a harmonikus társadalmat. Aztán már csak azt kell elképzelned, ahogy ezek a **palánták** gyökeret eresztenek, és *virágban* törnek ki, egyenesen az utcán sétálgató emberek koponyáján keresztül. [8]

Tizenegyedik lecke

MOST, HOGY MÁR sikerült átvenni több mint 200 jelet, itt az ideje átgondolnod, mennyire tudtad magadévá tenni a könyvben bemutatott módszert. E rövid lecke alatt (csak 15 új kandzsi) időt szakíthatsz arra, hogy az itt leírt észrevételek tükrében áttekintsd, hogyan tudtál haladni. Ezekben a megjegyzésekben megpróbáljuk összeszedni azokat a fő alapelveket, amiket leckéről leckére, keretről keretre beleszóttunk a történetek szövegébe. Ezt a tipikusan felmerülő problémák áttekintésével tesszük:

Ha vissza tudsz emlékezni a kulcsszóra, amikor meglátod a kandzsit, de gondban vagy, ha a kandzsit kell felidézni, amikor csak a kulcsszó felől tudsz elindulni...

Talán nem vetted komolyan azt a tanácsomat, hogy papírral és ceruzával a kezekben tanuld a történeteket. Ha megpróbálsz a rövidebb utat választani, és csak a kandzsik jelentésének felismerésére koncentrálsz anélkül, hogy az írásukkal is törődnél, abban a helyzetben találhatod magad, hogy elhibáztad az egyik legyet egy csapásra, pedig mindkettő sikerülhetett volna. Hadd ismétljem meg: mindig a kulcsszótól kezdve tanulj a kandzsi felé, mert a fordított irány magától megtörténik.

Ha abban a helyzetben találsz magad, hogy vissza kell térned egy kandzsihoz, amikor már egyszer leírtad, hogy javíts rajta, vagy utólag kiegészítéseket tegyél...

Az a feltételezésem, hogy a munka nagy részét még mindig a vizuális memóriára bízod a kreatív memória helyett. A TIZENKETTEDIK LECKE után már nagyobb szabadságod lesz a képzetek és történetek kialakításában, ezért fontos, hogy ezt a problémát csírájában elfojtsd, mielőtt továbbmennél. Egyetlen lépés a rossz irányba a 2200 kandzsi útján, és nagyon gyorsan nagyon nagy

bajba keveredhetsz. Itt vannak tehát azok a lépések, amiket minden egyes új keret esetében követni kell:

1. Olvasd el a kulcsszót és figyelj meg, mi az a részletes jelentéstartalom, amivel felruháztuk. Csak egy ilyen létezik. Ezt néha egy köznapi kifejezéssel kapcsoljuk össze, néha a szó sok jelentése közül eggyel, néha egy ismert kulturális jelenséggel. Gondolj arra az egy jelentéstartalomra és ismételd meg magadban. Amikor már biztos vagy benne, hogy megvan, továbbléphetsz.
2. Olvasd át azt a különös kis történetet, ami a kulcsszóhoz tartozik, és engedd, hogy az egész kép tisztán létrejöjjön.
3. Most pedig hunyd be a szemed, és koncentrálj a történetnek azokra a képeire, amik a kulcsszóhoz és az alapelemekhez tartoznak. Engedd ki az irányítást a kezedből. Néha pár másodpercbe, vagy talán egy percbe is beletelik, de a kép önmagától kezd majd változni. Az eltűnt, felnagyított fókuszpontok elkezdnek önálló életre kelni, és megtöltik a képet a te saját élményeiddel és emlékeiddel. Tudni fogod, hogy a munkád készen van, ha sikerült egy emlékezetes képzetet létrehoznod, ami tömör és teljes, hű az eredeti történethez, mégis a te sajátod.
4. Nyisd ki a szemed és ismételd el a kulcsszót és az alapelemeket, miközben azért észben tartod az előbb megalkotott képzetet. Ez eltűnt majd minden esetleg homályos részt, de ezzel egy időben győződj meg róla, hogy nem engedted ki az eredeti történetet is a kezedből.
5. Gondolatban helyezd ezeket a kapcsolódó elemeket egymás mellé, ahogy a képzetalkotás folyamatában egymással összefüggésben megjelennek, vagy ahogy természetesen előfordulnak a jelekben.
6. Fogj egy ceruzát és papírt, és írd le a jelet egyszerűen, közben ismételd el újra a történetet.

Alapjában véve ezek ugyanazok a lépések, amiken a történet olvasása végigvezetett, habár nem voltak ilyen tisztán lefektetve. Ha visszagondolsz arra a kandzsira, amelyik neked a legjobban „működött”, rájössz, hogy akkor minden egyes lépés tökéletesen megvalósult. Ha azokra tekintesz vissza, amelyeket elfelejtesz, most már tudnod kell azonosítani, melyik lépést ugrottad át. Ismétlésnél ugyanezeket a lépéseket kell követned, de az egyetlen dolog, ami a képzetedet beindítja, csak a kulcsszó lehet.

Ha úgy találsz, hogy elfelejtetted a kandzsi alapelemeinek egymáshoz viszonyított helyzetét...

Mindenekelőtt menj vissza, és olvasd el újra a jelhez tartozó keretet, hogy

meglásd, voltak-e segítő utalások vagy magyarázatok. Ha nem voltak, akkor menj ahhoz a kerethez, ahol először bemutattuk a vonatkozó alapelemeket, és nézd meg, találsz-e ott útbaigazítást. Ha nem ez a probléma, akkor, tartózkodva az új elemek vagy fókuszpontok hozzáadásától (mivel azok később még lehetnek alapelemek), gondold újra a történetet úgy, hogy minden egyes alapelem képzete a kandzsiban elfoglalt helyét vegye fel, a teljes képi történetben is. Ez nem valószínű, hogy gyakran megtörténik, de ha igen, akkor érdemes néhány percet az elrendezéssel tölteni.

Ha összekeversz egy kandzsit egy másikkal...

Figyelmesen vizsgálj meg a két történetet. Lehetséges, hogy egyiket vagy másikat olyan élénkre készítetted, hogy magához vonzott idegen elemeket is, ami végül a két kandzsi képét egybeolvasztotta. Vagy az is lehet, hogy nem fordítottál kellő figyelmet arra a tanácsra, hogy a kulcsszót csak egyetlen jelentésben használd.

Akár mind, vagy csak néhány jelentkezett ezekből a problémákból, itt az ideje átismételni az első tíz leckét, ezeket szem előtt tartva. Tegyé félre minden „ütemtervet”, amit magadnak állítottál, egészen addig, amíg tökéletesen elsajátítottad azokat a leckéket, vagyis egészen addig, amíg gond nélkül végig tudsz menni mind a 6 lépésen, minden egyes jel esetében. A legfontosabb dolog az ismétlésben nem az, hogy vajon minden jelre emlékszel-e, hanem az, hogy megtanuld azonosítani és kezelni a felmerülő problémákat.

Még egy utolsó megjegyzés, mielőtt becsuknád a könyvet, hogy nekikezdj az ismétlésnek. Mindenki képzelete másként működik. Mindegyikünknek megvan a maga adottsága és a maga tökéletlensége. Minél több figyelmet fordítasz arra, hogy *hogyan* képzelsz el dolgokat, annál valószínűbb, hogy megtudod, mi működik neked a legjobban, és ami ennél is fontosabb: *miért*. Egy dolog, amit gyanakvással kell kezelned, ha azt akarod, hogy a könyvben leírt rendszer működjön neked, az a képesség, hogy emlékezni tudsz a kandzsikra csak úgy önmagukban, anélkül, hogy bármi munkát fektetnél bele. Ha egyszer elkezded kivételeket tenni bizonyos jelek esetében, amiket „már tudsz”, vagy amikkel „semmi gond nincs”, vagy „itt nem kell minden lépésen végigmenni”, olyan csalódottság és frusztráció felé veszed az irányt, ahonnan csak nagy nehézségek árán tudsz majd visszakeveredni. Más szóval, ha ezt a módszert csak mankóként használod, hogy csak azokkal a kandzsikkal segítsen, amikkel bajod van, tudásod hamarosan jobban fog sántítani, mint valaha. Amit mi itt ajánlunk, az nem egy mankó, hanem egy másik járásmód.

Most, hogy mindezt elmondtuk, szedjük fel az elejtett fonalat, és forduljunk ebben a leckében a növény alapelemektől az állat alapelemek felé. Itt összesen 4 lesz belőlük.

250

előjel

兆

Itt egy teknősbéka hátának a képét láthatjuk: a két lejtős, függőleges vonás jelenti a páncél középső „gerincét”, és a négy rövid vonás a mintázatot. Gondold azt, hogy a teknős páncéljából ki lehet olvasni a jövődöt, és főleg olyan **előjeleket** láthatunk, amik *vészjóslóak* a jövőre nézve. [6]

丩 丮 丯 兆 兆 兆

* Amikor ezt a jelet alapelemként teljes alakjában használjuk, a kulcsszó *vészjósló előjel* jelentését használjuk. Amikor bal oldalon jelenik meg rövidített formában (azaz, csak a bal oldala, 丯), a képi megjelenésből eredő *teknősbéka* jelentéssel ruházzuk fel.

251

őszibarackfa

桃

Az **őszibarackfa** és a *vészjósló előjel* alapelem összetársítása érdekében fel kell idéznünk a híres japán legendát Momotaró-ról, az **Őszibarack** Fiúról. Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy halász és a felesége, akik nagyon szerettek volna egy gyermeket, de nem született nekik egy sem. Aztán egy nap az öregember kifogott egy hatalmas **őszibarackot**, amiből egy egészséges, fiatal fiúcska ugrott elő, akit elneveztek **Őszibarack** Fiúnak. A sors úgy rendelte, hogy a fiú hőstetteket vigyen véghez, de születése egyben *vészjósló előjel* is volt (hogyan is válhatna belőle másképp hős?). Így a *fa*, ami *vészjósló* eseményeket *jelez előre*, lesz az **őszibarackfa**. [10]

木 桃

252

bámul

眇

A „*szemmel verés*” az az ártó és gonosz veszedelem, amivel a merev tekintet rontást akar hozni arra, akit **me**g**bámul**. Ennek a babonának a gyökerei is szinte minden kultúrában megtalálhatók szerte a világon. Ebben a kandzsiban is, a meredt **bámul**ás ábrázolása: egy *szem*, amelyik *vészjóslóan* ránk tekint. [11]

目 眇

253

kutya

犬

Tudjuk, hogy a *nagy* kandzsija alapelemként a *bernáthegyi kutya* jelentést veszi fel. Ebben a keretben végre láthatjuk is, hogy miért. A *csepp*, amit negyedik és utolsó vonásként adunk hozzá, azt jelenti, hogy egy normál méretű *kutyával* van dolgunk, ami a *bernáthegyivel* összehasonlítva nem több, mint egy *csöpp* a kutyaólbán. [4]

一 ㇇ 犬 犬

* Alapelemként ez a jel két jelentéssel bír. Ebben a keretben látható alakjában egy nagyon kicsi kutyát fog jelenteni (amire a könnyebbség kedvéért *chihuahua* néven fogunk utalni). Amikor a következő formát veszi föl: ㇇ a jel bal oldalán, *vad kutyafalka* jelentést kap.

254

status quo

状

Halottad már valaha a *teknősbéka* legendáját, aki örülten beleszeretett egy *chihuahuába*, de nem lehetett az övé, mert a két család annyira ellene volt a gondolatnak, hogy a gyermekeik egymással házasságra lépjenek? Mint minden klasszikus, végzetes szerelem, ez is megmutatja, hogyan rúgják fel a szerelmesek a **status quót**, a korábbi rendezett állapotokat egy olyan érzéssel, ami ősbibb és sokkal hatalmasabb, mint bármi, amivel az öregek próbálkoznak a megakadályozására. Hiába, a szerelem vak.[7]

| 丩 丩 状

255

elhallgat

黙

Elég furcsa módon, az **elhallgat** jele egy *fekete chihuahuát* mutat nekünk. Ha Arany János versének ismerős sorai visszacsengenek fülünkben, már egyszerű dolgunk van. „... *Feketén bólingat az eperfa lombja,/Zúg az éji bogár, nekimegy a falnak./Nagyot koppan akkor, azután elhallgat. ...*” Itt egy „bogar-szemű” *chihuaua* kutyával esik meg ugyanez. Ha elég vizuálisak vagyunk, biztos, hogy meg tudjuk jegyezni az **elhallgat** kandzsiját.

Figyeld meg, ahogy a négy kis pont keresztülér az egész jel alján. [15]

里 默 默

256

afféle

然

Ennek a keretnek a kulcsszava egy olyan utótagot jelöl, ami az előtte lévő szónak melléknévi minőséget ad, ezért nevezzük **affélének**. Visszatérve azokra az időkre, amikor a *kutyát* szélesebb körben fogyasztották, mint manapság (lásd KERET 127), itt láthatunk egy fortyogó üstöt a *lángok* felett, aminek a főzetébe a *chihuahua húsát afféle* „kutyautó” szakácsok behajigálják. [12]

ノ ク タ タ 然 然

257

nád

荻

Minden kétséget kizáróan láttál már **nádbugát**, a parti iszapban élő **nád** szőrös *virágát*, ami úgy néz ki, mint egy macskafarok. Ez éppen jól jönne ahhoz, hogy a *vad kutyafalkától* megszabaduljunk: becsalogatjuk őket az iszapos **nádba**, a macskafark *virágok* közé, és *tűzbe* borítjuk az egész lápot. Figyelj rá, hogy a hangsúly a *virágon* legyen, és ne a macskafarkon, hogy ne tévedsz össze az alább következő KERET 259-cel. [10]

艹 艹 茅 茅 荻

258

vadászat

狩

Az egyik legnagyobb probléma, amivel szembe kell nézned **vadászat** közben, hogy a fogást *őrízni* kell a *vad kutyáktól*. Ha elképzeled, hogy sikertelen voltál az *örködésben*, talán sokkal erősebb és maradandóbb képet kapsz, mintha sikerülne. [9]

ノ 彡 彡 狩

259

macska

猫

Ismerve, hogy a kutyák mennyire szeretnek **macskákat** hajkurászni, képzelj el egy *vad kutyafalkát*, amint **macskapalán-**

tákat ültetnek, locsolják és trágyázzák őket, egészen addig, amíg be lehet végre takarítani a **macskatermést**, amit kedvükre üldözhetnek és kínozhatnak. Ha a kulcsszóból kiindulva **macskapalántákra** gondolsz, nem fogod összetéveszteni a látzólag hasonló történettel, amit két kerettel ezelőtt ismertünk meg. [11]

犭 猫

260

tehén

牛

Látod a **tehén** szórakozott firkálmányhoz hasonló képét az aszfalton, amint éppen áthajtott rajta egy úthenger? Az első vonás kis cseppje mutatja a félrefordult fejet, a következő két vonás pedig a négy lábat. [4]

ノ ㄣ ㄣ 牛

* Alapelemként megtartjuk a *tehenet* ugyanebben az értelemben. Csak azt kell megjegyezni, hogy ha egy másik elem FÖLÉ helyezzük, a farka eltűnik, és ez marad belőle: ⁴⁴. Ebben az esetben, és amikor az alapelem a bal oldalon jelenik meg, a vonássorrend megváltozik.

261

különleges

特

Engedjük, hogy ennek a keretnek a kulcsszava olyan dologra utaljon, ami egy **különleges** kasztba tartozik – mint például, India szent *tehenei*, amik félelem nélkül szabadon róhatják az utat, és nem kell tartaniuk attól, hogy lemészárolják őket, és ledarálják hamburgerhúsnak. Bár a gyakorlat hindu eredetű, és manapság a japán buddhista szerzetesek többsége nem is tartja be, mi igazodhatunk Buddha hitvallásához, miszerint semmilyen érző lény életét elvenni nem szabad: ez a kandzsi illőképpen helyezi a *tehenet* egy *buddhista templom* szent földjére. [10]

ノ ㄣ 牛 牛 特

262

告

kinyilatkoztatás

A néphagyomány szerte a világon szól olyan beszélő állatokról, amiknek a bölcsessége felsőbbrendű az emberénél is, és ugyanez a hagyomány eljutott a televíziós műsorokba és rajzfilmekbe, ahol napjainkig megtalálható. Ez a jel egy *tehen* száján át érkező **kinyilatkoztatást** ábrázol, olyan bölcs igazságokat sugallva, amik az emberi intelligencia elől rejtve maradnak. [7]

ノ 一 牛 生 告

263

先

előbb

Vegyük úgy, hogy ez a kulcsszó fizikai dologra utal, és nem időbeliségre (bár valójában mindkettőt jelenti). Ha látsz egy *tehenet emberi lábakkal*, ahogy az alapelemek is tanúsítják, az csak azért lehet, mert két ember *tehennek* öltözött. Mindig is úgy gondoltam, hogy én az szeretnék lenni, amelyik **előbb** van, és nem a hátsó fele, mert ismerve az embereket, nagy „feneket” kerítenének a dolognak, és még sokáig ezen röhögnének. [6]

ノ 一 牛 生 先 先

264

洗

mos

Ez a jel annyira logikus, hogy az ember hajlamos hagyni, hogy az alapelemek magukért beszéljenek: *víz ... előbb*. De mi már korábban eldöntöttük, hogy nem engedjük az ésszerűséget befészkelni a történeteinkbe. Még ebben az egy esetben sem. Ha láttunk már mosómedvét, világosan értjük, hogy miről van szó. Az a lény bármit is kaparint kis mellső mancsaiba, mielőtt megenné, *előbb* alaposan **megmossa** azt *vízben*. Itt azonban egy furcsa szerzettel van dolgunk, ami bármerre jár, egy gőzborotva *vízszugara* jön *előbb* belőle, ami mindent előre fertőtleníti, így aztán **mosnia** sem kell. [9]

シ 洗

Tizenkettedik lecke

EBBEN az utolsó leckében, ami az ELSŐ RÉSZHEZ tartozik, hasznos alkotóelemeket mutatunk be, amik a fémekhez és azok alapelemeihez szükségesek. Ráadás-ként felszedünk még néhány kósza jelet, amiket útközben találunk.

*	ernyő
265	közészorult
266	világ

人

A tényleges kandzsi, amire ezt az elemet alapozzuk, nem fog előkerülni egészen a KERET 1103-ig. Gondold például azt, hogy ez egy élénk színű tengerparti **ernyő**. Ha összehasonlítod a KERET 8-cal, észreveszed, hogy a két vonás itt összeér, míg a *nyolcas* kandzsijának felső részén egy éktelen lyuk tátong. [2]

ノ 人

265

介

Ez a kandzsi azt ábrázolja, hogy valami **közészorult** valami másnak, azáltal, hogy megjelenít egy *sétapálcát*, ami azért szorult az *esernyőtartó* egy keretébe, mert valaki behajította azt az ajtó mellett álló *esernyőtartó* már foglalt részébe. Először is figyelj meg a függőleges vonásokat: bal oldalon található az *esernyő* hajlított fogantyúja, jobb oldalon pedig az egyenes *sétapálca*. Most pedig képzelj el a két érintett felet, akik, mint két kisgyerek, ráncigálják saját tulajdonukat, nagy jelenetet rendezve egy elegáns étterem bejáratában. [4]

ノ 人 介 介

266

界

Amint a **világ** egyre *szorultabb* helyzetbe kerül a több és több ember miatt, mind kevesebb és kevesebb hely marad. Képzeld el magad, amint repülőre ülsz, hogy megtekintsed ezt a rettenetesen sűrűn lakott **világot**, ahol minden talpalatnyi helyet részekre osztanak, mint egy nagy sakktáblát (a *rizsföldek*). Ha közelebbről megnézed ezt a jelet, látnod kell azt az izgés-moz-

világ

gást, ami abból ered, hogy még többet akarnak a sűrűn lakott világ emberei közé szorítani. [9]

田 界

267

tea

茶

Ahogy azt mindenki tudja, a **teát** tealevelekből készítik. De a **teanövénynek** is vannak saját *virágai*, amik néha különösen szépek lehetnek, és különleges ízt adnak a **teának**, amint azt a kínaiak már 4600 évvel ezelőtt felfedezték. A teraszos művelés *virágzó teabokrainak* képével az emlékezetünkben képzeljük el néhány élénk színű, és nagyon h-o-s-s-z-ú *fapóznát* (KERET 207) elhelyezve közéjük, kicsi *napernyővel* a tetejükön, amik hús árnyékot adnak a kényes és ízletes *teavirágoknak*. [9]

艹 夂 艹 茶 茶 茶

268

gerincoszlop

脊

A **gerincoszlopból** kisarjadzott *vadhús* egy *esernyővé* alakult, amit mindig magaddal vihetsz, akár esik, akár fúj. A két *2-es* jelöli az „esernyőbordákat”. [10]

= == 夂 脊

*

találkozás

厶

Ez az összetett alapelem úgy jeleníti meg a **találkozást**, mint az emberek tömeges gyülekezését *egyetlen ernyő* alatt. A teljes kandzsit, amiből ez származik, a KERET 814-ben mutatjuk be. Most az a fontos, hogy elképzeljük az imént körülírt jelenetet, és társítsuk a **találkozás** szóval. [3]

ノ 厶 厶

269

összeillik

合

Az **összeillik** kandzsiját, alulról felfelé, szó szerint így olvashatjuk: *szájak találkozása* – ami elég kifejező leírása egy romantikus csóknak. Tudjuk mi történik, ha két gondolatvilág nem

találkozik, vagy ha két ember gondolkodásmódja nem **illik össze**. Ez a kandzsi azonban arra ösztönöz minket, hogy azt képzeljük el, mi történik a nagy románcával annak a szerencsétlen párnak, akiknek a *szája* nem **illik össze**. [6]

△ 合

270

pagoda

塔

A bal oldalon látunk egy *földkupacot*, és a jobb oldalon olyan *virágokat*, amik *összeillenek*. A két oldal összevegyítésével létrejön a *földből* épült nagy **pagoda**, amihez *virágok* ezrei *illeszkednek* minden egyes szint tetejének megformázásához. Helyezd bele magadat is a jelenetbe, és *illessz* oda néhány *virágot* te is, hogy a képzet teljes erővel „beledolgozza” magát az emlékezetbe. [12]

扌 塔 塔

271

király

王

Nézd meg, mit tudsz tenni annak érdekében, hogy előgyere egy olyan **királyi** jogar képével, ami legjobban illik a te elképzelésedhez arról, hogy hogyan kell kinéznie. Kezdheted akár az *I-gerenda* alapelemmel is, és utána megpróbálsz a maradék harmadik vonást valahogy beleilleszteni. [4]

一 丁 干 王

* Alapelemként ez jelenthet *királyt* vagy *jogart*, de gyakrabban fogjuk *labda* vagy *golyó* jelentésben használni, ami a következő keret rövidítéséből származik.

272

drágakő

玉

Figyeld meg azt a *csöppet* a király *jogarában*, ami pontosan az, aminek vártad: egy **drágakő**, ami a gazdagság és hatalom szimbólumaként apáról fiúra száll. [5]

王 玉

* Alapelemként *drágakő* vagy *golyó* jelentésben használhatjuk. Amikor máshol jelenik meg, mint a kandzsi bal oldalán, általában megtartja ugyanezt az alakját. Amikor a bal oldalon lesz, hiányozni fog belőle az utolsó vonás, és ugyanúgy néz majd ki, mint az előző keretben: 𠄎.

273

kincs

宝

Minden *ház*nak megvan a maga **kincse**, amit a tolvajok tudnak is jól. Míg mi többnyire olyan dolgokat őrzünk **kincsként**, amiknek érzelmi értéke van, itt a **kincset** eredeti értelmében vesszük, hogy azokat a *drágaköveket* jelentse, amiket a *házunkban* tartunk. [8]

𠄎 宝

274

igazgyöngy

珠

Figyelj rá, hogy ennek a kandzsinak a jelentését ne keverd össze a *drágakővel*. Gondolj a leghatalmasabb **igazgyöngyre**, amit valaha láttál, egy óriási *cinóbervörös színű golyóra*, ami a gyűrűdön „csücsül”, szinte lehetetlenné téve a mozgást anélkül, hogy a súlyától fel ne borulnál. [10]

𠄎 珠

275

jelen

現

Gondolj itt a **jelen** pillanatra, ami világosan különbözik a jövőtől és a múlttól. A kandzsi egy *golyót* ad nekünk, amiben *meglát-hatjuk* a **jelent** – nyilvánvalóan egy *kristálygolyót*, ami képessé tesz minket arra, hogy *lássuk*, mi történik a **jelen** pillanatban, távoli helyeken. [11]

𠄎 現

276

gyerekjáték

玩

A *kezdetek kezdetén*, Ádám és Éva számára, valószínűleg csak a *golyók* archetípusa létezett, amivel eljátszadozhattak. Később ebből alakulhattak ki az olyan **gyerekjátékok**, mint az *üveg-golyók*, *pingponglabdák*, *futball-labdák* és *teniszlabdák*. [8]

王 玩

277

őrült

狂

Az **őrült** ember megtébolyodott elméjét régen a hold hatásának tekintették, és a leghíresebb ilyen „veszett” elmék a legendák „farkasemberei”. Az átváltozás néha csak időszakos, néha végleges. Az utóbbi esetben a szegény ürge négykézláb indul útnak, hogy a vadak között éljen. Azért, hogy megjegyezzük ezt a kandzsit, képzeljük el, hogy az egyik ilyen farkasember **meg-őrül** és megteszi magát egy *vad kutyafalka királyává*, és együtt kóborolnak ártatlan külvárosi közösségeket terrorizálni. [7]

犴 狂

278

élénk

旺

A *nap* sugárzó, **élénk** ragyogása teszi ezt az égitestet *királlyá* a többi bolygó és más csillagok között. Arra figyelj oda, hogy ne legyen túl elvont vagy pátoszos a kép. Csak képzeld el a *napot* egy trónon, amint a *jogarával élénken* hadonászik. [8]

日 旺

279

császár

皇

A **császár**, mint tudjuk, egy uralkodó – olyasmi, mint egy *király*, csak magasabb státuszban. A *fehér madár*, ami a *királyra* röppent (császári magasságokba emelve őt), az istenek hírnöke, aminek segítségével tanácsot kérhet, és különleges kegyekben részesülhet. Ezt a kitüntetett szerepet a *fehér madarak* kapták, és időtlen idők óta így szerepelnek a népmondai hagyományokban az egész világon. [9]

白 皇

280

kimutat

皇

A kandzsi megjegyzésének trükkje abban rejlik, hogy felidéz- zük a népmesei Mátvás *királyt*, aki gyakran **kimutatta**, mit gon-

dol az ékesszájú, de buta nemesekről. Emlékezzünk rá, mikor a lakomán a juhász azt találta mondani: „Eb, aki a kanalát meg nem eszi...”, és a nemesurak mind csak tátott *szájjal* meredtek a parancsszóra, a *király* pedig hátraszegett fejjel, széles *szájjal* kacagott. [7]

口 呈

281

egész

全

Az **egészség** állapota, fizikai és mentális **egészséget** sugall, amikor „minden együtt van”. Az **egész** kandzsija azt ábrázolja, hogy „*király* lehetsz a saját *ernyő*d alatt”, azaz uralhatod, és rendelkezhetsz az **egész** életed felett. Tudom, hogy borzasztóan elvontnak hangzik, de mi lehet elvontabb annál a szónál, hogy **egész?** [6]

人 全

282

dugasz

栓

Itt abban az értelemben gondolunk a **dugasz** szóra, mint egy parafadugóra, tömítésre vagy egyszerűen egy dugóra, amivel le tudunk zárni egy üveget, vagy a mosdót, vagy valami mást, amiből folyadék jön. Elfelejtve az előző keret elvont képzetét, dolgozzunk itt külön-külön az alapelemekkel: *fa ... ernyő ... labda*. Képzeld el egy *fát*, egy csappal az oldalán, amiből csak úgy folynak ki a *teniszlabdák*, *százával* pattogva ide-oda a földön. Felküzdöd magad odáig, és beelököd az *ernyőt* a *fába*, hogy **bedugaszold**. [10]

木 栓

283

logika

理

Először a KERET 185-ben tettünk utalást erre a jelre, amire most talán akarsz vetni egy pillantást. Az itt látható **logika** ábrázolása olyan, mint egy központi *drágakő* a *számítógépben*, hasonlóan a régi órákban található *drágakő*höz, ami biztosítja, hogy egyenletesen járjon. Próbáld elképzelni, ahogy átvergődve az összes ram-on és rom-on megközelíted ezt a fényes *drágakövet*;

kórus zendül és trombita harsan a háttérben, hirdetve a mindent értő **logika** trónusát. [11]

王 理

284

úr

主

„A vár **ura**” kifejezés azokra az időkre nyúlik vissza, amikor a férfi volt csak az **úr** a házban és gazdája minden birtokának. Ma már mindegyikünk egy *csöppet király* lehet a maga környezetében. Ami az alapelemek elhelyezését illeti, ha figyelmesen, ebben a sorrendben olvasod le az elemeket, nem kerül végül a *csepp* alulra, ahol átváltoztatja a kandzsit *drágakővé*. [5]

、 主

* Alapelemként teljes egészében félretesszük a kulcsszót, és úgy vesszük, hogy ez egy tömör, bronz *gyertyatartó* képjele (ahol a *csepp* jeleníti meg a lángot a tetején)

285

önt

注

Képzeld el, ahogy *vizet öntesz* egy égő *gyertyatartóból*. Mi lehetne ennél nevetségesebb vagy talán egyszerűbb módja annak, hogy fel tudjuk idézni ezt a kandzsit? [8]

、 注

286

támpillér

柱

A **támpillér**, amire itt gondolunk, az a *fa* tartóoszlop, ami a hagyományos japán házak bejáratában áll. Képzletben faragd ki hatalmas *gyertyatartó* formájúvá, és a munkád készen is van. [9]

木 柱

287

arany

金

Ha nem ez lenne a leggyakoribb jel, amit valaha is írnod kell majd, bocsánatodat kellene kérnem az itt következő magya-

rázatért. Akárhogyan is, itt **rúdarany** tömböket akarunk ábrázolni, felettük egy *napernyővel*, hogy elárnyékoljuk előlük a hőt (és talán el is rejtsük őket). Az **aranyrudak** úgy készülnek, hogy beolvasztják a királyság összes *jogarát*, és *cseppről cseppre* új tömböket formáznak belőlük. [8]

ノ 人 人 人 人 人 人 金

* Alapelemként ez nemcsak *aranyat* jelent, hanem bármilyen *fémet*.

288

öntöttvas

銑

Az **öntöttvas** kifejezés olyan vasra utal, ami még finomítatlan formájában kerül elő az olvasztókemencéből. Ahhoz, hogy a *fémet* finomítani tudjuk, *előbb öntöttvassá* kell olvasztani. A sok különböző formából, amit a *fémek* felvehetnek, ez a *fém* finomítás *előtti* állapotát mutatja. Képzeld el két feliratozott fényképet, ami ezt a folyamatot mutatja: „*előbb*” majd „*aztán*”. [14]

金 銑

289

tál

鉢

Engedd, hogy a **tál** szó egy nehéz *aranytál* képzetét sugallja, amibe beledobálsz az összes *könyvedet*, hogy péppé passzírozzad; mindezt valami felháborító oknál fogva, amit neked kell kieszelned. [13]

金 鉢

290

réz

銅

Képzeld el a *szervesek* egy olyan rendjét, akik a katonaság zenekarának, vagy ha jobban tetszik, **rezesbandájának** tábori lelkeszeiként szolgálnak. E különleges egység *szervesi* ruhája egy speciális védőöltözet, ami *fém*ből készült, és ismertetőjelük egy sor fényes **rézgomb**. Olyan megjelenésük van, hogy még saját bajtársaik is „*berezelnek*” tőlük. [14]

金 銅

<p>291</p> <p>鈞</p>	<p style="text-align: right;">horgászat</p> <p>A jel, amit <i>halászatnak</i> tanultunk (KERET 184), a hivatásos, hálóvető iparágra utal, ezzel szemben a horgászat jele a sportra. A furcsa dolog csak az, hogy a horgászbotod egy <i>arany merőkanál</i>, amit arra használsz, hogy kimerítsd vele az <i>aranyhalakat</i> egy folyóból. [11]</p> <p style="text-align: center;">金 鈞</p>
<p>292</p> <p>針</p>	<p style="text-align: right;">tű</p> <p>A KERET 10-ben már előre utalást tettünk erre a teljes kandzsira, amiből a <i>tű</i> alapelem (jobb oldalon) származik. Mivel mindannyian azt tartjuk elképzelhetőnek, hogy a tű valamilyen <i>fém</i>ből készül, képzeljük el egy készlet <i>színarany varró</i>tűt a kandzsi teljessé tételéhez. [10]</p> <p style="text-align: center;">金 針</p>
<p>293</p> <p>銘</p>	<p style="text-align: right;">felirat</p> <p>A felirat szó jelentse azt a <i>nevet</i>, amit az ékszerésztől kérsz, hogy belevessen az <i>arany</i> karkötőbe vagy <i>aranygyűrű</i>be azért, hogy meghatározza a tulajdonosát, vagy valamilyen érzelgős üzenetet közvetítsen. Segítségére lehet, ha fel tudod idézni az első alkalmat, amikor ezt kérted, és az érzéseket is, amiket akkor megtapasztaltál. [14]</p> <p style="text-align: center;">金 銘</p>
<p>294</p> <p>鎮</p>	<p style="text-align: right;">lenyugtat</p> <p>A huszadik század első hazugságvizsgálói azon az elven működtek, hogy <i>fém</i>darabokat erősítettek a testre, amik mérni tudták a termelődő izzadság mennyiségét, miközben a kérdéseket fel tették. Felfedezték, hogy ideges állapotban több izzadság termelődik, jelezve azt a tudatalatti válaszreakciót, hogy már túl közel kerültek az <i>igazsághoz</i>. Manapság az emberek már bevehetnek olyan szereket, amik lenyugtatják őket, ezzel semlegesítve a</p>

szerkezet hatékonyságát, és ez az oka, hogy új módszereket kellett kidolgozni. [18]

金 鎮

Ezzel elérkezünk az ELSŐ RÉSZ végéhez. Mielőtt tovább mennél a MÁSODIK RÉSZRE, tanácsos lenne visszatérni a BEVEZETŐHÖZ és elolvasni azt még egyszer. Bármilyen, amit először nem értettél, most már világos kell, hogy legyen.

Ha még nem szereztél jártasságot a TÁRGYMUTATÓK használatában, szánj néhány percet az áttanulmányozásukra, mivel a következő oldalakon kétségtelenül hasznukat fogod venni.

